

308976 ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

దెన్న వట్టణము 1917 సం॥ అక్టోబరు నెల 3 వ తేది బుధవారము

No. 154

పంపుటము. క.

పింగళనామ సంవత్సర నిజభాద్రపదమాస బహుళ తృతీయ 3.

సంచిక ౧౫౪

మిక్కిలి మనోహరమును సువాసన 126
(8జుష్టర కాబడినది) ఆటో దిల్ బహార్. (8జుష్టర కాబడినది)
ఇప్పటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు సువాసనగలది.
అల్కాహాలుగాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేరల పుష్ప సారము.
నీ తువాలపై కొన్ని నిమిషములు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు సువాసన ని స్తులనరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్న నైజు (ఆర డ్రాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము నైజు 1-డ్రాం " " 0-12-0
పేరొక నైజు 2 " " 1-4-0
పెద్ద నైజు 4 " లేక 1/2 డ్రాం " 2-0-0
వి.పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పత్తెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమెపులలోను దొరకును. దీనికి ఆ నేకమగు నకలు నెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగత్తును సీసాపై న న, కాద్దవైనను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహారుయొక్క నెలకు నెలములను పరిశీలన చేయు గోరువారికి దిగువ వారికి వ్రాసినచో అజాకిచ్చుతుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోల్ పబ్లికేషన్స్ ఆన్ థి ఇండియన్ ప్రెస్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 154, జమ్మామసీదు బొంబాయి.

మలబద్ధకమున కిద్దుత చికిత్స

మరుమనసు! క్యాలి అను ద్రావక మొక్కలే. ఇయ్యది రుచియు వాసనయు లేకది. దీనిని శుద్ధి చేసి చెన్న పట్టణములోని న్యాయాధ్యక్షుల ప్లాండ్ డ్రు ఆయిల్ కంపెనీ వారిచే బజారులో అమ్మకమునకు ఇవ్వబడుచున్నది. ఈ క్రింది యావధ రుకాణములయందు దొరకును:—
స్మిత్ స్టాకింగు అండ్ కంపెనీ, ఎస్పెనెడ్ డబ్లిన్. హెచ్. హాలర్. బ్రాడ్వే ఆర్. మెన్యూర్. మా టుగోడ్ నార్బన్ అండ్ కంపెనీ నెకాథోమ్ మరియు నార్బుచ్ దాదా అండు కంపెనీ చీనాబజారు వీధి అశ్విన అండు కంపెనీ బ్రాడ్వే అయ్యాకట్టు నెంబలి 2-57 దేవరాజమొదలివీధి నెకాట్ ఆండ్రూస్ ఫార్మెసీ. వేపేరి రాజా. డి. మాని. బందరువీధి 879

జహుమతి! ఏ రూ.ల వెలగల వాచ్. బహుమతి!!

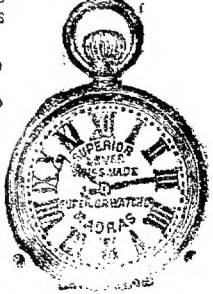
జుచితోవలలోను సరొ అద్దక వ్రాయు అక్కిరియాదేశపు 14 క్యాబ్లెస్ లోల్ల పేటెడ్ నియ్యగల ఫౌకటెక్ పేనా, ఒక నూబుడ్డి, 1 నియ్య, 1 క్లిప్ పూతో వెల రు. 5-4-0. ఈ పేనాను కొనువారలకు వై చెప్పిన గడియారము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మరు రాసు మొలులార్దు కంపెనీ, (888) వైసాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

శ్రీశానవాటిక

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కృతముగు నవల కాలికో బైండు 1-0-0 అట్టబైండు అ. 0-14-0 839 మానేజరు, కలాభివర్ధని రాయవరం, రాజచంద్రపురం పోస్టు; గోదావరిజిల్లా.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయల్స్ వాచ్ గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0. దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ గడియారము డయిలమిద మా కంపెనీ పేరు ఎట్టనిసికాతో ముద్రింపబడియుండును. ఇది చూచుట కందమై తలచినమును, డెన్టు ప్రూఫ్ అను గ్లాసు జోమును గలిగి మొరటుపనులతో తగియుండును. వైస్సెమాంటిలో భాగమున గ్యారంటీచీట్ అతికించియుండును. సీమనండి మా క్లెయిమ్ చేయవలసి. కాని నెవరి యొద్దను జిక్కినను, బిక్కిక్కియును తీయుదునని తలంపులో తక్కువవలె ఉంచవలెను. చాలకాలము పనిచేయుచున్న స్వల్ప ధరగల గడియార మిది మొకటియే యని యనుకుంటున్నాము. ఇదికల కేవల గడియారములు భిన్నము రొంగుల పుత్రుల నుచియున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూచును. మా పట్టణమున ననేకులు కొని సంకలించిరినన, చేయవలె తెలుసు? సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు నెం 83 మదరాసు.

‘శాస్త్రోక్త మై న ఎరువు’.

662 రాజధాని రసాయన ఎరువు శాలా (లిమిటెడ్) వై విచారణాధికారులు: మెసర్స్ వ్యారీ కంపెనీవారు, చెన్న పట్టుం, వరి, బొగ్గు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱక, అరిటి మొదలగు మాగాణి, ఖిషిక్కి, పయ్యకట్టన్న, దుంప, నలకృత్తు ములనున్న, మొక్క తీగనగైరాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్త ముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యెక్కియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు ఉపయోగపెయ్యబడుచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి తాలూకు భూములనుట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరిశీలించి ఆయాభూముల గుణానుజ్ఞములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసాంతర సత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్ దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వై చెప్పిన జిల్లెకున్నా, ఏంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈ క్రింది సుదహరించియుండు వైసిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

వ్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు నెం 12, మదరాస్.

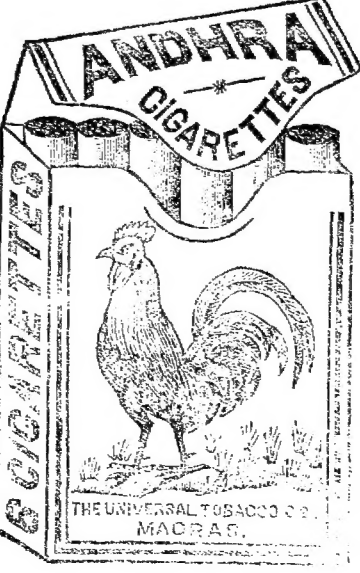
Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

ఆంధ్ర రాష్ట్రముకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన “ఆంధ్ర శిగరెట్లు”

881 (కోడిపుంజు మార్కు గలవి)

స్వదేశీవ్యాపారమును ప్రోత్సహింపగల దలచిన ప్రతివారును భరతఖండమున వెలిగిన మేల్తనపు గాకుచే చేయబడు కోడిపుంజు మార్కు ఆంధ్ర శిగరెట్లుచే కొనుగడు. వెల సరసము. యెంతమాత్రమును నిదేశి శిగరెట్లకు తీసిపోవు. పాకెట్ 1-కి 48రు శిగరెట్లుగల నూరు పాకెట్లుగల వెస్ట్రే 1-కి వెల రు. 1-8-0 నూరు వెస్ట్రేలుగల కేసు 1-కి వెల రు. 118-12-0 పికే కేసుగాని, వైసాగాని తీయువారికి ప్లెమర్ కొనుగడు ఇవ్వబడును

యూనివర్సల్ టుబాకో కంపెనీ, 6, జనరల్ పీటర్స్ బోర్డ్, మాంట్యూరోడ్ పోస్టు, మదరాసు.

పండిత ముద్గల్ రంగాచార్య

వైద్యవిద్యా విచక్షణ, భిషగ్బాహుళ్యం "వైద్యశాస్త్రము" సం.4/81వ నలకంబి మొదలివీధి-టిక్టికేట్ మద్రాసు.

జ్వరకేసరి మాత్రలు.

పసిబిడ్డలకు ఒక్కొక్క మాత్రను ప్రాతఃకాలము సాయంకాలము సమాచనకాలలోను తీసి వేయునది శీతము, వడి నెము, దగ్గు, వాయువు, ప్రక్కలు ఎగరజేయుట, కడుపుబ్బరము, బాలతీయము, పెద్దలకు కామల మలబంధము అతిసారము జ్వరపుగడ్డ మొదలైన వ్యాధులను సులభముగా పరిహరించును. 1-2 మాత్రలు భేదిని గావించి జ్వరము నిలుపుటయే కాక దిన దినమునకును జీర్ణకృత్తిని పెంచుచును. జ్వరము నిలిచినపిమ్మట మాత్రలు ఉపయోగించకూడదు. పెద్దలు 2 మాత్రలు కాఫీయందుగాని నిమ్మపండు రసమునగాని కలిపి త్రాగుదు. వాయు పాగులు, తీయము, చాతుర్ధకము, పాతజ్వరము, విషమశీలజ్వరము, మలేరియా శోభము ఎద నొప్పి మొదలైన వన్నియును పరిహరయ్యును. చారు అన్నము పధ్యము. వెల 50 మాత్రలు పీసా 1 టికె 0.8-0 అణాలు. ధాతువుక్తికి! ఆమృతోపమానము!!

ప్రాణ సంజీవన లేహ్యము

సిద్ధముగానున్నది. అలస్యము చేయకండి. ముఖ్యముగా బాల్యపు అత్యాచారముచేత ధాతున వ్యయము, రక్తపీనతలను పొందియుండు అతిదగ్గులైన శ్రీపురుషుల కీమందు బహు సౌఖ్యమును గలుగజేయుచుండుట చేత దీనిని "సంజీవన" యని చెప్పవచ్చును. శ్రీలకు సంభవించెడు అకాల ఆక్రమ ఋతుసంబంధములగు రోగములను, కడుపుకాల, రక్తస్రావము, అతిసారము, అస్తిస్రావము, అజీర్ణము, మలబద్ధము, దౌబల్యము వీటిని పోగొట్టి ఇంగ్లీషుపటుశ్మియు మనో దార్ధ్యము క్షూపకశక్తులనిచ్చి లేజశక్తుల వృద్ధిజేయును. చదువు వాఙ్మయ సర్వకాలములయందును సర్వదేశములయందును ఉద్యోగస్థులకు న్యాయస్థానాధిపతులకు లాయర్లకును యోచనయుక్తి వీటిని గలిగించును. ఈ ప్రాణ సంజీవన లేహ్యము ఆమృతోపమైనది. దీనికి సమానముగా గుణమిచ్చునదియు ధాతువృద్ధి చేయునదియు వేరొకటిలేదు. రాత్రి భోజనానంతరము మాత్రమే 1/2 తులముకంటె ఎక్కువ నేపించకూడదు. పగలు సేవనచేయకూడదు. వెల 24 తులములు డబ్బి 1 టికె రూ 4.0-0. 12 తులములు డబ్బి 1-టికె రూ. 2.0-0. 357

నిర్మల మైన మలబారుసారాయి

(కొబ్బరికల్లునుండి బట్టిదినబడినది) కొలంబో అరేబిక్ లెన్, ఇది మలబారులో సిద్ధముచేయబడినది. బహు నిర్మలమయినది. ఆరోగ్యకరమయినది. శిశువు కాలుగలను బుడ్లుగల పెట్టెలుగ అమ్మనిమను. విడి సీసాలు అన్యుబద్ధవు. యస్. పి. సారథి, అందుకో, (826) మదరాసు.

అత్యద్భుతమైన జోస్యము మీ జననకాలమును తేదీగాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రముగాని లేక మీరు బాబును వ్రాయుచేళను గాని తెలియజేయును. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకుగాను మీ రొకరూపాయిని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి కుంభకోణములో హైకోర్టుచేటుగనున్న టి. కే. శివరామయ్యుల బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:- మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమంతయు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది. దీ కలింగ అప్రోలాజికలు బ్యూరో 902 చోడరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

ప్రాణముగల బొమ్మలు బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు డిపములు - బొమ్మల కాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. కాటలాగు కావలెనా? (592) బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

రాజకీయ బంధితులు

దర్శాపునంఘములు

హిందూదేశ రక్షణకాసనపు సక్రమపరిపాలనము డాక్టరు సర్ ఎస్. కుబ్రుమ్మణ్య అయ్యరుగారు మా కిటుల్ వ్రాయుచున్నారు:- ప్రస్తుత బెంటు, అరండేలు, వాడియాగార్ల విడుదలను గూర్చి, విందులు, సభలు మున్నగు లోలాచారములచే మనవారు తమ సంతసమును వెలువరించుచుండ కొంద రివిడుదల ప్రత్యేక పరిస్థితుల వలన సంభవించినదేగాని రాజ్యాంగవిధానమున మార్పును సూచించునదిగాదని యభిప్రాయపడుచున్నట్లు నాకు తెలియవచ్చెను. ప్రవాస శిక్షలకు పూర్వమున నమలు జరుగుచుండిన కఠిన కాసన ప్రయోగము వల్ల ప్రజలయందు కలిగిన యలజడి బీసెంటు ప్రభుత్వలకు దలచుకొలమున విశేషముగ తొలగలేదు. బొంబాయి, మధ్య రాష్ట్ర దొరతనములు బీసెంటుమ్య విషయమున నొనర్చిన నిరోధనలు తుల్యువులు రద్దుచేయబడి ఆమెయిపుడా రాష్ట్రము లకుబోవ స్వేచ్ఛవడినది. గాని యితరుల విషయమున రాష్ట్ర పాలకులు రక్షణ కాసనము క్రింద నొనర్చిన నిర్బంధము లింకను రద్దు కాలేదు. ఈ యంశము బెంటు ప్రభుత్వ ప్రవాసశిక్షలు రద్దుచేయబడుట ప్రత్యేక పరిస్థితులనుబట్టి యొనర్చిన యుత్తరువులనుబట్టి సంభవించినదేయునుగాని ప్రజలమనముల నిట్టియభిప్రాయమాకమింపనిచ్చినదో, మాంటేగుగారి రాక సందర్భమున దేశము కాంతముగ నుండవలయునను రాజప్రతినిధిగారి యభిప్రాయము కొనసాగలేదు. గనుక వాతావరణమును శుద్ధమొనరింప యత్నించువారందరును ప్రవాసశిక్ష సుసస్థల యప్పటివలెనే ప్రజలకు భయకారణములై, అవిశ్వాసమును కలుగ జేయుచున్నవని స్పష్టముగ వెల్లడి చేయవలయును. బంధితులనుగూర్చి వంగ రాష్ట్రము మున్నగు ప్రదేశములనుండి అప్పడవ్వకు వెలువడిన సంగతులు ప్రజల మనములను నొప్పించుచున్నవి. స్థితిగతు లీతీరున నున్నవిగాన ప్రవాస శిక్ష సుసస్థల నెల్లప్పుడును అధికాయల దృష్టిపథముల నుంచుట తప్ప వేరొక మార్గము లేదు. గాని పాలనాకార్యములకు విఘ్నముల కల్పింపజూచుచుంటిమని యధికారులకు స్ఫురింపజేయకూడదు. ఈ యద్భుతమును నెరవేర్చుకొనుట కొకమార్గమున్నది. బంగారము మున్నగు రాష్ట్రములయందు బంధితులై యున్న వారలను గూర్చి సమాచారమును లభ్యపరచుకొని ఆసమాచారమును ప్రజలకును దొరతనమునకును విదితపరచ వలయును. బంధితులనుగూర్చిన సమాచారమును సంపాదించుట బహుకష్టమేగాని నమ్మకమగు మనుష్యు లీకార్యమును నైపుణ్యముతో భరించి నచో, వారుపొందిన శ్రమ లాభకారిగ నుండగలరు. ప్రజాక్షేమమునకై పాటుపడుచున్న మహానీయుల బంధితుల కుటుంబములనుబ్రోవ సమకట్టుట విధియైయున్నది, బంధితులగు కొందరను విడుదలచేయుట న్యాయమై యుండును. మరికొందర యెడ సునర్పబడిన నిర్బంధము లనావశ్యకములై యుండును. గనుక నిట్టివారల గూర్చి శ్రీ రాజప్రతినిధికి విన్నపముల నంప నికరమగు సమాచారమును జాగ్రత్తచేయవలసియున్నది. ఇంతియ గాక రక్షణ కాసనముక్రింద కొందరు బంధితులపై చర్య జరుపబడు నపుడు వారల పక్షమున వాదింపవలసి యుండును. గనుక నీ విషయము లన్నిటినుండును దర్శాపు చేయుటకు కొందర నేర్పువలసియున్నది. దర్శాపువార్త సంఘమునొక దాని నేర్పాటు చేయుటయుచితము. సంఘసభ్యులువివిధప్రదేశములకు బోయి బంధితులగుర్చి వారివారి కుటుంబములతో ముచ్చటించి, ఆవశ్యకమగు సమాచారము నంతయు జాగ్రత్త చేయుదురు. బంధితులైన వారు జయశ్యలో నుండక పోయిన యెడల సంఘసభ్యులు బంధితులతో స్వయముగ ముచ్చటించుదురు. తమ నేరమును బంధితులకు తెలియనో లేదో బంధితుని కుటుంబ పోటవ మెట్లు జరుగుచున్నదియు, బంధింపబడినది. మొదలు యాతని చరిత్రమును గు వివరములను సంఘసభ్యుల లారయదురు. అత్యవశ్యతన్ని జరిగియున్నవియు, కఠినకాసన ప్రయోగము దుర్వినియోగమగు చుండిన నట్టి దుర్వినియోగములు మున్నగుయావత్తు కథయుసంఘ సభ్యులు కనుగొందురు. ఈ విషయమునుగూర్చి బలమగు కట్టుదిట్టములతో యత్నిములు సాగింపబూనుకొనినచో, సంఘసభ్యులై బంధితుల యొకక్షేమము నారయు బాధ్యతను వహింపమిత్తు లనేకులు సంసిద్ధులై యున్నారు. దర్శాపు సంఘమును గూర్చి యంతటితో ముగింతును. నూచన మొనర్చి, చర్యను లేవదీయుటయే నామూల్యము. వ్యవస్థను పరిశీలించి, నూచనము యుక్తమైనచో, దాని నామోదించి చర్య జరుప ప్రార్థితులు.

ఇండియా రక్షణకాసనపు బలాబలములను పరికింప బెంటుమ్యగారి పక్షమున ప్రీవికౌన్సిలు కొక విన్నప మంపబడియుండెను. ఆమెకు విధింపబడిన శిక్ష యీలావున రద్దు చేయబడుటచే నీక చర్య జరుపవలసిన యావశ్యకతలేక పోయెను. ఆవిన్నపముపై ప్రీవికౌన్సిలు వ్లాడ్మన్ సర్ అల్ఫ్రెడు ఫిజ్ రోయిగా రొ స గి న ప్రత్యుత్తరము ప్రాప్తాధాన్యమై యున్నది. ఈ ప్రత్యుత్తరము గత ఆగష్టుమాసము 11-వ తేదీన బెంటుమ్యగారి న్యాయవాది డి. గ్రాహము పోలోగారికి చేరియుండెను. బెంటుమ్యగారు పంపుకొనిన విజ్ఞాపనమును కౌన్సిలులోని ప్రభువులు సాధారణముగ పరిశీలించియున్నారు. గాని ఆమె కోర్కె స్పీకిరింపవలసినదని శ్రీచక్రవర్తికి సలహా నీయ వీర సుమధులు. "అయినను వేరొక విషయమును వివరింప నామింపబడితిని. హిందూదేశపు కాసనసభ నొనర్చిన కాసనముల బలాబలములను తిర్కింప హైకోర్టువారికి జ్యూరికుడికేమను లేదనుటకు బలమగు కారణములు గానరాకున్నవి. గనుక నామెకు చెన్నపురి హైకోర్టున న్యాయము దొరకనియెడల, మామూలు తీరున ప్రీవి కౌన్సిలువారి కప్పీలు జరుపుకొన నెలపు వేమకొన నగును." అని నైలేఖయందు లిఖింపబడినది. గనుక ఇండియా రక్షణకాసన మొత్త వరకు సాంప్రదాయ సిద్ధమును సమస్య యిచటి హైకోర్టులలో ప్రవేశ పెట్ట నవకాశముకలిగినది. వంగరాష్ట్రమున బంధితులైనవారిని గూర్చి కలకత్తా హైకోర్టులో నీ సమస్య ప్రవేశ పెట్టనగును. అచట బంధితులకు వ్యతిరేకముగ తీర్మాన మొనరింపబడిన యెడల, ప్రీవికౌన్సిలున కప్పీలు చేయవలయును. కోర్టులలో నిట్టి చర్య, ప్రతికలయందు తగుమాత్రపు టలజడిజరుగుచుండినచో, ప్రవాస శిక్షలను గూర్చి ప్రజలను కాంతింపజేయవలయునన్న నాశిక్షలనుగూర్చి అధికారు లేమరియుండకూడదని ఇండియాదొరతనమువారికి విదితమగును. మహమ్మదల్లివాకిదల్లి గార్ల విషయమును బుద్ధిపూర్వకముగ విడిచి పెట్టితిమి. ఈ విషయమున నసాధారణమగు సమస్య లిమిడియున్నది. వీనిని ప్రత్యేకముగ చర్చింపవలయును.

"శ్రీ రాజా రామమోహనరాయల వర్ధంతి - ధూళి పూడి" - ధూళిపూడి నెకండరీస్కూలు విద్యార్థి బృందము తరపున గతనెల 27 తేదీ సాయంత్రము స్కూలు హాలులో సభజరిగెను. చెన్ను కుబ్రుమ్మణ్యంగారు రాయలవారి జీవితమును సులభమైన బాలరకు ఉపన్యసించిరి. విద్యార్థుల ప్రవర్తనలకు చక్కబరచుకొనుచు స్కూలుపనులలో గురువులకు సాయపడుట - మహాపురుషుల వర్ధంతలను జరపుట - సులభమైన విషయములపై వాద ప్రతివాదములను సభలలో నడపుట - విద్యార్థులలోని కొద్ది తగాదాలను విచారింపి తమలో తామే తీర్పు చెప్పట-ఇట్టి సద్గుణములతో పాఠశాల అభివృద్ధికివచ్చుచున్నది. (ఒకవిలేఖరి.)

కుమ్మరోగమున కమూల్యమగు మందు. ఇది మిగుల హాశ్యకరమగు మందు. పది పదునైదు రోజులు రాయటవలన తెల్లని మచ్చలు, అట్టుకాక చర్మముపై మరియేవిధమైన చర్మగులను నిర్మూలముచేయును ముఖ్యముగా నీరోగమునకు జాగ్రత్తదీసికొను (భాతరగు) మంచిదియే. దీని వెల టిన్ను 1.కి రూ. 4.6-0. అంచెకాలి వేకే. [983] Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

సుప్రసిద్ధమగు చల్లని నవనీతము. ఒళ్లుమంటకును, పెదవుల పగుళ్లకును, చేతుల ఒరుపులకును దివ్యోషధము. శీతకాలమునందు అమితోపయోగముగ నుండును. మంచి సువాసన గలిగియుండును. దీనియందు క్రొవ్వ లేమినిజేసి యెన్నటికిని చెడిపోదు. నిలవగ చిరకాలము వరకు యుండును. బుడ్డి 1-కి 7 అణాలు. బెంగాల్ ఫార్మటికల్ వర్క్స్ లిమిటెడ్ 91, అప్పరు సర్కులరురోడ్, కలకత్తా.

భారతీయ క్రైస్తవ సమావేశము.

(1)

మొన్న టిడినము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు యువజన క్రైస్తవసంఘ మందిరమున, ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులనుగూర్చి పర్యాలోచించి, మాంటాగ్యూగారిని కొరవలసిన రాజకీయ సంస్కరణ విధానముల నిర్ణయించుట కొక సంఘము నేర్పరచుటకు భారతీయ క్రైస్తవసమావేశము జరిగినది. సభకు రోజును కేధలిక్కులు, ప్రోటెస్టెంట్లు, కిరియను క్రైస్తవులు, అనేకులు విచ్చేరిరి. ఎమ్. డి. దేవదాసుగారు (భారత్తు) అధ్యక్షత వహించిరి.

అధ్యక్ష కోపవాక్యము

సభా ప్రారంభమున దేవదాసుగారిని యువవాని మిచ్చుచు, "కొంతకాలమువరకును నివిలానర్చుకుంటే నన్ను విరోధియనల సంఖ్య ననవగముగ తగ్గించరాదనియు, అట్టి మార్పులకు దేశ పరిస్థితుల ననుకూలముగ నున్నవనియు చెప్పిరి. జాతిపితవిభేదములు ప్రబలముగ నున్నవని గుర్తించిన వారెవరును, అన్ని జాతులను నిష్పక్షపాతముగ పాలింపబడవలెననిన నివిలా నర్చునకుం జైరోషియనేలే యండకలెనని గ్రహింపకపోయి, దిగ్భాలోచన చేసిన పిమ్మట, యీ అభిప్రాయములను నేను వ్యక్తీకరించితిని. ఇందులకు నన్ను కొందరు వెనుకంజ వేయువాడ నని నిందించువా యందరిని నే నెరుంగుదును. మనలో జాతిపిత తేలిక వివాదములు సంభవమైనపుడు మనవారు విరోధియను మేజిస్ట్రేటువద్దకు బోవుదురు గాని భారతీయుల వద్దకు బోవని తెలిసియున్న విషయమే. ఇది మంచిదికాదని ఎవ్వరును చెప్పజాలరు. ఒకానొక విషయమును నిష్పక్షపాతముగ విచారింప గల వారందరిని తెలిసినపుడు ప్రముఖులచ్చటకు పోయి న్యాయనిర్ణయము గావించుట స్వాభావికమే! వైద్యము, ఆదవి, ఇంజనీరింగు, ఆర్మీ-కొఖలలో విరోధియనలను చాలవరకు తగ్గించిన యెడల ఆర్థిక విషయమునను, సామర్థ్య విషయమునను యెక్కుడు లాభకారిగా నుండును.

ప్రాతినిధ్య ప్రతిష్ఠాపనలో, అన్ని సంఘములకును తగిన విధమున ప్రాతినిధ్యముండవలెను. హిందూదేశములోని జనులను నాలుగు తరగతులుగ విభజింపవచ్చును:—(1) దేశమున నివసించు అంగ్లో-యిండియనులు, విరోషియనులు. (2) హిందువులు. (3) మహమ్మదియులు. (4) క్రైస్తవులు. ఎట్టి ప్రాతినిధ్య ప్రతిష్ఠాపనమునం దయినను, యీనాలుగు తరగతులవారును, యుండవలెను. క్రైస్తవులు, కాసన సభలు మున్నగువానిలో మొక ప్రతినిధిని కలిగి యుండవలెను. క్రైస్తవుల కితరులతో సామ్యముగ నున్న విషయములలో నిరువురును కృత్యాసము గలదు. వీరికి గల కొన్ని ప్రత్యేకతయముల సంరక్షణార్థము వీరికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మవగరము. క్రైస్తవభివృద్ధి సుసాధ్య మగుటకును, దేశపరిపాలనమున పాల్గొనుటకును తగిన విద్యా సౌకర్యముల వారికి గలదని యెల్లరును గ్రహించి, వారలకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య సౌకర్యముల సొంతగవలెను. ఈసంఘమువారి కెన్నుకొనిన ప్రతినిధుల సభలలో కూర్చుండవలయును. వారు ప్రాగ్భిము చేత యులకు మధ్యగానుండుటకు వారికి గర్వము గానున్నది. వారు పాశ్చాత్య ప్రాగ్భిము వాగరకతలలో నివసించి విషయముల గ్రహించిరి. వారు ముందు భారతీయులమనియు, పిమ్మట క్రైస్తవుల నియు యెల్లపుడును భావించుచున్నారు. మీ భారతీయులను, విరోషియనులకును స్నేహభావముల నెలకొల్పి యత్నించుచున్నారు. ప్రభుత్వోద్యోగములలో క్రైస్తవులు తమ శీలమును గాపాడుకొని కీర్తితరముగ నేవడేసిరి.

కాసనసభలకు కాసననిర్మాణాధికార మొసంగబడిన యెడల, అందరికీకార సంఖ్యా బాహుళ్య మున్నయెవల, వారు మత, సాంఘిక విషయమై చట్టముల చేయరాదు. పిమ్మట, క్రైస్తవులెవ్వరిని మాసింపరాదనియు, యెవ్వరిని భూషింపరాదనియు అధ్యక్షులు నుడిచిరి.

1 వ తీర్మానము.

పి. చెంచెయ్య (భారత్తు) గారి తీర్మానము నుపసాదించిరి:— "భారతదేశమున క్యవరిపాలనా కళలభివృద్ధి నటుల యుగారభావ సమన్వితముగ విధానము ననుసరింపవలెనని తెలిపినందులకు రాజప్రతినిధిగారి ప్రభుత్వమునకును, చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వమునకును భారతీయ క్రైస్తవులందఱును సమావేశమై నమస్కృతు లొనర్చుచున్నారు.

డి. కులాండ్రోగారు యీ తీర్మానము నామోదించుచు, ఇండియను కాథలిక్కులకు యిద్దరు సభ్యులనిచ్చునటుల సంఘమువారు సలహానియవలెనని చెప్పిరి.

నెధనీలుగారు దీని నామోదించిరి.

2 వ తీర్మానము

ఎస్. బాలసింగము సత్యగా రీతిర్మానము నుపసాదించిరి:—

"భారతదేశమున బ్రిటిషువారి పరిపాలనాకాలము దేశమునకు కృష్ణపాలన మొసంగుటయే యని మాంటాగ్యూగారు ప్రకటించుటచే, అధికారియు క్రమక్రమముగ ప్రజలహృదయమునకు చేరుటకును, ప్రజాప్రభుత్వములకు సహాయసానుభూతి గలుగుటకును ప్రాతినిధ్య ప్రతిష్ఠాపనములను వెంబడించుటకును తగిన ప్రయత్నములను ప్రభుత్వమువారు గావించవలెను."

ఈ తీర్మానమును గూర్చి మాట్లాడుచు భారతీయ క్రైస్తవులు దేశీయోద్యమముల యందు పాల్గొన లేదను నేరము నాపాదించుట న్యాయము కాదనియు, జాతియోశయముల యెడల వీరెల్లపుడును సానభూతిని గలిగి యున్నారనియు చెప్పిరి.

ఫిలిప్పగారు దీనిని ఆమోదించుచు, ఇండియా కార్యదర్శిగారు సంస్కరణ విధానములను తయారు చేయుటకు పూర్వము, భారతీయ క్రైస్తవ సంఘముల రాష్ట్రీయ సమావేశము గావించుట మంచిదని చెప్పిరి.

మైకేలుగారు దీనిని బలపరచిరి.

3 వ తీర్మానము.

సిద్ధుగారి తీర్మానము నుపసాదించిరి:— "రాజప్రతినిధిగారిని, ఇండియా కార్యదర్శిగారిని సంస్కరణ విధానముల కయోరచేసి యెరుకవరుచుటకును, ఈ సభోద్దేశముల కొనసాగించుటకును ఈక్రింది వైద్యమనుష్యులుగల యొకసంఘమును యేర్పరచవలెను. ఈ సంఘసభ్యుల సంఖ్యను వృద్ధిచేయుట వీరి కధికారముగలదు.

దేవదాసుగారు, సంఘాధ్యక్షు, బాలసింగము సత్య ఎస్. డబ్ల్యు. లూయీసు, ఎఫ్. జి. నటేశను కార్యదర్శులు; బి. ఎస్. హెన్నమాను, కులాండీ, వి. చెక్కరాయి, పి. చెంచెయ్య, టి. ఆరుమైనాధం మున్నగు వారు సభ్యులు కావలెనని సభ్యులకు సంఖ్య యెక్కుడు కావలెననిటలందుగాను చెప్పిరి.

గోపాల అయ్యగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

చెంచెయ్య గారు ప్రోటెస్టెంటులను, కాథలిక్కులను సంఘములో సమాన సంఖ్యగలవారుగా నుండవలెనని చెప్పిరి.

తీర్మాన మంగీకరింప బడెను.

4 వ తీర్మానము.

లూయీసుగారి తీర్మానము నుపసాదించి, ఎ. ఎ. హేలు గారు దీని నామోదించిరి.

"రాజప్రతినిధిగారిని, ఇండియా కార్యదర్శిగారిని దక్షిణ ఇండియా భారతీయ క్రైస్తవుల ప్రతినిధిసంఘమువారు సందర్శింప ననుమతి మొసంగునని కోరుచు ఆద్యక్షు లొక తంతివార్తను రాజప్రతినిధిగారికి పంపవలయును"

ఈ తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. రాజప్రతినిధిగారిని కరించినంతయందీ వారిని సందర్శించుటకు బోయెదరనియు, వీరి నెన్నుకొనుట కొక ప్రత్యేకసభ ఆవగరమనియు చెప్పిరి. జాతీయ గీతమును పాడిన పిమ్మట సభముగిసెను.

పంజాబురాష్ట్రీయసభ:—మాంఘేగుగారి రాక సందర్భమున ప్రస్తుతరాజకీయస్థితిని గూర్చి ప్రత్యేకరాష్ట్రీయసభను గావించవలయునని లాహోరులో నిశ్చయింపబడెను. మా. బి. ఎస్. కర్మగారు లాహోరును జూడబోవ క్రిందటికినివారము వారు భక్తి లేకచెందుగారు వారికాతిధ్య మొసగిరి. ఆసయమున ఆక్టోబరు 28వ తేదీ నెంజ సభగావించుటకు తీర్మానింపబడెను. వెంటనే ఆహ్వానసంఘ మొకటి నియమింపబడెను. లాలా హరిషేనలాలుగారు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వ్యవహార చంద్రిక:—ఇది గ్రామ ముననపు, కరణము, స్త్రీదరుగుసస్తాలు, గొప్పరైతులు, జమీందారులు, వ్యాపారములు మొదలగునా రందరికి అనుకూలముగా నుండుటకు నూతన ఆట్ట ననుసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. వేల 12 అణాలు. ఇదిగాక మాన్ద్ర ఇతరమైన తెలుగు, ఇంగ్లీషు నవలలు కూడ దొరుకును. అయ్యర్ అండ్ రావుజీ,

(893) కృష్ణమనాయుని ఆగ్రహారం మద్రాసు.

కొల్లేరు ముల క.

ఇంకొక వరద.

(కైకలూరు విలేఖరి.)

ఈ సంతర్పరము మామూలుకంటె ముందుగనే ములకవచ్చుటచే కొన్నిపొలములు నాటువేయుటకే వీలకలిగినది కాదు. 10 దినములక్రిందట కొల్లేటికి ములకపూర్తిగావచ్చింది. చాలాభాగము చేలు నీటిలో మునిగిపోయినవి. కొన్ని చేలు బల్లిపోయినవి. ఇకపనికి వచ్చుననే ఆశలేదు. పంటలు వరుసగా పోవుటకు ఇది నాలుగవ సంవత్సరము. గత సంవత్సరము కంటె యీసంతర్పరపు ములక ఒక అడుగు తక్కువవచ్చినను నష్టము నిరుడుకలిగినంత నష్టముకలిగినది. ఏలనన యిప్పటిచేలు బాగా యెడిగి యుండలేదు. కొన్నిలంకలు నీటిచురుమైనవి. కొన్నిలంకలలోని ప్రజలు ఇండ్లు వదిలివెట్టి మెరకగ్రామములకు వెళ్లిపోయినారు కొన్నియిండ్లు నుచ్చుమిల్లి గ్రామములో నీళ్లలో నుండుటచే పడిపోయినవి. మెరకను నిల్చి యున్న యింకరుల ఇండ్లలో తలదాచుకొను చున్నారు. చాలామంది కొల్లేటిలంకలవారు తిననిండిలేక మల మల మాడుచున్నారు. ప్రజలగోల యెక్కువగుచున్నది. వరుసగా ఇట్టి ములకలువచ్చి ప్రజలను బాధించుచున్న ను గవర్న మెంటువారు ఏవిధమైన జోక్యమును తీసుకొనరైరి. ఇకముందు కర్షవ్యమే మోప్ర బా నాయకులు ను జాసన సభ్యులును సర్కారు వారును త్వరలో ఆలోచించిన నేగాని ప్రజాక్షోభ తగ్గుదు. నేటి దినము తిండిలేక ములకవల్ల యిబ్బందిపడు దీనులకు తిండి సదుపాయముచేయు నిమిత్తము కయికలూరు గ్రామములో ఒక కమిటీ ఏర్పాటుచేయుబడినది. గత వత్సరము తాలూకు నిలవయున్న సామ్యురు 184-0-0ఖర్చు చేయుటకు ఏర్పాటు చేయబడినది. మెరకగ్రామములకువెల్లి చందాలు వసూలు నిమిత్తము తిగుగుచున్నారు. తగినంత సహాయము చేయవలెనని పనిచేయుచున్నారు. కయికలూరు తాలూకా తహశీల్దారు మ||రా||రా||శ్రీ అల్లూరి రామకృష్ణరాజుగారు కడు శ్రద్ధతో తమ శక్తి కొలది యిబ్బందిపడు కొల్లేటి ప్రజలకు సాయము చేయుచున్నారు. గుడివాడ డివిజన్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు ను మొన్నను మునిగియున్న చేలను, పడిపోయిన యిండ్లను, ప్రజలు పడు యిబ్బందులను తనిఖీచేసి వెళ్లినారు. గత వత్సరపు ములకలలో కష్టపడి సహాయ మొనర్చిన రెజివాడ సేవా సంఘమువారిని శ్రీ పికాపురము రాజావారి వాత్సల్యమును కొల్లేటి ప్రజలు ఎన్నటికిని మరుచుజాలరు. ఇట్టి కష్టకాలముల యందు సహాయ మొనర్చిన వారిచే సాధకజన్యము.

కుముదవల్లి - పార్థసారథిసమాజము

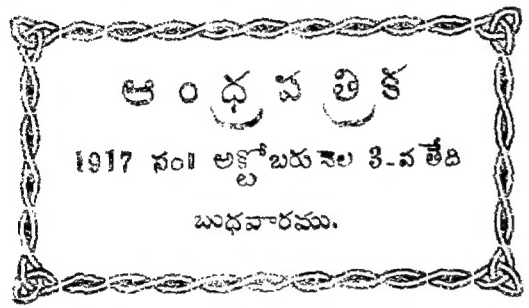
గత నెల 27 వ తేదీని యీ సమాజమువారిచే జరుపబడిన శ్రీ రాజా రామమోహనరాయలువారి 85 వ పృత సాంవత్సరీక సభ కాల్గివారి నరసింహము పంతులుగారి యాధిపత్యముక్రింద జయప్రదముగా జరిగినది. ఈసభకు చెరుకుమిల్లి, చినఅమిగము, యండగండి, పాలకోడేరు, కోపల్లె, ఆకుపీడు మున్నగు గ్రామములనుండి చాలమంది విచ్చేసిరి. దైవప్రార్థనలోను జాతీయసంకీర్తనలోను సభ ప్రారంభింపబడి భారత దేశాభ్యుదయ కర్తయని ప్రసద్ధిమొంది మృతీశేవు లయియున్న శ్రీ రాజా రామమోహనరాయలువారి మృతదినమగు నేటి రోజున వారియందు గల కృతజ్ఞతను, సంస్కరించుకొనుటకు నేటి సభయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యమని శ్రీయిత ప్రసిడెంటుగారు ప్రారంభోపన్యాసము గావించిరి.

శ్రీ రాయలువారియొక్క పరిశుద్ధదేవమును గూర్చి యు, వారు భారతదేశమునకు చేసిన సేవనుగూర్చియు, మత, సాంఘిక, రాజకీయ విషయములలో ఆత్మావశ్యకము లగు సంస్కరణములు జరుగుటకు చేసిన కృషి, స్వాభ్యుదయములను గురించియు, సాగి చలపతిరాజు, భూపతిరాజు, తిరుపతిరాజు, సాగి వెంకటనరసింహ రాజు, భూపతిరాజు, సోమరాజు గార్లుపన్యసింపిరి.

శ్రీ రామమోహన రాయలువారి అన్ని నిధులు లగు సంస్కరణలయొక్క స్థితులను ప్రతివారును వృద్ధయవూర్వకముగా పరిశీలించి వానిని ఆదర్శములుగ నుంచుకొని అనుష్టానములగుటకు సర్వదా కృషిచేయుటకు హెచ్చరించుచు శ్రీ ఆగ్రాసవాధిపతిగారు తమ యంత్యోపన్యాసముతోను ఈవ్యవసంకీర్తనలోను సభ ముగించిరి. (ఒక విలేఖరి.)

విషయానుక్రమణిక.

రాజకీయ బంధులు	2
భారతీయ ప్రజా సమావేశము	3
ప్రజాభిప్రాయము	
రాజకీయ పోరాటము	4
వాస్తవ - వ్యాఖ్యలు	5
ప్రజాస్వామ్య ఆందోళనము	6
విరోధాచారములు	
రాజకీయ ప్రజాస్వామ్యము	7-8
వ్యవహారములు	9
ప్రజాస్వామ్యము	10
ఇంగ్లీషు ప్రజాస్వామ్యము	11, 12
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వాస్తవము	13
ప్రజాభిప్రాయములు	14
సూర్యుని పరివర్తనము	15

రానున్న పోరాటము.

(-o-)

ప్రజా పరిపాలనాశాస్త్రము ప్రపంచమునందు నలుగుడలను అల్లుకొనుచున్నది. ప్రాతీ ప్రతీదీ విభేదములేక, ఎల్లదేశములందును వ్యాపించుచున్నది. ఒక వ్యక్తియందుగాని, యొక సంఘము నందుగాని యధికారము కేంద్రీకృతముగ ఉదయములు గలించుచున్నవి. హిందూదేశమునందు గూడ నీ సామాన్యసూత్రమునకు భిన్నముగ జరుగుటకు ఏలులేదు. ఇంతవరకును పరిపాలనాధికారము, అధికారవర్గపు హస్తగతముయ్యున్నది. పలుకుబడియంతయు ఆంగ్లోహైందవుల సొత్తయ్యున్నది. ఆంగ్లోహైందవ వర్తకసంఘముల వాక్యములు చెల్లుబాడి యయినటలు, యధికారుల వాంఛలుగూడ ఫలించుటలేదు. ఇట్టి నిరంకుశాధికారమునకు సుస్థిరములు సంభవించినవి. పాలక జాతీయని విజ్ఞప్తిగలకు ఆంగ్లోహైందవుల కికనుండి వీలుండదు. సార్వభౌముని సామాన్యమున భారతీయులకును, ఆంగ్లోహైందవులకును, సమాన స్వాతంత్ర్యము లమరింపును, ఆంగ్లో హైందవుల నిరంకుశము దగ్గి పోవును. వారును ప్రజా సామాన్యమున నొకభాగ మయ్యెదరు. అట్టి పరిస్థితులు సమకూరుట స్వపరిపాలనాస్థితికిని, దేశశాంతికిని, ఆంగ్లసామాన్యగౌరవమునకును, దోష్టకుట నిశ్చయమే యయినను, ఆంగ్లో హైందవులపలుకుబడికిమాత్రము నవి గొంత భంగమును గలిగించు ననుటకు సందియము లేదు. సామాన్యభివృద్ధి కన్న, తమ స్వప్రయోజనము నే నెక్కుడుగ భావించు ఆంగ్లో హైందవులు గొందరు, స్వపరిపాలనాశాస్త్రమున కభ్యంతరముల గలిగించ జూచుచున్నారు. మొయుపత్రిక నాయకత్వ మూని, దేశాన్యమునకై గావించు చున్న ప్రయత్నముల కింతకన్న వేరుకన్యకాసము లేదు. నిర్బంధితులను విడిచివేసి కారణము ప్రతికూలాంధోళనమునకు మివచువచ్చు వేరెన్నియు గాదు. రాజకీయ సంస్కరణములు హిందూ దేశమునకు లభింపకండ నష్టపెట్టుటయే, వీరల ముఖ్య శయము. తమ యధికారము దగ్గునను భీతియే వీరి మానసముల జీకాకు పరచు చున్నది.

మాంటాగుగారి రాకచే, దేశీయుల యాశయములు ఫలించు నేమో యని దిగులుజెంది, మాంటాగుగారిని పదభ్రష్టులజేయు, వీరు శపథ మూని బనిచేయు చున్నారు. విమోచితులయిన నిర్బంధితులు, తమయాందోళనముచే దిరిగి నిర్బంధమున నుంచబడదంను నాశ వీరికి లేదనుట స్పష్టము. ప్రతికూలభావప్రకటనముచే ఆంగ్లో హైందవుల ప్రతిభదగ్గకుండ, ప్రజలకు నిజమును యధికారము లభింపకుండ జేయు గలుగుచును నాశ వీరి మానసముల నావరించియున్నది. ప్రజలకును ఆంగ్లో హైందవులకును, యాతరుణ్యమున, రాజకీయ పోరాటము దప్పుదు. స్వపరిపాలనా విధానము బొందుటకు బ్రజలు కృతనిశ్చయములై యున్నారు. ఇట్టిఫలితము సమకూరుటకు, ప్రభుత్వమువారిలో దోష్టకి, దేశమున శాంతివాతావరణమును గల్పించుటకు ప్రజలు తమక క్రివంచన లేక బాటుపడుచున్నారు. మాంటాగుగారు, ప్రజల సంతృప్తులజేయ నీదేశమున కేతెంచుచున్నారు. కాని, ఆంగ్లో హైందవులు ప్రజలవైనను, ప్రభుత్వమువైనను, పోరాటము జరుప నాయత్తు లగుచున్నారు. పాలకజాతితుల యన్యోన్యప్రేమానుబంధమునకు విఘాతముల గల్పించు నుండుచున్నారు. దేశములో శాంతివాతావరణమును వ్యాపింపజేయుటకు బ్రజలు ప్రభుత్వమునకు దోష్టకుట కెంతసంసిద్ధులయినను, తమ వాంఛలకు భంగము గలిగించ నుకట్టిన ఆంగ్లో హైందవులయొక్కయు వారి యచుచరు లగు భారతీయులయొక్కయు బహుగడలు గొనసాగుటకేమాత్ర మంగీరింపరు. ఆంగ్లో హైందవుల ప్రతికూలాంధోళనము మితిమీరు కొలదిని, దాని విజృంభణము నాపుటకు ప్రతికూల నొనర్చుటకు భారతీయులు వెనుదీయరని, వీరు చెవిసికొనుట క్రేయస్కరము. దేశహితము గోరని భారతీయుల సాయమును ఆంగ్లో హైందవులు గొండ రపేక్షించినయెడల, ఉదార పాక్షికులగు పార్లమెంటు సభ్యుల సాయమును, దేశీయులు కైకొని, వారి కార్యముల నిర్వహించుచునుటకు సందియము లేదు. మాంటాగుగారిని పదభ్రష్టులజేయు ప్రయత్నములను విఘ్నముగావించుటకు భారతీయులు తమక క్షిని వినియోగించెదరు. వారి ప్రభుత్వమును గాపాడుటకు సమకట్టినారు. భారతీయులును ప్రభుత్వమువారును ఒకవంకను, ఆంగ్లో హైందవులొకవంకను నలుపు పోరాటములో, నెరరు విజయము లగుదురో యూహించుట సులభసాధ్యము. భారతీయుల కాత్మజ్ఞానము గలిగినది. ఆశ్చర్యలభికై వారు గావించుచున్న సత్ప్రయత్నములకు విఘ్నముల గావించుట కేమిసాధ్యపడును? ప్రస్తుతసమయమున బహిర్గతముగచున్న ఆంగ్లో హైందవుల ప్రతికూలభావము, నిరాశా సంజనితము. ప్రజల దృఢనిశ్చయము కార్యరూపము దాల్చినచో, ఆంగ్లో హైందవులు తమవ్యక్తప్రయత్నములనుపసంహరించికొనెద రనుటకు సందియములేదు. ప్రజలు తమకోర్కెల నైకకంఠ్యముగ, గాంధీగారి విధానముననుసరించి, ప్రభుత్వమునకు చెలికియెడల, ఆంగ్లో హైందవపత్రికల బెడరింపు లక్కరకు రాజాలపు. అప్పుడు, సూతనపరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ వారు నడిచి తీరుదురు. అందుచే ప్రజల స్వాధీనత్వము, కార్యసానుకూల్యత, దూరదృష్టియు, ప్రతిపత్తుల యుద్ధమునును నిరుపయోగము జేయజాలి యుండును.

మొయుపత్రిక యచుదినము ప్రభుత్వముపై బల్లరాని కోపము జూపుచున్నది. ఆంగ్ల దేశమునకు మొయుపత్రిక యంపెడి వార్తలను ప్రభుత్వమువారు రాపీనైచు చున్నారను యపనింద

నిదివరకు వారిపై నీ పత్రిక మోపియుండెను. అది యసత్యముని జేసినది. అందుచే మొయుపత్రిక నధికారుల ఊహాపణ గోరుచున్నది. మొయుపత్రిక గానిపురుషు యాందోళనపు రహస్యము గూడ యీ తరుణమున వెల్లడియైరది. ఇంతవరకును బిసెంటుగారి నిర్బంధవిమోచనమునకు మాత్రమే తాను ప్రతిఘటింపెద నని మొయుపత్రిక చెలిపినది. కాని యీతకన్నను, నెక్కుడు సారాంశములకొరకై తాము పోరాడుచున్నామని నిన్నటి పత్రికలో చెలుపబడినది. ఆ సారాంశము లెన్నియో భారతీయులకు తెలుతెల్లమే. భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యము నొసగ గుండ జేయుటయే, ఆంగ్లోహైందవుల పరమావధి. మొయుపత్రికకు గుడిభజనై విలిచిన స్పెక్టేటరున పత్రిక చెలిపిన యభిప్రాయము ప్రకటింప బడినది. హిందూ దేశమున జాతిభేదము, మతభేదము ప్రబలుటచే, భారతజాతి లేదని, స్పెక్టేటరుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. జప్తిను పత్రికలో హిందూయులనుకు ప్రతికూలముగ ప్రకటింపబడెడి వ్యాసములనిగుకు గ్రహాముగ స్పెక్టేటరు పత్రిక గైకొనినది. సంగ్రామ సమయమున ఎట్టి రాజకీయాంధోళనము జరుగకుండ నాపీనైవనంయురని, యాపత్రిక శాసింపుచున్నది. స్పెక్టేటరు పత్రికాభిప్రాయము, ఆంగ్లో హైందవుల యాందోళనారహస్యమును వెలిబుచ్చుచున్నది. బిసెంటుగారి నిర్బంధవిమోచనముపై వారు గనబడుచు యాగ్రహావేశములు తన మానసమును గప్పిపుచ్చుటకు నవలంబించిన సాధనములని తేలపడుచున్నది. నిజ మరసిన వారి ప్రయత్నము లన్నియు, ప్రజాపరిపాలనాశాస్త్రము ఫలించకుండ, కేంద్రీకరింపబడుచున్నవి.

ఇందుచే ఆంగ్లో హైందవులతో భారతీయులకు పోరాటము దప్పుకలుట లేదు. ఇట్టి పరిస్థితులు సమకూరుటకు ఆంగ్లో హైందవులే కారకులు. ఎట్టి స్వాధీనత్వమునకయినను లోబడి, కాంగ్రెసు, సంస్కరణవిధానమునకు విజయము గలుగ భారతీయులు ప్రయత్నింపవలెను. ప్రజాభిప్రాయము నీ విషయమై ఏకముఖమునకు దీసికొని రావలయును. ఈ సమయమున వెనుకంజనైచి లాభము లేదు. విఘ్న పరంపరల నెరుగొనుటలోచే, దేశీయుల యాత్మనిశ్చయము వెల్లడిగావలయును. ఈ ప్రయత్నములో విజయము గాంచగలిగితమేని, భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కర్హు లని, నాగరికప్రపంచమున కంతకును, కరతలామలక మగును.

(-o-)

ఆంధ్రుల దూరదృష్టి : వ త్తేక ప్రాతినిధ్యము.

(-o-)

రాజకీయ పరిస్థితులలో అనుక్షణము మాపు గలుగుచుండును. ఈ మార్పుల గమనించి, ప్రజాభిప్రాయమును నడుపువారలే దేశనాయకులు. ఆంగ్లదేశ చారిత్రమును బరికించితిమేని, సమయమునకు దగిరటులు, రాజకీయ నాయకులు విధానముల యందు మార్పు గావించు చున్నటుల వ్యక్తమగును. ఆంగ్లదేశము ప్రళయసంగ్రామము నెదుర్కొనవలసిన సమయ మాసన్నమునపుడు, రాజకీయ కక్షలన్నియు నొక్క మూలంఠరింపవలసి వచ్చెను. ప్రభుత్వమున, అన్నికక్షలకును ప్రాతినిధ్య మొసగవలసి వచ్చెను. అందుచే రాజకీయ సమస్యల నాలోచింపు చున్నపుడు, వాటి బరిష్కారము నైతికసూత్రములకు సరిపోవునాయని విచారించుటకన్న, దేశహితము నాలోచించి నపు డట్టికార్య మవసరమా లేదాయని విచారించుట ముఖ్యము. ప్రజాపరిపాలనమందు, ప్రజలవాంఛలు గొనసాగవలయును.

వృత్తాంతములు

ఒకటవ తేదీనరకును గూడ బొంబాయి తపాలా కట్టు దారులు మరల తమ పనుల స్వీకరింపలేదు.

పుదుచ్చేరిగవర్నరు:—పుదుచ్చేరి గవర్నరుగారు తమ సంఘారము ముగిసినవెనుక గత ఆదివారమున పుదుచ్చేరి నగరము చేరిరి.

విద్యుచ్ఛక్తి తీగల సమరణలలో నేడేదియో ప్రమాదము వచ్చి బొంబాయి నగరమునందు 1-వ తేదీ ఉదయ మొక పురుషుడు మరణించెను. 14 గురకు దెబ్బలులేగిలెను.

రంగూను వర్తకసంఘము వారు బీసెంటు ప్రభృతుల విడుదలచేసి నందులకు దొరతనమువారిని గర్హించుచు సొక తీర్మానము గావించిరి.

విద్యుచ్ఛక్తి తీగల ప్రమాదము:—బొంబాయిలో నొక అంగడిలో కొన్ని విద్యుచ్ఛక్తి తీగలు గత సోమవార ముదయమున మండి ప్రేలుటచే నచ్చటి పనివారలలో నొకడు మృతిచెందెను. మరి 14 గురికి గాయములు తగిలెను.

పినుగుపడుట:—గుంటూరు జిల్లా సత్రెనపల్లితాలూకా కోవరికపూడి గ్రామ సమీపమున సొక పల్లెలో ఒక రైతు గత నెల 19-వ తేదీన పొలమునకు పోగా వానిపై పినుగుపడి దేహముకాలి చనిపోయెనట.

దేశరక్షకబలము:—దేశరక్షకబలమునందలి వైదరా బాదు ఫిరంగిదళములలో మొదటిరెండును అక్టోబరు 15 తేదీన చెన్న పట్టణమునకు బయలుదేరెను. దారిలో నొకడు రైలును తప్పిపోగా నతడు భటులతోడ వారివెంట బంపబడెను.

మరణము:—పూనాకోట్ల న్యాయవాదులలో సుప్రసిద్ధులగు రాజన్న లింగుగారు గత సోమవారమురాత్రి తమ స్వగృహమున కీర్తిశేషులైరి. పూనాలో అనేకమైన పాఠశాలలకు వీరు గౌరవ కార్యదర్శులుగ నుండిరి. వీరి పరిచయస్థులు వీరిని ఎల్లప్పుడును అధికమర్యాదలతో గౌరవించుచుండిరి.

ఇన్స్పెక్షన్:—గుంటూరు జిల్లా పొన్నూరులో ఒక వర్తకును 200 రూ॥లకు ఇన్స్పెక్షన్ చేసి మద్రాసు బ్యాంకుకు పంపగా 10 దినములవరకు ఆ సొమ్ము బ్యాంకుకు చేరలేదు. దీనినిగూర్చి పోస్టు అధికారులకు పోస్టుచేయబడెనని పొన్నూరునుండి యొక విలేజర్ నాయకునిన్నాడు.

అక్టోబరు 1 వ తేదీన బొంబాయి పురపాలక సంఘము వారిక సభను గావించి మాంజేగుగారు వచ్చునపుడు వారిని గౌరవించుచు లొక సన్మానపత్రము నీయ నుద్దేశించిరి. సంఘమువారు పురపాలకులు గావున రాజకీయ విషయములను గూర్చి సన్మాన పత్రమునందంతగా నుదహరింప గూడదని అభ్యర్థించు పలికెను.

అనిబిసెంటుగారి వర్గంఠి:—కోయంబత్తూరు ఈశ్వరస్థానమందొకములో గత నెల 30-వ తేదీన యొకసభ జరుపబడి అనిబిసెంటుగారి 70-వ జన్మ దిన మహోత్సవము జరుపబడెను. రావుబహుద్దారు టి. ఎస్. చౌలక్రిష్ణ అయ్యగారు ప్రధానపత్రము వహించిరి.

మరణము తప్పట:—కోయంబత్తూరులో గత ఆదివారము సాయంకాలమున నొక ప్రాప్యజాతిక రాజావీధి గుండ బోవుచు నొక జబ్బాబుండి ముందట కాలు బారి క్రింద పడియెను. కొన్ని గాయములు తగిలినవి. అచ్చట నుండేవారు కొంచె మశ్రద్ధచేసినచో నాబాలికవై నుండి బండిపోవుటయు ఆమె మరణించుటయు జరిగియుండును. కాని అదృష్టవశమున ఆమెకు మరణము తప్పినది.

కొచ్చి రాజావారు:—బెంగళూరును చూడ వెళ్లిన కొచ్చిరాజావారు. గత సోమవారమున 11 గంటలకు మోటారు బండిపై ఓరుగామునకు వెళ్లిరి. జిల్లాడిప్యూటీ కమిషనరుగారైన వెంకోరావు గారు రాజావారికి స్వాగత మొసగిరి. పిమ్మట వారు మైసూరుగిరిని చూడ గోరి అచ్చటికి వెళ్లిగని మాపరంజెంటు గారిచే స్వాగత మొనగబడిరి. గనియెచ్చ చూడదగిన పనులను చూచిన పిమ్మట సాయంకాలము 5 గంటలకు రాజావారు తిరిగి బెంగళూరునకు వెళ్లిరి.

కాంగ్రెసు సమావేశము:—దేశీయసభయొక్క ఆహ్వానసంఘమునందలి యిరుకత్తులకును మైత్రి నెలకొల్పు ప్రియత్నములకు మరల నవాంతురము గలిగినది. ఇకమీద నీ సంగతిని యావచ్చారత దేశీయ సభా సంఘమువారే తీర్మానింపవలసి యుండును.—ఆమృతబజారు పత్రిక.

స్వత్యము:—తిరువాన్కూరు మహారాజావారి వచ్చి పూర్తి మహోత్సవము గౌరవాధ్యము తిరువాన్కూరు రెసిడెన్సిలో సొక స్వత్యసభ జరుపబడెను. రెసిడెంటుగారును బ్రయిడు ఉద్దుసతిగారును సుమారు 50 మందికి విందు చేసిరి. విందుకు మహారాజావారు కూడ సేతెంచిరి. రెసిడెన్స్ ని యంతయు చక్కగ నలంకరింపబడెను. చీనా దీపములు కందలకొలది వెలిగింపబడెను. నాయరు నైవేద్యము బాండు వారు బాండును వాయిచిరి.

బండిపోటు:—తిరువాన్కూరు దక్షిణభాగములో తొవలాయి తాలూకా విలకకూడు గ్రామములో గత నెల 22-వ తేదీరాత్రి బండిపోటు జరిగినది. సుమారు 36 గురు బండిపోటు దొంగలు కాగడాలతో గూడ గ్రామమందలి యొక ధనికుని యింట ప్రవేశించిరి. ఇంటివారందరకు చెల్లాచెదురుగ పారిపోయిరి. సుమారు 2 వేల కేక్కువయ్యగు యాస్తిని దొంగలు ఎత్తుకుని పోయిరి. బ్రిటిషుపాలనములోనుండు దార్వాడీరాల్ బండిపోటును గావించిరిని నూచనలు తెలియుచున్నవి.

గుమాస్తా తన కంపెనీ వారిని మోసపుచ్చుట:—కలకత్తాలో యెండ్లహాయూలు కంపెనీలో గుమాస్తాగా నుండిన నిషికాంతరాయి అను నతడు చిరా ఆవద్దాలను తప్పు వ్రాసి కంపెనీ వారి రూ॥ లలో 12 వేల రూ॥ లను అపహరించెను. కంపెనీ మేనేజరు విలియముసన్ గారు గత నెలలో తొక్కలను పరీక్ష చేయగ 12 వేల రూ॥ ల దొంగతనము బయటపడెను. విలియము సన్ గారు గుమాస్తాపై కేసు చేసిరి. కేసునిచారణకు వాయిదా వేయబడి 15-వేల జామీనుపై ముద్దాయి విడుదల చేయబడెను.

హారావంఠెన:—గత ఆదివారమునాడు! సాయంకాలమున కలకత్తాలో హారావంఠెనకు సమీపములో నొక ప్రమాదము జరిగెను. కొంతమంది దనుష్యులు ఒకచిన్న పడవలో నదిలో ఒకబిడ్డనుండి రెండవయొద్దనుకు బోవుచుండిరి. పడవ ఒక తొట్టికి కొట్టుకొనెను. పడవ మునిగిపోవునని కొందరు నీటిలోనికి దుమికి యీడుకొనివెళ్లి కంఠెనచ్చెనలపైకి యెక్కిరి. కొంతమంది పడవలోనే యుండిపోయిరి. కొన్ని నిమిషములకు పడవ సరియైన మార్గములో నుంచబడిన పిదప తిరిగి నడువబడెను. తొట్టిపాడయి పోయినది కాని పడవకు దక్కాతగులలేదు.

దీనాజపూరు కుట్రకేసు:—దీనాజపూరు జిల్లామేజిస్ట్రేటు హలిఫాత్తుగారు నేటిదినము తీర్పుచెప్పిరి. ఇందు 5 గురు బంగారీ యువకు లక్రమజీవితమునకు నేరస్థులుగా నిర్ణయింపబడిరి. మూడుసంవత్సరములవరకును ముద్దాయిలు తమవర్తనములు బాగుగనుండునటుల పోలీసువారి పరీక్షయందుండవలయు ననియు, ఒకొక్కరు రెండేసి వేలరూపాయలకు పూచీకత్తు వ్రాసియియ్యవలయుననియు, అటుల జేయనపుడు వారికి మూడు సంవత్సరముల కారాగృహవాసశిక్ష యొసగబడవలయుననియు, వీరికేమి శిక్షవిధింపబడునదియు రాజోవు సేషన్స్ విచారణ సమయమున తెలుపబడగలదనియు చెప్పిరి.

రాజద్రోహము:—సీడ్లా రెయిల్వేస్టేషను వద్ద నున్న పుస్తకముల అంగడిలో పనిచేయుచున్న వార్తాపత్రికల వర్తకుడొకడు, “నాయక్”ను తనదేశీయపత్రిక విశేషముగ అమ్ముచు పోవుటకుగాను రాజద్రోహపుమాటల గొన్నిటి నాడెనని వానిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. సీడ్లా పోలీసు మేజిస్ట్రేటుగారు ఇండియాపిన్సు కోర్టు 505-వ సెక్షను ననుసరించివానినివిచారించెదరు. “నాయక్ రాజా హోలో” ఎంగ్రాజ్ గాథా హోలో (నాయకురాజునది, ఇంగ్లీషువారు గాడిదెయ్యనారు) అనుచు ముద్దాయుజ్జేషనువద్ద కేసులు వేయసాగెనట. మరియు ముద్దాయి కోపరచిన పటమొకటి ఆపత్రికయందు ముద్రింపబడెను. అందొక గాడిద అరచుచున్నటులను దానిచుట్టును అనేకమంది జను లుండినటులను అందు జూపింపబడెను. ఆ జనులు యూరోపియనులవలె గన్నట్టిరి. ఆచటి స్టేషనుమాస్టరతని బంధీకృతుని జేయించెనట.

పుదుచ్చేరిలో వింత దొంగతనము:—గత ఆదివారమున సొకడు గొప్ప ధనికునివలె వేషమువేసికొని గ్రాండుబజారు రోడ్డుపై పోవుచు, పోలీసుస్టేషనుకు వెలుపల భాగమున సొక నైకిలుబండిని చూచి దానిపై నెక్కి ఒక నగల దురాణము నకు పోయెను. అచ్చట దుడ్దులబత సొకదానిని బేరమాడి తనస్నేహితున కాజతనుచూపి తెచ్చెదనని చెప్పిబండిని అచ్చటనే విడిచిపోయెను, వాడు ఎంతసేపటికిని తిరిగిరానందున నగలవర్తకుడు నైకిలుబండిని పోలీసుస్టేషనుకు దీసుకువెళ్లుచుండగ బండిచూజుమానులు దానిని వెదకుచు నగలవర్తకునిని పట్టుకొనెను. అతడుజరిగిన సమాచారమంతయు పోలీసువారికి తెలియపరచెను. పోలీసువారు దొంగవానిని వెదకుచున్నారు.

నిపుణమైన మోసము:—పుదుచ్చేరిలో గ్రాండు బజారునందు ఒకడు పెద్దచునువ్యవసాయ దుడ్దుల వేసికొని పోలీసు స్టేషనునకు వచ్చి, అచట నెవ్వనిదో నైకిలు రిత్తగనుండ దాని మీద నెక్కి తిన్నగ నొక నగల దురాణము వద్ద కేతెంచెను. అచట రెండు చెవిపుడకల బేరముచేసి ఖరీదు నేర్పాటుచేసి, వానిని పట్టుకొని యిప్పుడే వచ్చెదనని నైకిలును హామీయించి వెదలిపోయెను. ఆయనువ్యక్తు ఎప్పుటికిని రాకుండకుంట జూచి నగల వర్తకుడు ఆయనయొంది ఆ నైకిలును పట్టుకొని పోలీసు స్టేషనునకు బోవుచుండెను. ఇంతలో పోలీసుస్టేషనువద్ద వా నైకిలు నుంచిన యతడు దాని గానక వెదకుకొనుచు వచ్చి మార్గమధ్యమున నగలవర్తకుని గలసికొనెను. అంత నా నగల వర్తకుడు జరిగిన కథనంతయు నతనితో జెప్పెను. పిమ్మట చోదని బట్టుకొనుటకు ప్రబల ప్రయత్నములు గావించబడెను. చోరు డింకను పట్టువడలేదు.

అగ్గును బాంకి:—కోయంబత్తూరు జిల్లా అగ్గునబేంకు వాటాదారు లందరును గత ఆదివారము మధ్యాహ్నము 4 గంటల కొక సభ గావించిరి. టి. ఎస్. బాలకృష్ణ అయ్యరు, బి. పి. బి. ఎల్, గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. బాంకి 2-వ కార్యదర్శిని నియమించుటయు కొన్ని బేంకి పద్ధతులను చర్చించుటయు జరిగెను. “బాంకి వ్యవహారము ఒక్క కోయంబత్తూరు జిల్లాలోనే గాక గాక నీలగిరి, మలబారు జిల్లాలలో గూడ వ్యాపించి సంవత్సరమునకుసుమారు 6 లక్షల వ్యాపారము జరుగుచున్నది. కావున పనిచూచుట ఒక్క కార్యదర్శికి మిగుల కష్టముగ నుండును. అదిగాక గ్రామాదులందు సొమ్ము బదుల్లుఇచ్చు సంఘములవారితో వీరు స్వయముగ మాటలాడుచుండవలయును. కాబట్టి రెండవకార్యదర్శి నియమించుట అవశ్యమని సభాసభ్యులు చెప్పిరి. వాటాదార్లు అందఱును సహాయ కార్యదర్శినినియమించుట కంగీకరించిరి.

“నూయిండియా” “హిందూ” పత్రికలు; బర్మా:—బర్మా దొంతనమువారు వైరెండు పత్రికలను దేశములో పంచిపెట్టబడకుండ నాపివేసిరి. ఈసంగతి బర్మాపోస్టు మాస్టరు జనరలుగారికిని, బర్మా రాష్ట్రీయ స్థాయిసంఘ కార్యదర్శినికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల మూలమున విదితమయ్యెను. ఇందునుగూర్చి బహిరంగముగ ప్రకటన గావించనలసినదని; కార్యదర్శికోరెను. ఇండియాదొంతనము వారి క్రిందనుండు అన్ని రాష్ట్రీయములందును ఈ రెండు పత్రికలను యధేచ్ఛగ తెప్పింపబడుచుండ నీ రాష్ట్రీయ దొంతనము వాటిట్లు చేయుటకు తాను చాల చింతిల్చుచున్నాడనియు, ఇప్పడైన నా యత్నపు నుపసంహరించి మునుపటివలెనే ఆయా చందాదారు లాయా పత్రికల నెప్పటివలెనే ప్రచురింపబడును గాక యని యతడు కోరెను.

“నాయకు” వార్తా పత్రికమీద కేసు:—జాతీయ సభా ఆహ్వాన సంఘకలతలమూలమున “నాయకు” అను భారతీయ వార్తా పత్రిక మీద మా “ప్రావాస చంద్రమిత్ర”గారు మాననస్థ పరిహారాధ్యమ రూ 15000 లకు వ్యాజ్యము తెచ్చెను. క్రిందట 18 వ తేదీ నా పత్రికలో, “ఉద్యోగముచే వంచించబడుట; జాతీయ సభా కలహ” మను శీర్షికక్రింద ఒక వ్యాసము వ్రాయబడి అందీ క్రింది సంగతులు దహవారింపబడెనట. సర్ అనుష్ ముఖర్జీగారు విశ్వవిద్యాలయసభ్యుడుగ నియమించబడిన వెంటనే మిత్రగారు వాస్థానమున న్యాయమూర్తి పదవిని బడయుటకుగాను సిట్టు పోయిరి. అందువలన వారి రాజకీయ దృక్పథమున మార్పు గలిగినది. వారి తరపున మాస్టరుగారు 1 వ తేదీన కలకత్తా ప్రెస్కోర్టులో దావాదాఖలుచేసిరి.

స్థానిక చార్తరులు

క్రొత్త పట్టికలు:— ఎస్. దశరథ రామయ్యగారు నిన్నటి దినము (2-10-17) హైకోర్టు కలీలుగ నెన్నుకొనబడిరి

సుకృతలక్ష్మీవిలాససభవారు, సావిత్రి నాటకము:— ఈ సభవారు ఈ నెల 6 వ తేదీ శనివారమునాడు ప్రాతి 9-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున ఆరవమున సావిత్రి నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

నిమ్మబాత్తుర్లరాం సంఘము:— ఈ సభవారివారి క సమావేశము ఈ నెల 5-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు జాబ్బిటవున అడ్డాపిల్లలో 97-వ గృహమున జరుపబడును. 1916వ సంవత్సరమునకు తెక్కలను నివేదికమును ఆమోదించుట యును కార్యనిర్వాహకులను నియమించుటయును జరుగును.

అశ్రద్ధతో బుడిచినదవులు:— గత ఆగష్టు నెల 24 వ తేదీన జి. డబ్లియం. రిచిగారు హుటలు ఎస్టేటు నేడు రోడ్డుపై తమ మోటారు ట్రైసికిలునుండిని అశ్రద్ధగనపడి జిల్లాబండికి తగిలించినందున రిచిగారికి నిన్నటిదినమున రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుగారు 20 రూలు జూల్కానా విధించిరి.

మధుర బిజినసు బాయిసు కంపెనీవారు:— మనోహర నాటక ప్రదర్శనము:— ఈ సమాజమువారు హోమురాలు లీగు నిధికార పంపిణీనాథ కళీనాథ తిలం గుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఈ నెల 4 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రము 5-45 గం॥ వేళ విక్టోరియా పురమందిరమున ఆరవమున 'మనోహర' నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీ సమావేశము:— అలహాబాదులో యీ నెల 6 వ తేదీన జరుపబడు ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసు కమిటీ సమావేశమునకు ఆసిబెంటు మ్యు. ఎస్. కన్వూ రంగయ్యగారు జి. అరంజేలు, బి. పి. వాడియా, సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు నిన్నటిదినమున సాయంకాలము మొయిబండిలో అలహాబాదునకు వెళ్లిరి. ఎల్. పి. గోవిందరావునయ్య, జి. పి. నరేశ్వర్ గార్లు నేటిసాయం కాలమున బయలుదేరుదురని తెలియుచున్నది.

ఇండు లెదరువర్కు:— ఈ వర్తకసంఘము చెన్నపురి వాలాజాలోడ్డు 1-48 వ మందిరమునగలను. వీరు శ్రీ వ్యతమలకు నన్ని రకముల కాలిజోల్లను భారతీయుల కను కూలించునట్లు కట్టించి విక్రయించుచున్నాఁడు. వీరియంత్ర కాలలో సమర్థుల యాజమాన్యమున పని జరుపబడుచున్నదని తెలియుచున్నది. రాజాధిరాజులు మొదలు సామాన్యులవరకు నందరికిని కొనుటకు సాధ్యమగు జోల్లు వీరిచే విక్రయింపబడుచున్నవి.

కాంగ్రెసుసభ:— అహమ్మదాబాదు గుజరాతీసభ వారు గతనెల 27-వ తేదీన సభగావించి ప్రస్తుతస్థితులలో మహాజనసభను కలకత్తాలోనే జరుపవలెనుగాని మఱియొక స్థలమునకు మార్చునాడదని తీర్మానించి తీర్మానమును మహా జనసభాస్థాయిసంఘమువారికి తెలిపిరి.

చెన్నరాజధాని సంఘము:— ఈ నెల 7 వ తేదీ ని ఉదయము 8-గంటలకు కోపు వేంకటాచలయ్యగారి వీధి 5వ సంఖ్యగల చల్లాగురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారి గృహమున కార్య నిర్వాహక సంఘసభ జరుగును. ఉపసంఘమువారు పంపిన సంఘనిబంధనలను నివేదికమును ఆమోదించుట 21-1860 కాస నముక్రింద సంఘమును నమోదు చేయించుట చిత్తువిజ్ఞప్తి నా మోదించుట ఇతరములు చర్చింపబడును.

యూరోపియను భాగవతరు:— వైద్యనాథ రు చరిత్రము కాలక్షేపము ఈ నెల 5 వ తేదీ శుక్రవారము నాడు సాయంత్రము 6 గంటలకు వెంకీ, వేదవివాయకరు రోడ్డు 19 వ గృహమున పుస్తకవాకము వెలసియును గుడిబో ఈ రోడు వాస్తవ్యులగు రికరెండు పాచ్. పి. పాల్లె భాగ వతులు వైద్యనాథరు చరిత్రమునుగూర్చి కాలక్షేపము గావించెదరు.

చెన్నపురి కార్పొరేషను సభ

(1)

నిన్న సాయంకాలము జే. సి. మొలసీగారి అధ్యక్షత క్రింద కార్పొరేషను సభ జరిగినది. 22 వ కమీషనరులు సభకు వచ్చిరి.

కంకర

రోడ్డుకు కంకరను గనులలోనుండి తీయించుటకు పట్టాలు గావలెను. అనుకొన్నచోట్ల నెచటను పట్టాలు దొరకలేదు. రు 18000 ల వెలగల పట్టాలనుపంపవలెనని తాతాస్ట్రీలువర్కున కంపెనీవారికి వ్రాసితిని. పంపెదరోలేదో తెలియును. ఇదివర కేవిషయమును చెప్పటకు చీలుకలగలేదుగాన నిపుడు చెప్పితి నని అధ్యక్షులునుడిచిరి. సభ్యులందుల కంగీకరించిరి.

సన్యాస పత్రము.

మాంటాగు సెయ్యుఫర్డు ప్రభువులు చెన్నపురికి వచ్చి నపుడు వారికి స్వాగత మొసంగుట కీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు. గౌ॥ టి. రంగాచారి, గౌ॥ గోడ్డల శ్రేణిబతు గౌ॥ యామాలుపాపన్న, రావుబహదరు పి.త్యాగరామస్వామి, పి. ఎం. శివజ్ఞానమొదలయ్యారు, జి. పి. నరేశ్వరు, సి. పి. రామ స్వామయ్య, ఎం. డి. జే వ దా ను, జే. సి. మొల సీ ఓస్టర్న గార్లు సన్యాసపత్రముగా నుండవలె నని జే. సి. దేశి కాచారిగా రుపహాదించిరి.

సన్యాసపత్రము కేవల ప్రకంసానూచకముగ మాత్రమే యుండగలదని నేను తలంతునని త్యాగరామస్వామిగ రనిరి.

మీ కేమైన సందియము కలదాయని బి. సి. శేషచారి గారు నెట్టిగారి నడిగిరి.

చిత్తు వ్రాయబడిన పిమ్మట కార్పొరేషనువారి ఆమోదమునకు పంపబడగలదని తలంతునని జి. శే. ఆదికేశవులు నాయుడుగ రనిరి.

మాంటాగుగారు చెన్నపురికి వచ్చుటయే సంభవించ దని నాతో నొక కమీషనరుగారు నేడు చెప్పిరి. కాన ఈ తీర్మానము నిరుపయోగమని ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడుగ రనిరి.

మాంటాగుగారు ఇంగ్లాండునుండి బయలుదేరుటయే సమ్యకములేదు. వారు బయలుదేరిన పిమ్మట మనము సంఘ ము నేర్పరుపవచ్చునని జి. మారసమగారు నుడిచిరి.

సన్యాసపత్రములో కార్పొరేషనుకు సంబంధముగల స్థానిక స్వపరిపాలన విషయము గూడ నుండ వారింపబడదగునని యామాలు పాపన్ను గారనిరి.

ఈ తీర్మానమును బి. సి. శేషచారిగా రుపహదించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

వ్యయము.

కార్పొరేషను సిబ్బందిని తగ్గించుటను గూర్చి కమిటీపోర్టు చర్చింపబడెను.

దీనిని చర్చించుటకు వచ్చియుండిన సభ్యులందఱుకమిటీ గా నేర్పడవలెనని జే. సి. దేశికాచారిగా రుపహదించిరి. శేషచారిగారు వదిలిరి.

చర్చకు లేటు చేయుటలు విననర్హులుగాన రహస్య చర్చ యనవలెనని జి. వారాయణస్వామి నెట్టిగారు నుడిచిరి. జి. పి. నరేశ్వరు, టి. రంగాచారిగార్లుగూడ రహస్యలోచనమేన ముచితమనిరి. 10 మంది అనుకూలముగాను 10 మంది ప్రతి కూలముగాను ఓట్లనిచ్చిరి. ఇద్దరు లేట్లయ్యును నుండిరి. వారిని గూడ ఓట్లనిచ్చుని అధ్యక్షులడిగిరి. ఇప్పుడు వారి కధికారము లేదని యామాలు పాపన్ను గారనిరి. అధ్యక్షులుగూడ కమి టీగా నేర్పడవలెనని ఓటు నిచ్చుట చే తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. పిమ్మట ప్రత్యేక సంఘము వారి రిపోర్టు చర్చించడెను. 1 ప్రత్యేక కారణము లుండినగాని ప్రభు త్వోద్యోగులను కార్పొరేషను ఉద్యోగులనుగా నియమింప గూడదు. 2 పుడు ఇనస్పెక్టరు ప్లేగునర్సుల పనులు తగ్గింపబడ వలెను. ప్రత్యేక సంఘమువారి నూచనలు వ్యయములను తగ్గించు విషయమున మాత్రమే పాటింపవలెను. ఎట్ల సంఖ్యగూడ తగ్గించుట కవకాశము కలదు. 3 జీతములను హెచ్చించుపద్ధతిని సిబ్బందిని సవరించుటకు అధ్యక్షు లొక విధానమును నూచింపవలెను అను తీర్మానములు చేయబడినవి. పుడు ఇనస్పెక్టరును నర్సులను ఇదివరకే అనుమతిని బడయు నాతో తగ్గించెదమని అధ్యక్షులు నుడిచిరి.

ఇండియా పతాకము:— 'అరకుడే ఉత్సవము'న భరింప బడు బండాలకు భారతీయ పతాకవిహ్న మగు 'ఇండియా స్టారు' గురుతును చేయించవలసని లాహోరునుండి సుభాదేవి మోద రాణీగారు మేయ్యుఫర్డు ప్రభ్యుగారికి వ్రాసిరి. ప్రభ్యుగా రు సలహాను మంధన పూర్వకముగ నామోదించి రెడ్డుక్రాసు గురుతుతో గూడ 'ఇండియా స్టారు' గురుతును కూడ బండాల పై చేయించుటకు ఉద్దేశించితిమని సుభాదేవిగారికి వ్రాసి రని తెలియుచున్నది.

అమెరికా నావికాసమరము.

లండను, అక్టోబరు 2:— నావికావ్యవస్థాపక యుద్ధ మున కెట్టియత్నముల గావించుచున్నదియు తెలియజేయుట కు దేనియల్లుగారు వివరములనున్నటిని సంక్రమించు చున్నా రు. ఇందువలన యూరేషియను సముద్రముల మీద అమెరి కానావికాధికారులెట్టి ప్రయత్నముల నెంతవరకు గావించిన దియు సభికారిత్యా బహిగతము కాగలను.

తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము.

లండను, అక్టోబరు 2:— నిన్న రాత్రి పరానువా రిక్టు ప్రకటించిరి:— ఏయిను రంగమున తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. మ్యూజునది కుడిభాగమున భయంకరముగ ముట్టడి జరిగిన పిమ్మట జర్మనులు చామనమునకును, బెజువాత్సున కును మధ్యనుండు రంగము నెదిరించిరి. మా ప్రభు కందక పంతులలో అతిదారుణముగ పోరు జరిగెను గాని తుదకది మా కనుకూలముగ ముగిసెను. మా పంక్తి పూర్తిగ యధా స్థితికి వచ్చెను.

లండను, అక్టోబరు 2:— మెసపొటేమియాలో బ్రిటి షువారు 12 వేలమంది తురపులను పట్టుకొనిరిని ప్యారిసు నుండి తంజి వచ్చుచున్నది.

అచ్చుకాకితములు, పుస్తకములు మొదలగునవి తప్ప మరెవ్వి వస్తువులను స్కాండినేవియా నెదరులందులకు పంప గూడదని నెట్టిగారి ప్రకటించబడినది.

తపాలనాకరల సమ్మెకట్టు:— తపాల నపుకరల సమ్మె కట్టు ముగియక పూర్వమే రిచర్డ్సు కన్వూడానులలో నుమా రు 1000 మంది కూలీలు ఏకగ్రీవముగ తమ కూలీలను హెచ్చించవలెనని చెప్పయ సమ్మెకట్టును కట్టిరి. అన్ని కంపెనీల వారికంజెను ఈకంపెనీవారే మంచిజీ ములను కూలీలకు యిచ్చుచుండినట్లును నెలకొక్కనికి 2 రూ॥ల నొప్పన కరువు భత్యముకూడ నివ్వబడుచుండెననియు తెలియుచున్నది. దీనితో తృప్తిపొందక కూలీలు సమ్మెకట్టుకట్టి పనులను మానివేసిరి.

మైసూరుగజలలో మరణము:— మైసూరు గన్మి పంపు మేస్ట్రీ నరసయ్య ఆసునర డొక నిచ్చెనవై నుండి దిగుచుండగ కాలుజారి నుమారు 20 అడుగుల యెత్తునుండి నేలబడెను. శరీరమునకు కొన్ని గాయములు తగులుటచే నతడు గని ఆసు ప్రిలో చిక్కిపొంది ఇంటికిపోయెను. గుండెలో నొప్పి కలిగి నందున మొదట నొక వా ర ము ది న ము లు నపుకరికి నెలవియబడిన పిమ్మట అతడు ము స లి వా డ ని పని మానిపించబడెను. అతడు గతనెల 27 వ తేదీన గుండె నొప్పిచే హతాశుగ మరణించెను. నిచ్చినవై నుండి క్రిందకు పడుటలో గుండె నెప్పి జబ్బు ప్రవేశించినదనియు, అబాధ వలన నతడు మరణించెననియు పంచాయతీదారులు తీర్మానించిరి. ఆగనిలో నే పనిచేయుచుండిన హనుమాన్ ఆసు బాలుడు గతనెల 13 వ తేదీన గనిలోనికి గని 9 వ రంధ్రము గుండె దిగుచుండగ నొక రాలిబండ్ ప్రేలి అతనిపై బడెను. రెండు దినములు గని యాసుప్రిలో నతడు చిక్కిన సెందిన వెళక 3 వ దినమున మరణించెను.

ఫోర్టు సెంటు జార్జి గజెటు

అక్టోబరు 2 మంగళవారము.

తంజావూరు కృష్ణస్వామి సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికి 1-వ తరగతి భీమాకంపెనీల రిజిస్ట్రారుపదవియు, యన మండ్ర వేంకటేశ్వరుడు గారికి 6 వ గ్రేసు భీమా రిజిస్ట్రారు పదవియు మొనంగబడెను. మొదటివారు తిరునల్వేలి జిల్లా లోను, వేంకటేశ్వరుడుగారు గంబాం జిల్లాలోను పనిచేయుదురు. కృష్ణజిల్లాలో 1-వ తరగతి మేజిస్ట్రేటుగారు సి. ఎ. సౌటరు బి. సి. యస్ గారు న, గోదావరి జిల్లాలో 1-వ తరగతి మేజిస్ట్రేటుగారు ట్రి ప్రగడ నరసింహం పంతులుగారును స్వహస్తముతో ఇంగ్లీషుభాషను సాక్షుల వాక్కులములను తీసికొనుట కనుజ్ఞయియ్యబడినది. సౌటరు గారికి జిల్లామేజిస్ట్రేటు అధికారమునిచ్చి సహాయజిస్ట్రేటు మేస్ట్రేటుగా ఆరుమాసములవరకు నియమించిరి.

గుడివాడతాలూకా కౌతరం సబురిజిస్ట్రారుగారు గుంటూరు వేంకట సుబ్బరావుగారికి 3-వ తరగతి మేజిస్ట్రేటు అధికార మీయబడినది. మహమ్మదు నాజిబుల్లా ఖాను సాహేబుగారు (డిప్టి కలెక్టరు).

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

Great American War Loan Starts Well

Swedish Cabinet Resigns: King's Request to Ministers

1,300 TURKISH PRISONERS TAKEN IN MESOPOTAMIA

LONDON EXPERIENCES SIX AIR RAIDS: DAMAGE SLIGHT

[Reuter's Agency]

Great Britain

Incidents of the Raid on London.

Effectiveness of Barrage Tactics.

LONDON, October 2. London has never had such a week end. The full moon rose on Sunday evening in an unclouded sky, and there was not a breath of wind, but a slight ground fog. Police whistles conveyed the first warning of the raid, and they were quickly followed by the distant rumbling of guns, and then an aerial barrage opened with a terrific din exceeding Saturday's. It lasted over an hour. The screeching of shells over the housetops was most weird. When firing ceased, the streets in some parts were left full of smoke. A notable feature of the raid was the absolute absence of panic. Everybody took shelter in tubs and cellars in the most orderly way. The severity of the barrage kept the main body of the raiders at bay. Bombs seem to have been dropped in the outskirts of London. Some bombs were dropped in a crowded working class locality, and bombs were also dropped in a similar locality not far from the first. The casualty list cannot yet be ascertained. Bombs were all explosive, not incendiary, and no fires resulted. Telegrams from the Kent coast say that the raiders passed over in couples under incessant fire. One raider was hemmed in by shells over the Thames estuary and flew hither and thither in the ring of fire, like a frightened blue bottle, but eventually escaped. Mr. Lloyd-George, who was spending the day in the country, returned to Downing Street in the evening. In an interview he said: "I must take my share of the hammering." Everything points to the general effectiveness of barrage tactics. The damage is said to be comparatively trifling. It is reported that the commander of Friday's raid descended in Holland and has been interned.

Unofficial Accounts.

It is unofficially estimated that ten bombs were dropped in London district on Sunday night; several fell on waste ground. One fell near a hospital, breaking windows. The raiders were plainly heard and some claim to have seen them. There was sudden cheering at many points in north and south London owing to the impression that some raiders had been brought down on fire.

10 Killed: 38 Injured.

The Press Bureau says: In last night's air raid ten persons were killed and thirty-eight injured. It is officially stated that all our pilots have landed safely during the raids of the last eight days.

DAILY RAIDS ON LONDON.

Another Attack on Monday.

Four Groups of Raiders Take Part.

It is officially announced that a group of aeroplanes crossed the Essex Coast at seven on Monday evening, and proceeded towards London. They were followed after a quarter of an hour by a second group. The first group attacked London from the north-east at 7-45. The majority were turned back, but one or more penetrated our defences and bombed the south-western district. At 8-15 the second group attempted to cross our defences in the north-east and north of London, but without success, until shortly after nine when a few passed over London, and bombs were dropped in the south-eastern district. A third group of raiders crossed the Kentish coast but did not penetrate far westward. They dropped bombs in various places. A fourth group crossed the Essex coast, and approached London shortly before ten, but did not penetrate beyond the north-eastern outskirts where bombs were dropped. Reports of casualties and damage have not been received.

British Reprisals Foreshadowed.

The "Daily Chronicle" understands that ruthless British air raids on German cities are imminent.

Enemy Tactics Altered.

LONDON, October 1st.—The continued success of the air defence of London is reassuring, but the people were startled by the terrific noise of our guns to which they are now getting used. Good hits have been made on many enemy aeroplanes. Our barrage fire defeats squadron work and German tactics have been altered to the use of machines singly and in pairs. Our concentrated fire is most effective.—(C. and M. Gazette's special cable.)

The Sixth Bombardment of London From Air.

LONDON, October 1. London experienced a sixth raid by aeroplanes last night. Firing stopped shortly after ten. Generally the bombardment was not so continuous as on Sunday and Saturday. Lulls in firing were more frequent but barrage when it started seemed heavier and the whole sky was alight with bursts of shrapnel and starshells while frag-

ments of shrapnel whistled overhead. First reports from the coast show that bombs were mostly dropped in open fields.

Serious Explosion.

In an English Explosion Factory.

LONDON, October 2. The Press Bureau says:—A serious fire and explosion have occurred in a munitions factory in the North of England and much damage has been done to the factory. No deaths have yet been reported. A number of workers are injured.

All Exports to Scandinavia Stopped.

LONDON, October 2. The Gazette announces prohibition of exports of all articles to Scandinavia and Netherlands except printed matter.

Enemy Goods.

A Conference.

LONDON, October 2. Reuter is informed that an Inter-Allied Conference, to deal with the treatment of enemy goods in occupied territory will meet in Paris.

Tea Sales.

LONDON, October 2. Only 8171 packages were offered at Indian Tea sales yesterday. The quality was excellent and high prices were obtained for best teas as much as 3/1-1/2 a pound being paid for Chazzie to which shilling duty must be added.

Australia

Australian Miners and the Government. Differences Satisfactorily Settled.

LONDON, October 2. SYDNEY.—The Southern, Western, and also several Northern Miners' Lodges have practically unanimously accepted the government's terms and general resumption of work is likely on Wednesday.

America

Second Liberty Loan.

Plan to Raise Three Billions Dollars.

LONDON, October 2. WASHINGTON.—The great campaign for the second Liberty Loan began at noon and will last a month. It is planned to raise at least three billion dollars, while the Treasury expect that over-subscriptions will swell the loan to five billions, the largest amount people have ever been asked to absorb.

Mr. McAdoo will tour the country making speeches and enlisting clubs, commercial organisations, schools, and societies. The campaign was ushered in many cities by the ringing of bells and the blowing of factory whistles.

War Loan Starts Well.

LONDON, October 2. NEW YORK.—The loan has started auspiciously with two subscriptions of ten million dollars each by the New York Life Insurance Company and Kuhn Loeb and Company.

The Second American War Bulletin.

Enormous Enemy Losses.

British Superiority Established.

LONDON, October 2. WASHINGTON.—The War department's second official communique commenting on the immense strategic importance of the British thrust on the Menin Road and the futile German counter-attacks says that the superiority of the British over the enemy was conclusively proved during the engagement of the past week which further more showed that the fighting stamina of the Germans has deteriorated. Not that enemy did not display great skill and dogged determination in repeated counter-attacks. The communique adds that the outstanding feature of the fighting on the French front is the enormous wastage of German man power.

American Navy's Work.

A Bulletin to be Issued Every Week.

LONDON, October 2. Mr. Daniels is preparing to issue a weekly communique regarding the progress of the Navy's war preparations which will also disclose officially something of the work done by the American naval forces in European waters.

China & Japan.

Baron Ishii's Speech.

LONDON, October 2. NEW YORK.—Baron Ishii in his speech at the banquet to the Japanese Mission affirmed that the closed door in China had never been all co-operation and competition tending towards the betterment of equal opportunity.

Food Conservation Week.

Great Economy Campaign.

LONDON, October 2. WASHINGTON.—Mr. Hoover appeals to the country to observe a huge Food Conservation Week from the 21st October to the 28th. He emphasises the demands made upon the United States and declares that the Allies are the first line of defence. They must feed, and food will win the war. The movement includes a house-to-house canvass of twenty-two million families.

War Tax Bill Passed.

Further Loan to Britain.

LONDON, October 2. WASHINGTON.—The War Tax Bill raising 2575 million dollars by taxes has been adopted by the House of Representatives without roll call. The Senate is expected to adopt it to-morrow. Further credit of fifty million dollars has been extended to Great Britain. The total thus far is 1240 millions.

Sweden

Swedish Cabinet Resigns.

The King's Request.

LONDON, October 2. A telegram from Stockholm says that the Cabinet has resigned, but the King has requested the Ministers to remain at their posts for the present.

British Front

Powerful Enemy Attacks Defeated.

British Captures During September.

EFFECTIVE AERIAL ACTIVITY.

LONDON, October 2. A British communique says:—The enemy launched a powerful attack on a mile-front northward of the Ypres-Menin road eastward of Polygon Wood, but the infantry which was advancing in three waves was driven back in disorder with heavy casualties. We followed the enemy up taking a few prisoners. The enemy twice strongly renewed the attack during the next three hours and heavy fighting took place but the enemy was repulsed everywhere except opposite the southeast corner of Polygon Wood where he occupied two advanced posts. During September, we took 5,296 prisoners, including 146 officers, eleven guns including three heavy ones, fifty seven trench mortars and 377 machine guns. Visibility improved on Sunday and artillery photograph work and bombing continued without respite day and night. Eleven tons of bombs were dropped on the aerodrome at Gontrode, billets, communications in the battle area, dumps, and headquarters near Cambrai. The enemy carried out many bombing raids at night but did little damage of military importance. A photograph of the results of the bombing of Gontrode aerodrome shows that a shed was hit; also, of three large machines which had landed in a field three miles southward of the aerodrome, two were clearly damaged. A large shed accommodating Gothas is reported to have been set on fire last night. Four German machines were brought down and eight driven down. Five of ours are missing.

Attacks all Complete Failures.

LONDON, October 2. F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon says:—Yesterday and last night the enemy made five attacks with fresh troops between the Ypres-Menin road and the northeastern corner of Polygon Wood. He also attacked at Zonnebeke. All six attacks ended in complete failure, with the exception of the loss of posts reported yesterday. The enemy suffered heavily and gained no advantage. We repulsed raiders south of Lens.

British Line Advanced.

LONDON, October 2. Reuter's correspondent at the British headquarters says:—The enemy counter-attacked very heavily in the neighbourhood of Tower Hamlets on Monday morning on a front for which they have already fought hard. A bombardment of great intensity preceded the attacks, but our reply was considerably more violent. Mist hampered airmen at the outset but conditions improved. The first attack was launched at 6-16 on a wide front astride the Menin road. The first and second waves were so badly hammered by our artillery that they did not reach us. The third wave got into contact with us but broke and fell back in the face of a steady devastating fire. Simultaneously, a body of our men, observing, broke forward in pursuit and established themselves a hundred yards in advance of the previous line. A second attack at 8-40 was almost everywhere repulsed, but our posts were slightly bent back at one point. Fighting continues. The operations have been terribly costly to the enemy.

TELEGRAMS.

Intense Artillery Firing.

LONDON, October 2.
A wireless German official communique reports intense artillery firing on the coast and in the Ypres bend.

Naval Aircrafts' Further Work.

LONDON, October 2.
The Admiralty says that naval aircraft on Sunday bombed hangars at St. Denis Western Aerodrome igniting one. The fire was visible for thirty miles. We also bombed Zebrugge Zeckgates. Another raid on St. Denis Western was made at noon on Monday and several direct hits were secured. We also ignited two sheds. The shed hit on Sunday appears to have been completely gutted.

15 Enemy Aeroplanes Destroyed.

LONDON, October 2.
AMSTERDAM.—It is reported that fifteen German Aeroplanes were destroyed in the allied air raid on St. Denis Western Aerodrome on September 30th.

French Front

Lively Artillery Action.

LONDON, October 2.
Last night's French communique reported somewhat lively artillery actions on the Aisne front. On the right bank of the Meuse after a violent bombardment Germans attacked between Chaume Wood and Bezonvaux. Desperate fight ensued in our advanced trenches ending in our favour. Our line was completely restored.

Latest French Report.

LONDON, October 2.
This afternoon's French Communique reports marked reciprocal artillery activity on the whole Aisne front especially in sector of Craonne. Our artillery dispersed enemy forces massing in region northwest of Rheims. Heavily fought was particularly intense on the right of the Meuse during night from Samogneux to Bezonvaux. We stopped two attacks in Beaumont sector inflicting appreciable losses. Enemy aeroplanes very violently bombarded Dunkirk doing serious material damage. There were numerous civilian victims. As reprisal we dropped bombs on Stuttgart, Treves, Coblenz and Frank Pforten. Our bombing machines also dropped over two thousand kilograms of explosives on depots at Roulers, six thousand kilograms on railway stations at Metaldippy and Imozville the Aerodrome at Chumblay, Bivoc at Spincourt, the Tilly munition depot and Longau farm where a violent explosion was observed. We brought down two aeroplanes yesterday.

Russian Front

LONDON, October 2.
The Russian Wireless communique says:—We advanced a mile in the Riga Region in the sector of Kronenbergspitalgrundall.

Mesopotamian Front

British Victory on the Euphrates. An Important Success.

LONDON, October 2.
The Mesopotamia success is considered as the greatest victory won on the Euphrates—the most complete one since the beginning of the Mesopotamia campaign. Additional importance is attached to the victory as the Germans have recently been hinting at an offensive against Bagdad by this very route.

King Congratulates Forces.

The King has sent the following message to Sir Stanley Maude—"I send my best congratulations to you, and all the troops concerned in the capture of the Turkish forces at Ramadie. I fully appreciate the skill in leadership, as well as the spirit and gallantry of all ranks which enabled them to overcome the difficulties of the climate, and the resistance of a stubborn enemy."

3,000 Turks Taken in Mesopotamia.

LONDON, October 2.
A telegram from Paris says that the British have captured thirteen thousand Turks in Mesopotamia.

Egyptian Front

Trench Warfare in Gaza Front.

ALLAHABAD, October 2.
The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—There has been consistent activity in trench warfare in which all arms have been concerned on the Gaza Front. Several encounters have taken place with hostile patrols and have always resulted in our favour. On the 24th August a reconnaissance in force towards Bir Sheba was successfully carried out by our mounted troops and five days later an advance of about 300 yards was effected on a front of one thousand yards, as a result of which we established and consolidated a new line of trenches on the south western outskirts of Gaza. Between 28th and 30th our flying corps carried out various successful operations. They attacked the Turkish railway and camp near Masu, and dropped a hundred bombs on their supply line and building at the latter place and later on a further lot on the camp at Hareira. Allied aeroplane service also during the month brought off a very successful attack on the harbour works of Beyrout where they did considerable damage.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

"Our Day."

Generous Gifts From Calcutta. (Delayed in Transmission.)

SIMLA, October 2.
Two most generous gifts have been received by the Central Executive Committee of "Our Day" from two well-known citizens of Calcutta. The first is the offer to pay for the cost of 5 million Union Jack button-hole flags which have been ordered by the "Our Day" Committee from Home. This has been made by Seth Sukhlall Karnani, a Banker of Calcutta and the Rais of Sirsa in the Punjab who is already well-known for his many philanthropic activities. The second offer is to defray the cost of producing three million special postage seals for "Our Day". The design for this seal was drawn by Mrs. O. T. Amber of Monghyr. It is now being prepared in Calcutta and arrangements for its sale will presently be made through the Post Office in India. The generous donor of these seals is Mr. B. Borochia, of Messrs. B. Borochia, No. 5, Royal Exchange, Calcutta. In each case the gift runs into several thousands of rupees. Her Excellency Lady Chelmsford has sent a personal letter of thanks to each of these Indian gentlemen.

Calcutta

A Newspaper Vender's Seditious.

CALCUTTA, October 1.
A newspaper vender said to be attached to the Railway Bookstall at Sealdah station was sent up for trial before the Police Magistrate of Sealdah for using seditious language so as to effect the sales of his vernacular paper "Nayak", under sec. 505, I. P. O. The accused it was alleged began shouting, "Nayak Raja Holo Angraz Gadhya Holo" (Nayak has become king: English have become asses.) Simultaneously, the accused displayed a cartoon which appeared in the issue of the paper showing a braying ass surrounded by people who were supposed to be Europeans. The Station Master on duty at Sealdah had the man arrested.

Supply of Binoculars Adequate.

CALCUTTA, October 2.
The Calcutta Gazette to-day issues a communique by the Indian Munitions Board which states the supply of binoculars for use in Mesopotamia is now adequate for the present demands. Further orders need not be made by the public.

Punjab

Lahore.

LAHORE, October 2.
The Lahore contingent of the General Service members of the Indian Defence Force left Lahore for Poona on Monday evening.

Bombay

Postmen's Strike not Ended. Strike at Messrs Richardson & Cruddas.

BOMBAY, October 2.
While the Postmen's strike has not seen its end another serious strike is reported from the industrial quarter of the city. About a thousand men from the workshops of Messrs Richardson and Cruddas are out demanding an all round increase in wages. The firm it is stated, pay their men comparatively better wages and before the strike announced a grain allowance of Rs. 2 a head per month. The men not being satisfied with this have struck work. The development is being watched with interest.

Burma

"NEW INDIA" AND "HINDU" IN BURMA.

Protest Against Interception by Government.

RANGOON, October 2.
Certain correspondence has passed between the Secretary, Burma Provincial Congress Committee, and the Government of Burma on the subject of the interception in Rangoon, by the Postmaster-General, Burma, of copies of the "New India" and the "Hindu" published in Madras. The Secretary asked that a public notification be issued if there was anything seditious or of an improper nature rather than to intercept papers without assigning any reasons. The Chief Secretary, Burma Government, has replied stating that the action taken was under the orders of the Local Government and pointing out that the views of the Congress Committee had been noted. The Secretary Burma Provincial Congress Committee, replied regretting the action of the Government in preventing the circulation of these papers in Burma which were circulated free throughout all the other provinces under the Indian Government and suggesting that an announcement be made of the reason of the interception order and that the interception order be cancelled and all subscribers be allowed to have their newspapers as before.

South India

Hyderabad.

HYDERABAD, October 2.
The first two groups of Hyderabad Rifles, Indian Defence Force, left for Madras yesterday. One man who missed the train was arrested and sent later under escort.

The Governor's Return.

PONDICHERY, October 2.
His Excellency the Governor of French India returned to Pondicherry from tour yesterday.

A Thief's Ruse.

A novel kind of theft was committed two days back in broad daylight in the Grand Bazar section of the town by a man who, attired in a fine dress, came to the Police station and, finding a cycle standing outside, which belonged to a gendarme, who had come on a visit there, went off with the cycle and came straight to a jeweller's shop. Here he inquired about a pair of ear-rings, which he desired to purchase. The price being settled, the man left the shop with the ear-rings leaving the cycle there on the plea of consulting a friend, the cycle being considered a sufficient guarantee for his honesty. The man never appeared again. The jeweller being alarmed while taking the cycle to the police station, met the gendarme on the way who was in search of his cycle. The jeweller related the whole story to the gendarme and a vigorous search followed to catch the man. No clue as to the whereabouts of the thief has yet been obtained.

United Provinces

U. P. Legislative Council

Principal Wood's Affair.

ALLAHABAD, October 2.
A meeting of the Legislative Council took place at Nainital on the 1st October. A resolution by Pandit Motilal Nehru recommending the Lieutenant-Governor to convey to Mr. Wood, Principal, Thomason College, Rurki, the expression of the Government's strong disapproval of the remarks he is reported to have addressed the Indian students and to ask him to withdraw them publicly was lost by ten votes for it and eighteen against it.

Mr. Wood's Apology.

Sir James Meston in the course of his speech on the subject said Mr. Wood did not say every Indian home was crooked. He did not say every Indian home was permeated by a spirit of intrigue. He did not say all Indian gentlemen were not gentlemen. His Honour did not for one moment defend any general attack on Indian homes or Indian character. As one who had lived so long as His Honour had in the country and as Mr. Wood could have anything but highest admiration and affection and regard for Indian character, the fact remained that many a parent wanted to get his son out of the environment of his home and to get into school or hostel to be brought up on lines in which the parent himself was never fortunate to secure admission. It might perhaps have been irrelevant to bring all that in and Mr. Wood had admitted that and had placed his apology unreservedly before them. There the matter would have ended but after all they were face to face with the broad fact. What Mr. Wood was trying to do was to give best advice to students. He might have drifted into words which afterwards he found it necessary to regret and which he had regretted, but he was pointing out to boys in strong terms the folly and unwisdom of the course of which some of them had been convinced a course which was threatening to disgrace the good name of the college.

Mrs. Besant's Birthday.

Rs. 1000 Offered to Her as Birthday Present.

LUCKNOW, October 2.
A public meeting of the citizens of Lucknow was held yesterday evening under the auspices of the Home Rule League Nawab Zulcadar Jung presiding. Dr. M. N. Obedkar moved the first resolution conveying the birthday greeting of the meeting to Mrs. Annie Besant and a birthday offering of Rs. 1000 as a token of reverence. Babu Ramaput Ram seconded and Mr. Bhattachari supported the resolution.

The Case of Mahomed Ali Brothers.

Munshi Azhar Ali moved the next resolution which ran thus:—That this meeting expresses its profound regret and disappointment at the extremely unsatisfactory statement of reasons for the internment of Messrs. Mahomed Ali and Shaukat Ali on behalf of the Government in the Indian Legislative Council on the 26th September indignantly repudiates the unjust allegations made against them which are based on the version of the C. I. D. alone in preference to the trustworthy information supplied by an accredited leader and records its unabated confidence in the interned patriots. It was ably seconded by Babu Ram Chandra who said that the interned Muslim worthies were absolutely innocent and should be released.

Mr. C. S. Ranga Iyer.

Editor of the "Advocate" who further supported said that when Sinn Fin rebels of Ireland who openly revolted against the King were released there was not the least shred of justification in detaining in internment constitutional agitators who believed in Home Rule within the Empire.

Release of the Interned.

The next resolution was moved by Mr. Rundaz Hussain, Barrister-at-Law appealing to the Viceroy and Mr. Montagu for the release of the interned without any further delay and thereby allay the deep concern and alarm which the recent statement has created. Syed Jalib moved, Mr. Zafar Ali seconded and Babu Brijnath Sharya supported the resolution requesting the All-India Congress Committee and the Council to take necessary action at the forthcoming Allahabad Conference regarding the release of the interned. After a hearty vote of thanks the meeting dispersed.

A Student Rusticated for Attending Home Rule Meeting.

140 Students go on Strike.

NAGPUR, October 2.
One R. V. Bhande a student of the Matric standard of the new English High School on his admission to his Headmaster that he attended a Home Rule meeting was rusticated from school for one year. Upon this a common cause was made and to show sympathy with the rusticated student some 140 students of the Matric classes went on strike since yesterday. The new English High School is a private school with Government grant. The management is dealing with the affair with sobriety.

ఒక్కొక్క సమయమున, ప్రజాసామాన్యము తప్పు ద్రోవల ద్రోకుట సంభవించును. అట్టిసమయమున ప్రముఖులు వారిని సరియగు మార్గమున బెట్టుటకు ప్రయత్నించుట ధర్మమే యయినను, ప్రజాభిప్రాయమును ప్రతిఘటించుటకు బ్రయత్నించుట మాత్రము యవివేకము. తమయభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుటకు, వ్యక్తులకు సాధ్యపడనపుడు, ప్రజాసామాన్యభిప్రాయమునకు వారు దోసిల్లాగట రాజనీతి యగును.

కాంగ్రెసునాయకు లింతవరకును జరిపిన యాందోళనమందు పరిస్థితుల గమనించి కార్య విధానమును మార్చుకొను చాకచక్యము సువ్యక్త పడలేదు. రాజకీయాందోళనమార్గములందిపుడిపుడు స్వతంత్రవిధాన మవలంబించబడుచున్నది. బిసెంటుగారి కార్యక్రమ మీ మార్పును వెల్లడిజేసినది. ఆంధ్రులు స్వరాజ్యాందోళనారంభమునందు, కార్యోత్సాహములో గొంత వెనుకంజ వైచినను ఇప్పుడు అపూర్వమయిన దూరదృష్టిని జూపుచున్నారు. హోమురాలు సమస్యకును, ఆంధ్రరాష్ట్రసమస్యకును సామరస్యము గనుబడివి హోమురాలువాదుల సానుభూతిని రాష్ట్రోద్యమము వట్టి బడయగలిగిరి. ఇంతియ గాక, యీ సమయమునందే దేశమునం దలజడిని గలిగింపుచున్న ప్రత్యేక సాంఘికప్రాతినిధ్య సమస్యను దృష్టికరముగ బిమ్మరింపగలిగిరి. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున కింకను అభ్యంతరముల కెక్కు నాయకులు, దేశపరిస్థితుల గమనించుటలేదనిన అతిశయోక్తి గాదు. జాతి సమస్యలను, ఏదేశము నందును ప్రాతినిధ్య మింతవరకు నొసగబడని మాట సత్యమే. కాని ఏ దేశమునందును జన్మ నాధారము జేసికొనిన వర్ణభేదము గాన్పించదని గూడ, విమర్శకులు గుర్తించవలయును. విశేష సంఖ్యాకులు గల సంఘపు నాయకులు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మవసరమని గోరుచుండ, స్వల్ప సంఖ్యాకు లష్టజెప్పట రాజనీతి గాదు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి బ్రాహ్మణేతర నాయకులు 1908 వ సంవత్సరమున న్యూఢిలేట్ భావమును గనబరచి యుండినమాట సత్యమే. కాని రాజకీయ సూత్రములు పరిస్థితుల ననుసరించి మారుచుండును. అట్టితరీ, వారికి ప్రాచీనాభిప్రాయములను ముడి బెట్టి, యిక్కటి యభిప్రాయములకును యిప్పటి యభిప్రాయములకును గల యసంగతములను గనుబడియుట ధర్మము గాదు. ఒక సమయమున భారతీయ లందరు నేకజాతివారగుదురను నాశ దేశీయ మహాజనసభవారి నావహించి యుండెను. కుల భేదములు, మతభేదములు, భాషా భేదములు నిర్మూలము గావింపగలుగుదు మని వీరి విశ్వాసము. కాని యిప్పుడా యాదర్శము మారి, సంయుక్తజాతీయతయే సాధ్య మని విశ్వసించబడుచున్నది. ఒక సమయమున, పాలకుల యనుగ్రహముచేతనే, దేశీయుల స్వప్రభులు గట్టికట్టనని దలంపబడినది. కాని యిప్పుడా యభిప్రాయము మారి, జాతీయ మోక్షమును క్రొవలే సాధించి కొనవలయునను నభిప్రాయము ప్రబలినది. ఇటులనే లోమ్మిది సంవత్సరములలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి, యభిప్రాయములు మారుటలో వింత యెద్దియు గాన్పింపదు. ప్రత్యేకాంధ్రసభా సభలు, దూరదృష్టిని ప్రసరింపజేసి, క్షిప్రమగు నీ సమస్యను సాధింపగలిగిరి. కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు విముఖులగు కక్షివారిని ఆంధ్రదేశములో ప్రబలకుండ జేసిరి. దేశీయాశయ ప్రతిపక్షుల హేళనమున కాంధ్రులు పాల్పడకుండ, గాపాడిరి. బ్రాహ్మణేతరులు స్వరాజ్యమునుభవ జూసిరి. బ్రాహ్మణులు ప్రత్యేకప్రాతి

నిధ్యమున కంగీకరించిరి. మెయిలుపత్రిక సూచించెడి, ప్రాచీన సాంప్రదాయబద్ధులగు భారతీయులెవరును, ఆంధ్రదేశములో గాన్పింపరని, ఆంధ్రమహాజనసభ స్ఫుటపరచినది. ఇట్టి ఫలితము సమకూడుటకు నొకవంక దాక్షరు పట్టాభి నీతా రామయ్యగారును, వేరొకవంక రావుబహదురు కూర్మావేంకటరెడ్డి నాయుడుగారును ప్రత్యేకక్షతంసకు పాత్రులు.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య తీర్మానమున, అన్ని సంఘముల స్వత్వములును గాపాడబడినవి. ఇట్టి తీర్మానముచే బ్రాహ్మణులకు నష్ట మెద్దియును గాన్పింపదు. స్వపరిపాలనము లభించిన పిమ్మట, సంఘ బలమునుబట్టి, బ్రాహ్మణేతరుల ప్రాతినిధ్య మెక్కుడయి, బ్రాహ్మణుల పలుకుబడి దగ్గిపోవుట నిశ్చయము. వైతీర్మానము ననుసరించి బ్రాహ్మణుల ప్రాతినిధ్యమున కెట్టికొరత రాకుండ గాపాడినది. ఒకవేళ బ్రాహ్మణులకు నష్టము గలుగునని దోచినను, ఐకమత్యము జెడకుండుటకై, బ్రాహ్మణులు స్వార్థత్యాగము జూపుట ధర్మము. స్వపరిపాలనాశయమునకు ప్రతికూల్యము ఆంధ్రదేశములేదని స్పష్టబడినది. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల యైకమత్యము బలపరుపబడినది. వీరి మైత్ర కంఠధ్వనినాదము యెట్టిమహాదాశయముల లయునను నెరవేర్చగలదు. సందిగ్ధ సమయమున, ఆంధ్రులందరు యేకీభావము గనుబడి, భారతీయుల కెల్లరకును మార్గదర్శు లయిరి. ఇందు కక్షగుణ్యముగ, ఆంధ్రులు కార్యదీక్షలో బట్టుదల జూపిన, ప్రత్యేక రాష్ట్రమును, స్వపరిపాలనమును బడయగలుగుదురనుటకు సందియముండదు.

ఆంధ్రోద్యమ వ్యాపకము—ధనసహాయము.

సకల ప్రయత్నముల విజయమునకు ధనసహాయ మన సర మను నిమమున సకల జనలకు తెలిసియున్నది. ఆంధ్రోద్యమవ్యాపకమునకు ధన సహాయముగ గావలసియున్న దని కార్యదర్శి కొండ నేంట్లపూర్ణ పంతులుగారు తెలిపి యుండిరి. ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికై పనిచేయుటలిన యీసమయమందు ద్రవ్యసహాయ మర్హతావసర మైయున్నది. ఈయన సరముగ్రహించి ఆంధ్రదేశాభిమాన లండను ద్రవ్యసహాయమునజేసి యాంధ్రోద్యమమున సఫలముచేయుటకు ప్రార్థితులు. ఈ సందర్భమునందు ఏలూరు వాస్తవ్యులు మైలవరపు తిమ్మయ్యగారు ఆంధ్రోద్యమ వ్యాప్తికి రూ 10 ల నిచ్చుట కంగీకరించిన సంతోష పూర్వకముగ తెలియజేయుచున్నాము. వారి మాగ్యము నాంధ్ర దేశాభిమాన లండను నవలంబించెదరు గాక!

పురాతన శాసనాదులు.

IV

ప్రకృతినివేదికయందు వివరింపబడిన లెక్కిన శాసనములలో క్రీ. శ. 18 - వ శతాబ్దివారి వెనుమాని (గుంటూరు తాలూకాలోనిది) గ్రామమున దొరకినది ప్రత్యేకించి పేర్కొనబడినది. ప్రతాపరుద్రదేవ మహారాజు ద్వారాపాలకులను ఏర్పాటు లెంకంగాను న్నాయించిన ఈ శాసనము గల స్తంభము శిథిలమై గోక న్నేశ్వరాలయము నెదుట పడియున్నది. ఈ స్తంభము మీద నొక వైపు భూమి కొలతలందు పయోగించెడి పాస్త్రామిక్రమాలన మూలము లెక్కింపబడియున్నవి. ఇట్టి కొలత ప్రమాణము వీరప్రతాప సహాధికారియల కాలమునాటి వారి యొక శాసనమునందు కూడ చెక్కబడియున్నది. తంజావూరు వోరుల శాసనములలో తలమ ముదించబడిన ప్రకాశము, చెక్కబడిన యీ కొలతలు సాధారణముగా అప్పటి రాజుల సంతమున లని యూహించబడియున్నది. కర్ణాటక శాసనములు మొత్తమునాడ మిక్కిలి యసమగ్రములుగా నున్నవి, అవి విశేషించి చారిత్రకాంశములను వెల్లడించుచున్నవి. కర్ణాటకంబరాజులకును చాళుక్య రాజులకును సంబంధించిన పక్షములందందు గానవచ్చును. పల్లవకాలంబరాజులు గంగరాజులకు సమకాలికులు. వీరు సంబంధితులనియు తమ గోడవేలుకాండ మరణమునకు వైరము న్నన్పరిచియున్నవలె వెలకొల్పెడివారనియు లోయచున్నది. 'పూసగి' యనెడి నెలకు యొక యేడుపంపిరి తిలుచు కొని పోయి దానితోడి పోరాటములో చనిపోయిన దని వోళం చాళుక్య రాజు న్నాయించిన శాసనము మహాకవి తాలూకా పహలగొల్లపాటి యందలి

యొక పాలములో స్థాపితమై యున్న స్తూపమునందు చెక్కబడియున్నది. మడకసిర తాలూకాలో దొరకిన శాసనముల వలన నురికొన్ని విశేషాంశములు వ్యక్త మగుచున్నవి. 9-వ శతాబ్దిమొదలు 17-వ శతాబ్ది వరకును ఆ ప్రాంతములలో గోగ్రహణములు పోరాటములు ముట్టుదులు తలచు జరగుచుండెడివి. ఇట్టి సందర్భములలో స్వస్థలక్షణాగ్రము పాలువడిన వీరవరుల దేశభక్తి చెక్కు శాసనములలో ప్రకటించబడియున్నవి. సమస్థులు భూములు మున్నగువానిని బహుమానముగ మెసగినట్లుకూడ గలదు. ఇట్టివీరులయందగల ప్రజాపక్షపాతము స్తోత్రపాత్రము. పశ్చిమచాళుక్యరాజులయొక్కయు వారి చోళసామంతుల రాజులయొక్కయు కాలమునకు సంబంధించిన శాసనములలో రెండుప్రత్యేక ప్రశంసాపాత్రములు. ఉరయూరుపుపు త్రిపున న న మల్లి దేశవోళమహారాజు చాళుక్యచక్రవర్తి విక్రమదేవుని సామంతుడు. సీర నాడు రాజధాని యగు హంకేరునందు గల బావిని మల్లిదేవుడు 1084-వ శతాబ్దమున వెలుపుచేయించినట్లును ఆ బావిని వోళదేశమందలి కావేతీరవాసి శివకి పెరియాళునగెట్టి మొదట త్రవ్వించినట్లును అతడే ఆ బావి సమీపమున అచటి దేశవర్తకుల యనుమతిమీద దేశీయరాజయమును ప్రతిష్ఠించి పూజానైవేద్యముల నిమిత్తము నిపున చెలువుక్రింద కిఖందు గల భూమి మెసంగినట్లును, అసంతృప్తము జిల్ల యందలి హేమానతి గ్రామములోని శివాలయముయొక్క పశ్చిమగవాక్షమున చెక్కబడియున్నది. అదే దేవాలయముయొక్క దక్షిణద్వారమునంద నున్న యొక స్తంభమునందు ఆ దేవాలయమునకు చావితనే సంబంధించిన మరియొక విశేషముగలదు. నాలుగుభావలను ప్రత్యేకించి మాలాడు దువేరవంశస్థులగు దేశవర్తకులను పట్టణమునందలి నకురులును (నగరమువాసులు?) గుట్టములు కన్నున ఇంకన సరములు వట్టిజేలు ప్రత్తిములు పూసలు లక్క కళ్ళులు రాలియున్న మైనము బంక నారక రూపము, మంచిగంధము, పట్టు, పులితోట్టు, చీరలు, నత్తు, తగరము మొదలగు విదేశీస్తువుల వ్యాపారమునందు తమలో తాము పన్నులు విధించుకొని ఆ యాదాయమును పూర్వోక్తధర ప్రతిష్ఠాపనల కొద్దుట కేవలముకొనినట్లు వై శాసనమున గలదు. ఇందువలన అప్పటి యార్థిక సంపన్నతయు వ్యాపారాభ్యుదయమును స్పష్టపడగలవు. దేశవర్తకుల కట్టుబాటే వీరి కారణమని గ్రహించబడియున్నది.

విజయనగర సామ్రాజ్యచరిత్రమునకు సంబంధించిన శాసనము లనేకము లిందు వివరింపబడియున్నవి. ఆంధ్రులు ప్రవిడదేశక దేశములను జయించిననాటి చరిత్రాంశము రేయం ప్రసి పులకెత్తగారొక గావింపవు. వాని నన్నిటిని వివరించుట కిది స్థలము కాదు గావున, చరిత్రకారులు ఈ భాగమునకు సంబంధించిన యాంధ్రుల చరిత్రమును విపులముగ వ్రాసి ప్రకటించుట ప్రయోజనకర మని మాత్రము చెప్పగలము. కొన్ని శాసనములవలన సహజమరాయల సామంతుడగు మహమండలేశ్వర రామరాజవిత్తలజేమహారాజు తిరునడి అనగా తిరువాన్కూరు రాజ్యమును జయించి దక్షిణము దొక విధమైన స్వాతంత్ర్యము పొంది రాజాధిరాజులగుదము దాల్చి నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. విత్తలజేవుడును అతని సోదరుడు మహమండలేశ్వర రామరాజ చింతమయ్యుడైన మహారాజును కలిసి తిరునడి జయించె ననుట కనువుగా ఆ ప్రాంతములకు సంబంధించిన సమిష్టిదానపుత్ర మొకటి కలదు. ఈ సోదరద్వయసంబంధమునుమాత్రమే కాక, ఆ కాలమున వర్ణభ్రష్టత యెట్లు క్షింపబడెడిదో కూడ తెలిపెడి శాసన మింకొకటి కలదు. అంబా సుంద్రము తాలూకా శర్మాజేమిలోని యొక బ్రాహ్మణుడు వర్ణభ్రష్టుడు కాగా, అతని భూములును నిదేశమును అచటి తిరువెంగర నాథుని దేవస్థానము వశము గావింపబడినది. ఈ నేరమును విత్తలజేవుని కార్యక్రమ లిరువురు, నారాయణ చాళుక్యరుల రణవిజయ వెలుగుపాటి వెంగళదేవమహారాజు, విత్తలజేవుని తమ్ముడగు చింతమయ్యుడేవుని కార్యక్రమ, కరణము, విద్వన్మహాజనులు కలిసి విచారించియు తీర్చింపబడియున్నది. మధురనాయకులకు కొండ చిత్తినాలవలకును కొటరాజులకును సాగువరాజులకును సంబంధించిన శాసనములు కొన్ని గలవు. చారిత్రకాంశముల ఖని యందగు నీ నివేదికయందు ఆ సంవత్సరము మడకసిరా గుంటూరు తాలూకాలో దొరకిన 181 శిలాశాసనములును 1916-వ సంవత్సరము ప్రతియె ర్లెబడిన 480 శిలాశాసనములును (ఇవి వివిధస్థలములకును సంబంధించినవి) 1916-17 న దొరకిన 21 శిలాశాసనములును వివరింపబడియున్నవి. ప్రభుత్వము దానినివేదికను విమర్శించుచు, పరిక్షింపబడి ప్రతులు లిఖింపబడిన శాసనముల సంఖ్య క్రిందటిసంవత్సరము 888 నుండి ఈ సంవత్సరము 898 కి తగ్గిన దనియు, సంపాదించబడిన శాసనముల ప్రకటనము సక్రమముగా త్వరపలుపలదవలె ననియు ప్రస్తావించిరి. వివిధదేశభావలకును యధోచితప్రాతినిధ్యము గల యుద్ధోగ్యుల లెక్కకుగ నియమింపబడిననే కాని, ఈ కార్యము సాధ్యము కాదని ప్రభుత్వమువారికి విన్నవింపవలసి యున్నది. ప్రతినిదేశీయ ప్రకటన కార్యములకంటె నెక్కువ యవస్థయైన సంపాదన కార్యమునకు తగిన యేర్పాట్లు సత్వరముగ గావించబడవలె, ఇదివరకే శిథిలములగుచున్న శాసనాదులు నష్టము లగు నేహాయని వెలగగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి విషయమును ముఖ్యముగ గమనించెదరు గాక!

ఇండియాలోని
పాశ్చాత్యుల ఆందోళనము

ఈనెల 1 వ తేదీని లండను నగరమునుండి మదరాసు మొయిలు పత్రిక కొక విశేషమును పంపిన తంతివార్త.

స్పెక్టేకరు పత్రికాభిప్రాయము

“ఇండియా ఆనగ నేమి? ఇండియాను ఒక దేశమని చెప్ప వీలులేదు. చెన్నై పురిలో బ్రాహ్మణేతర బౌద్ధమును బయలుదేరి నది. జట్టిసుపత్రిక ప్రకటించుచు చున్నది. ఇం దు వ ల న చెన్నై పురియందే గాక హిందూదేశము నం దం త ట ను హోమురూలనకు ప్రతికూలాభిప్రాయము కలదనుట స్పష్టము. ఆసినిసెంటుమ్యుగారిని కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షతకు వియోజం చుటవలననే పాశ్చాత్యభిప్రాయానుసారము కాంగ్రెసు జాతీయసంఘము కాదని విదితమగుచున్నది. రాజద్రోహక రాందోళనమును జరుపనని ఆసినిసెంటుమ్యుగారు పూచీ పదనందున లిబరలు కక్షకు చేరిన వారు ను ప్రసిద్ధులు నగు వెంటిండు ప్రభువు గారి యుత్త రువు ననుసరించి ఆమె నిర్బంధమున నుంచబడినది. ఈయమ ప్రారంభించిన యుద్ధప్రమును గూర్చి దేశీయ వాయువుల అభిప్రాయములే వైనను అది బ్రిటిషు వారికి ప్రతికూల మని యువజ నులు భావించుట సహజము. అట్టి యుద్ధప్రమును కొన పాగించుట కం దు వి ద్యా ర్థ ల ను చేర్చుట ముఖ్యముగా గవనింపబడదని విషయము. పంజాబునందలి విద్యార్థులు మనఃపూర్వముగ త్రివ్రతరాజకోద్యమమును ప్రారంభించుటయే ఇట్టి ఆందోళనమున నాయకులు ముఖ్యముగా యుద్ధ సమయమున ప్రారంభింప గూడదనుటకు గొప్ప కారణ మైయున్నది. అని “స్పెక్టేకరు” పత్రిక వ్రాసినది.

అవుట్లూకు కత్రిక

“అవుట్లూకు” పత్రికగూడ ఇటీవల హిందూదేశ ప్రస్తుత స్థితిగూర్చిన వ్యాసములను ప్రకటించుచుండెను. లిసెంటుమ్యు ఆందోళనమునుగూర్చి అంగ్లొండియనుట ప్రబలాగ్రహణి తులైరి. మాంటాగూగారు తగినవారు కారణభావము విదిత మైనదని ఈపత్రిక వ్రాసినది.

ఆబర్డిను డెయిలీ జర్నలు పత్రిక

“మాంటాగూ వెంటిండుగార్లు-ఇండియా మంత్రి పార బాటు” అను క్లిష్ట క్రింద వెంటిండు ప్రభువు నభినందించుచు స్కాట్లండు ప్రజల అభిప్రాయమును వెల్లడింపచు “ఆబర్డిను డెయిలీ జర్నలు” పత్రిక వ్రాసినది.

మదరాసు మొయిలుపత్రిక

దీనినిబట్టి లండనుపత్రికల అభిప్రాయముల నధికారు లదవించేయుట లేదని స్పష్టమైనది. మా కనుకూలముగ చాల తేఖలు నచ్చుచున్నవి. వీనిలో పాశ్చాత్యులు వ్రాసినవి విస్తారముగా నచ్చుచున్నవి. కొన్ని దేశీయులయొద్ద నుండి కూడ వచ్చుచున్నవి. ఒక నిరుపేదయుని భారతీయుడు మా యుద్ధప్రమున కనుకూలడనని మాకు తెలుపుచు మేము కొర కున్నను రు 1-0-0- చందాను పంపెను. అతడంత ప్రేమతో పంపినందున దీనిని మేము స్వీకరించితిమి. పాశ్చాత్యులే ఈ దేశమున లేకున్నచో కోట్లసంఖ్య గల అజ్ఞానులగు భారతీయుల గ నెవ మై యుండు నని అతడు మాకు వ్రాసెను. పాశ్చాత్యులందోళనము విశేషాంశములకొర కు జరుగగలదు. లిసెంటుమ్యు వియోచనముకంటెను ప్రాముఖ్య ముగల విషయములపై నాధారపడియుండును. సత్పరిపాలన మునకు భంగము కలిగినది. సర్ మైకేలు ఓద్దయగు గారిని పరిభవించుటయు మాంటేగుగారు ఇం డి యా మంత్రి పదవిని బడయుటకు ముందు ఇం డి యా ప్రభుత్వ విధానము నాక్షేపించుటయు పాశ్చాత్యులకు ఆందోళనాగ్ర నాములు కలుగుటకు కారణమయ్యెను. ఈ అగ్రహమును పాశ్చాత్యులు మాటలలో వెలిబుచ్చుటలేదు. వారు క్రియవలన తమ శక్తిని చూపగోరుచున్నారు. మేము ఇండియాలోని పాశ్చాత్యుల సొక్కుటికొరుచున్నాము. మిరందరునుసంసిద్ధులు కండు. ఎంత సమర్థులైనను ఒంటరిగ నేమియును చేయజాలరు. గాన వారందరను పాశ్చాత్యసంఘమున చేరవలెను. బ్రిటునుదేశ మున పలుకుబడిగల మిత్రులకు వ్రాయవలెను. అంతయును అనుకూలముగానే జరుగుచున్నది. అంగ్లదేశమునందలి పత్రికలు వ్రాయసాగినవి. మితవాదియు సర్వజనపూజ్యయు నగు స్పెక్టేటరుపత్రికయొ వెంటిండు ప్రభువు స్వదేశమునందలి ఆబర్డిను డెయిలీజర్నలు పత్రికయు దీనినిగూర్చి వ్రాసినవిని మదరాసు మొయిలుపత్రిక ముఖ్య వ్యాసమును ప్రకటించినది.

అనధికార పాశ్చాత్యులందోళనము

మొయిలు పత్రికాసంపాదకునకు:—అయ్యా! మాంటా గూగారికిని ఇండియా దోరతనము వారికిని న్యతిరేకముగ మిరు పూనిన ప్రయత్న మునకు చాలమంది పాశ్చాత్యులు తమ అంగీ కారమును మీకు తెలిపిన మిరు ప్రకటించితిరి. కాన పాశ్చా త్యులందరను మీతో నేకీభవించిరను దురభిప్రాయముతో మీ రుండవచ్చును గాన మీతో నేకీభవించనివారు గూడ తమ అభిప్రాయములను మీకు తెలిపి మిద్రమను నివారించవలసి యున్నది. మీ రిపుడనబించిన విధానము సరియైనది కాదని తలంచు అనధికార పాశ్చాత్యుడనునే నొక్కడ నే గాదు. నా వంటివారెందరో గలరు. కాని మీతో నేకీభవించిన వారివలె నేకీభవించనివారంతగా ముందునకు వచ్చుటలేదు. ఆసినిసెం టుమ్యుగారిని విడుదల చే యుట కు పూ ర్వ ము హో మురూలు సభ్యులలో నతివాదులగువారు తీవ్రాందోళనమును ప్రారంభింపగ మిరపు డాక్షేపించితిరి. ఇప్పుడు మీరే అట్టి తీ వ్రాందోళనమునకు గడంగితిరి. మీరును మీపక్షమువారును కోరినచందమున జరుగకుండుటచే మీరు శాస్త్రీయాందోళన ము మొనరించుటయేగాక మీకు ప్రతికూలముగు విధానములను కలిగి యున్నారను కతమున మీరు గవర్నరులు మున్నగువారందరను రాజీనామాల నియ్యవలె ననియును మాంటాగూ గారిని తేలిమిచేయవలె ననియును కోరుచున్నారు. రాజప్రతి నిధిగా రుపన్యసించిన పిమ్మట దోరతనమువారు తమవిధానము ను నిర్ధారణచేయువరకును మీరు మిన్ననందెదరని ఎల్లరును తలంచిరి. అందులకు భిన్నముగ శాంతభావమున నందరును చ ర్చింప వీలులేకుండ మీరు ఆధ్యంతరములను కలిగింప సాగితిరి. దక్షిణ హిందూస్థానమున సుప్రసిద్ధ పా శ్చా త్య పత్రిక ఇట్టి చీలికయ్యములకు సిద్ధ పడుట చాల చింతనీయును. కాన నింతటితో నీ విధానమును విరమించి ఆత్యంత కష్టతమములగు సమస్యలను పరిష్కరించుటకు దోర తనమువారికి మీరు సహకారులు కాదగును. ఆర్.పి. హెచ్ (మేము మాకుగల బాధ్యతను పూర్తిగా గుర్తించియే ఇందు లకు గడంగితిమి. మే మిపుడు మరలువారము గాము. ఈదేశ ము నందుగల సమర్థులగు పాశ్చాత్యులు పలువురు మాకు ప్రావుగానున్నారు. వారు మమ్మభినందించు చున్నరీతిని ఎవరును వార్తాపత్రికనుగూడ నభినందించరు. (మొయిలుపత్రి కా సంపాదకుడు.)

మాంటేగుగారి రాక

కొక చెన్నై పురి కాన్వోరేషను వారు నిన్నటిదినమున సమావేశమై మాంటాగూ పెమ్మసభ్యుల ప్రభువుగార్లు చెన్నై పురికి వచ్చినపుడు వారికిస్వాగత మొసంగుటకు తీర్మానించిరి. అం దులకు సర్వసంఘ ప్రతినిధులతో గూడిన సన్యాససంఘము నేర్పదప నిర్ణయించిరి. చర్చ జరిగినది. బహుశా మాంటాగూ గారు ఇంగ్లాండు దేశమునుండి బయలుదేరుటయే సంభవించును గాన సంఘసభ్యులను పిమ్మట నియమింప వచ్చునని మారిషసు గారు నుడివరిని మదరాసు టైమ్సుపత్రిక నేడుదయమున ప్రకటించినది.

మదరాసు మొయిలు పత్రిక వ్రాతలు.

లిడరు పత్రికాభిప్రాయము.

మదరాసు మొయిలు పత్రికయందు భారతీయ ప్రతి కూలములను కాలానిక పాశ్చాత్య లా భరిష్ట నూచక ములు నగు వ్రాతలు చాల న తి త్తి యిం చిన వి. మొయిలు పత్రికలోని వ్రాతలకు అలహాబాదు పత్రికయగు తావోసంగవలెనని మొయిలు పత్రికా సంపాదకుడగు టి. ఇ. వెల్మీగారు అలహాబాదు ప యి నీ రు ప త్రి కా సం పాదకుడగు తన త్వేష్టభ్రాతను కోరెను. అందుల కధ్యంతర ముండునా? ముద్దులకోమ్ముడు కోర నక్కరలేకయే పెద్దన్న గారు తావోసంగుటకు సంసిద్ధులు. “త్రివ్రమగు శాందోళనము హిం దూదేశమున రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు ప్రతికూలముగ జరుప బడుచుండినను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు ఏమియు చేయజాల ని స్థితికి లేబడినది. కాన నీవిధానమును గూర్చి అంగ్లదేశమున శాందోళనము నొనరించుటకు నేను ఏర్పాటులుచేసితిని” ననిమద రాసు మొయిలుపత్రికయందు వ్రాయబడినది. నేననగ నెవరు? వెల్మీగారేనా? “ఏర్పాటులు పూర్తియైన పిమ్మట నేను (వెల్మీ గారు) కదలికలో పెట్టిన యంత్రమును హిందూదేశము నం దలి మహా ఘనత వహించిన పా శ్చా త్య సం ఘ ము న కు త త ప ర చె ద ను. పా శ్చా త్య సం ఘ లాభమునకు నష్టము కలుగకుండ లండను నగరమున పని చేయుటకు బారు గూడ త్రవని 40000 నేర్పదప గోరె దు. నాకు భన కుక్కరలేదు గాని అంగ్లదేశమున నాప్రతి

నిధికి సహాయముచేయగల బంధుమిత్రులపేరులను మీపత్రికా పాఠకులగు పా శ్చా త్యు లు నా కె రిం గిం చిన నేను చాల సంతసిం చెదను. మరియు హిందూదేశమున పాశ్చాత్యు లందరికి నత్యంత ముఖ్యమగు విషయమును గూర్చి శాశ్వత సంఘమువారు పట్టుదలతో బని చేసెదరు.” అని వెల్మీగారు వ్రాసిరి. ఈ లేఖవలన చాల ప్రశ్నలు కలుగుచున్నవి. పాశ్చాత్యులకు ముఖ్యతమమగు విషయమేమి? రాష్ట్రీయ హిందూదేశ ప్రభుత్వముల సంబంధమే ముఖ్యతమ విషయమని లేఖవలన గోచరించుచున్నది. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు తప్పచేసిన నొప్పుచేసినను ఇండియా దోరతనము వారు కల్పిం చుకొన గూడదని వెల్మీగారి వాదమై యుండును. చెన్నై పురి గవర్నరు వెంటిండు ప్రభువుగారు మొయిలుపత్రిక మీదనే చర్చ జరిపి వెల్మీగారికే నిర్బంధవాసశిక్ష విధించుట తలపించి నచో (న్యాయశాసనము సక్రమముగ నరులు జరుపబడినచో నది న్యాయముగ జరుగ వలసినదే మగును) నపుడు ఇండియా దోరతనమువారు కల్పించుకొని వెల్మీగారిని విడుదల చేసినచో నపుడుగూడ రాష్ట్రీయ దోరతనమువారి చర్యను ఇండియా దోరతనము వారు రద్దుచరప గూడదనియే వెల్మీగారు వ్రాసి యుందురా? శాసనము ప్రకార మేర్పడిన ప్రభుత్వమునకు కేవల నిరోధమును వెల్మీగారిపుడు బోధించుట లేదా? దేశము న శాంతి నెలకొనుచున్నపుడును శాంతిని కలిగించుటకు సర్వ ప్రయత్నములును జరుప బడుచున్నపుడును ఇది సమచితమా? మదరాసు మొయిలు పత్రిక ప్రారంభించిన రాజద్రోహకర నిందా ప్రచారమును నివారించుటకు దోరతనము వారు పని బూనరా? ప్రభుత్వమువారు తమ యుద్దేశమున కిట్టి ప్రత్యక్ష ప్రాతికూల్యము బహిరంగముగ జరుపబడుచున్నపుడు చూచు చు మిన్నకుందురా? ఇది ఆందోళనమును కలిగించు ప్రయత్న మని స్పష్టముగ నిర్ధారణ కాలేదా? భారతీయ పత్రికాధిపతు లును భారతీయ రాజనీతిజ్ఞులును లేనివాధల నుద్గడించి ఆందో శనమును కలిగింప ప్రయత్నించుచుండురని వారిని నిరతర మును నిందించుచుండులే? తమ కిపుడు వెల్మీగారు తమ సచ్చా త్రుడు లభించెనని భారతీయులు నిజముగ సంతసింపదగును.

కయ్యము:—కోలారులో మొకరియింట పరిచారిక గా నుండిన రత్నమును నామెయు, నపుకరుగనుండిన వీరాస్వామి అనునతడును 9 వ తేదీని తగవులాడుకొనిరి. వీరా స్వామి ఆమెను కత్తితో పొడిచెను. పోలీసువారు వానిపై కేసుచేసిరి. తరువాత మఠి రెండుదినములకు ఆమెకు జ్వరము వచ్చినందున ఆమె వైద్యశాలకు బోయెను. వైద్యశాల వా రామెను యచ్చటగే యించి చికిత్స చేయుచుండిరి. వైద్య శాలలో నామె ప్రవేశించిన మరొక దినములకు ఆమె మరణించెను. వీరాస్వామిపై చేయబడిన కేసు యింకను విచారణ చేయబడలేదు.

ఒకానొక జగద్గురువుగారి హితోపదేశములు:—కోల్హా పురమునందలి రాజారాముకళాశాలయొక్క సాంకల్పికివర్గం తియుత్సవసందర్భమున బాలురకు బహుమతు లొసంగుచు పూజ్యులైన జగద్గురు శ్రీకార్యారు పీఠ శ్రీ శంక రా చారులవారు ప్రాచ్యప్రతిపీ సంబంధావశ్యకతను గూర్చి గంభీరోపన్యాసముల గావించిరి. విద్యార్థులను వారు దేశము యొక్క చిలుత మొగ్గులకు వర్ణించిరి. వారు లేపటి పాఠులు. వారు తమ శక్తివంచన లేక హిందూదేశాభివృద్ధి కన్నిదిశల పాటుపడుటయు తమమనోభిప్రాయము. ఆధునికలలో నుత్తములగు వారికిని సనాతనులలో నుత్తము లగువారికిని ఒక విధమగు రాజీనామా సంబంధమును గల్పించు తెంతయు నావశ్యకము. అన్యోన్య సహాయమువలన నెంతలాభ మొనగూడగలుగనదియు వారు ప్రత్యక్షముగజూడగలరు. ఆధునికక్రమము పూర్వపద్ధతు ల దృఢత్వమును నశింపజేసి ప్రపంచమున నేమూల నేమిజరుగు చున్నదియు నా గంభీరాభిప్రాయముల వెలియజేయుచు నది మానవ జీవితము సత్వంతాభివృద్ధి మొందించి జీవితముయొక్క విజ్ఞాన విధానముల బోధించుచున్నది. అంగ్లభాషను, సం స్కృతభాషను రెంటిని జరువవలయు నావశ్యకత గలదు. భార తీయు లాంగ్లేయుల గుణముల గ్రహించుటకును, అంగ్లేయులు భారతీయ గుణముల గ్రహించుటకును ఈ భాషాద్వయభాష మెంతయు నావశ్యకము. ఒకరుగాని మరొకరుగాని ఎవరు లేకున్నను కార్యము పొగగ నేడదు. దీనియందుననే యథాగ నూత్ర మిమిదియున్నది. పాటకులకు పాలితులను, పాలితుల ను పాటకులను అన్యోన్యము భాగగ, యథాగ్ధముగ గ్రహింప గలిగినగాని ఇసుకకు అనందపూర్ణము అలనడ నేరవు.

విజయవాడ పత్రిక

(రెటరు ఏజెన్సీ)

విజయవాడ

దాడి వివరములు.

లండను, ఆక్టోబరు 1:—ఆదివారమునాడు పూర్వం ద్రుడు నిర్మలాకాశమున వెలుగుచుండెను. మంద మారు తము కమ్మగ వీచుచుండెను. ఎచ్చటెచ్చటనో కొంచెము కొంచెముగ పొగచుం చుచుండెను. అంత పోలీసు వారి యాశలు దాడిరాకను నూచించినవి. అనంతర మనతి దూరమున భీకరశబ్దాన్ని ఘోషములు వినిపించెను. అనంతర మొక ప్రామాణిక దళ మాకను మావరించి భీకర శబ్దాన్ని దళ ముల చెవులు గింగురు వడు నట్టాక గంటల కాలము వరకు వగరమును గల గుండు పరచెను. శత ఘ్ను ల భీకరవను శనివారము నాటి రాత్రికంటె వధికముగ నుం డెను. గృహకోపరిభాగముల బడి బాంబులు గలిగించిన భయం కర నిస్వరము నిగి ముట్టుచుండెను. శతాన్ని యుద్ధామాయత మాగిన వెనుక నింకను కొన్ని వీధులు మందుగుండు పొగలనిండి నిబిడికత్తములై యుండెను. ఈ దాడియందు ముఖ్యముగ గమ నింపదగు విషయ మొకటి గలదు. ప్రజలు మాత్ర మధైర్యపడి వెళుకండలేదు. అందఱును వెళ్ళుచు గొట్టములందును శరణాల యములందును జొచ్చి హాయిగనుండెను. తుపాకుల నన్నిటి నొక్కచో తేల్చి విశేషముగ గాల్యుటవలన శత్రులు విశేషవ్య ఘట గర్భింప లేకపోయిరి. లండను సరి ప్రాంతస్థలములలో బాంబులు వడినట్లు గన్పించుచున్నది. ఒకచో కార్మికులు చాలమంది కలసి పనిచేయుచుండగా వారిమీద బాంబులు వేయబడెను. దానికి సమాధముననే యుండు మరణముచోట బాంబులు పడెను. ఎంతయంది చనిపోయినదియు నింక తెలియ రాదు. అగ్నిప్రమాదము లెక్కడను గలుగలేదు. ఫిరంగులు నింకెంతయు కాల్చబడుచుండగ శత్రువిమానములు జోడిలుగా మీదనుండి పోయినవని తెలుసుండి తంత్రి వార్తలు వచ్చెను. ఒక శత్రు విమానము ఛేమ్పు నదిముఖ మున చుట్టును ఫిరంగులు కాల్చబడుచుండ గ నేటు పోవుటకును దోచక మతివోయినదానివోలే వాని మధ్య నిలువటం దిరుగుచు తుదకెట్లనో తప్పించుకొనిపోయెను. చుట్టుప్రక్కల గ్రామములలో సంచరించుచుండు లాడుడు బార్జిగారు సాయంకాలము సరికి దొనిగు వీధికి మరలివచ్చె ను. మేము శత్రువుల నిలువరించుటకు పన్నిన ఈ సూతన ప్రయత్నము శత్రువిమానముల నన్నిదిశలనుండి ఒక్కమారుగ నెదిరించుట చాల బాగున్నదని నమ్మబడుచున్నది. మునుపటి కష్టములతో బోల్చిచూచిన ఇప్పటికష్టములు చాలస్వల్పముగ నున్నవి. శత్రువారమునాటి దాడినాయకుడు హాలండులో దిగిననియు, అందులకతడు నిష్పందితు డయ్యెననియు సమా చారము తెలియవచ్చెను.

అనధికార వృత్తాంతము.

లండను, ఆక్టోబరు 2:—ఆదివారమునాటి రాత్రి లండ ను మండలమున పదిబాంబులు వేయబడెనని మదింపు వేయబ డెను. వాటిలో ననేకము రిట్రేసేలే పడినవి. ఒక బాంబాక ఆసుపత్రి స్థూపముననేపడి కిటికీలపులు బద్దలు గావించెను. వైమానికులు వచ్చుచున్న సంగతి అందఱికిని స్పష్టముగ బో ధితమయ్యెను. కొంతమంది విమానముల జూచితిమనియు చెప్పు కొనుచున్నారు. లండను నగరమునందలి ఉత్తర భాగమునను, దక్షిణ భాగమునను శత్రువిమానములు నేల గూల్చబడినందుల కు ప్రజల బహిమితానందము నొందిరి.

ఆదివారమురాత్రి దాడి

లండను, ఆక్టోబరు 1:—వార్తాసంఘము వారిట్లు ప్ర ఘటించుచున్నారు. నిన్న రాత్రి జరిగిన వైమానికదాడి వలన పదుగురు మరణించిరి. 38 గురతు బెబ్బలుతగిలెను. గత 8 దిన ములనుండియు జేయబడుచున్న దాడులవలన బాధనొందక వీరు విమానములు సురక్షితముగ నేలకు దిగినవని అధికారులు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషు వైమానికులు మహా కూరముగా జర్మను నగర ములమీద దాడుల నొనరించుచున్నారని డెయిలీ క్రానికలు ప్రకటించెను.

లండను నగరముమీద ప్రతిదినము

దాడుల నొనరించుట

లండను, ఆక్టోబరు 2:—ఆధికారు లిట్లు ప్రకటించు చున్నారు. సోమవారము నాటి రాత్రి 7 గంటలప్పుడు ఒక విమానముల గుంపు ఎనెక్స్ ప్లీరమును దాటి లండనుదిశ బోయి నవి. పావు గంట కాలము గతించిన పిమ్మట మరెయొక గుం పాదిశ నుండియే పోవుచుండె ను. రాత్రి 7-45 గంటలపుడు మొదటిగుంపు ఈశాన్యముల నుండి లండను నగరము నెదిరించెను. వాటిలో ననేకము వెను కకు తరిమివేయబడినవి. ఒకటి యెట్లనో లాస ప్రవేశించి నై రృతిభాగమున బాంబుల వేసినది. రాత్రి 8-15 గంటలప్పుడు రెండవ గుంపు ఈశాన్య భాగమునుండి మా సురక్షిత పంక్తుల ఛేదించుకొని లానికీబోవ ప్రయత్నించెను. కాని దాని ప్రయ త్నము సఫలముకాలేదు. రాత్రి తొమ్మిదిగంటలప్పుడు కొన్ని విమానములు లండనుమీదినుండి పోవుచు ఆగ్నేయభాగమున కొన్ని బాంబుల వైచినవి. మూడవగుంపువారు కెంటువీర మును దాటి వచ్చిరి గాని పశ్చిమమున విశేషదూరము పోలేదు. వారనేక ప్రదేశములలో బాంబుల వైచిరి. నాల్గవగుంపు ఎనె క్స్ ప్లీరమును దాటిమారు 10 గంటల సమయమవ్వడు లండ నులో ప్రవేశించెనుగాని ఈ శాస్త్రప్రదేశముల దాటి లానికీ రాలేదు. నష్టములవివరము లింకను తెలియలేదు.

శత్రువులు లెంతయుల మార్పుట.

లండను, ఆక్టోబరు 1:—లండనునగరము గాయకొనుట యందు నిరంతర విజయ మొందుచుండు చాల వైద్యకరముగ నున్నది. కాని సురక్షణార్థము గావింపబడిన శత్రువుల భీ కరావముల జూచి ప్రజలు విస్తారముగ భయ మొందు చున్నారుగాని క్రమక్రమమున వారిచిహ్నమున కలవాటు పడు చున్నారు. అనేక శత్రువిమానముల మీద మంచి బెబ్బలు కొట్టబడెను. మా సురక్షిత సన్నాహ శతాన్ని ఘోషమున శత్రు ప్రయత్నములన్నియు విఫలము లగుటండేసి వారును క్రొత్త యేర్పాటుల జేయవలసిన వారగుచున్నారు. వారిపుడు తమ విమానముల నొంటాంటిగను లేక రెండేసిగను నడుపు చున్నారు. ఒక్కచోటజేరి ఫిరంగుల నొక్కమారుగ గాల్యు మా నూతన సురక్షిత పద్ధతి చాల ఫలవంతముగ నున్నది.

ప్రాము

బ్రిటిషుపంక్తి ముందున కరుగుట.

లండను, ఆక్టోబరు 2:—బ్రిటిషుప్రధాన కార్యాలయ ముకర్షున్న టైటరుగారి విలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు— తామిదివరలోనే విశేషముగ బ్రయత్నించి యుండినట్టి టవరు హెర్బెట్టు కు సమీపమున నుండు రంగము మీద సోమవారమునాటి యుద్ధము శత్రువులు తీవ్రముగ ప్రతియుద్ధ మొనరించిరి. అనంతరమువారు మహాభయంకరముగ నాప్రదేశమును ముట్టడించిరిగాని దానికి మేమొనగినప్రత్యుత్త రము మరలత భయంకరముగనున్నది. ప్రారంభమున పొగ మంచు వైమానికులకు చాల ఆటంకమును గలిగించెను కాని పిమ్మట స్థితిగతులు అనుకూలముగ మారెను. మెనిషు రోడ్డు ప్రక్క సాయంకాలము 6-15 గంటలకు శత్రువులు మొదటి పర్యాయము యుద్ధము నారంభించిరి. రంగము చాల వికాలముగా నుండెను. శత్రుల మొదటిదళమును రెండవ దళ మును మా ఫిరంగిదళము మహా తీవ్రముగ నురుమాడెను. శత్రు వులు మా పంక్తుల జేరకుండగనే చిందనందనగ ఛేదించబడిరి. మూడవదళము ముఖ్యము ముఖాముఖి నెరుగుకొనెను గాని కాలగద్దునివలె నుండు మా ప్రచండ వహికి తాళజాలక వారు పలాయితులైరి. ఆ సమయమున నె ఆహ్లాదభరిత స్వాంతయముతో మా సైనికులు శత్రుల వెంబ డించుచు పోయి మునుపటి పంక్తిని నూరు గజములు ముందుకి కేగి యచటనిలిచిరి. రాత్రి 8-40 గంటలప్పుడు శత్రులు మన యొక మార్చి వచ్చిరిగాని వా రన్నిచోట్లను తరిమివేయ బడిరి. ఒక్కచోటమాత్రము వారు మా సైనికుల వెనుకకు తరిమిరి. యుద్ధమింకను జరుగుచు నేయున్నది. ఈ యుద్ధముల వలన శత్రువుల కపారనష్టము సాధించెను.

లండను, ఆక్టోబరు 1:—జర్మను అధికారు లిట్లు ప్రక టించుచున్నారు. సముద్రతీరమునను, ఈశ్రమ వంకయందును భయంకరమగు ఫిరంగియుద్ధముజరిగెను.

శత్రులు తీవ్రముగ నెదిరించి వరాజయు లగుట.

లండను, ఆక్టోబరు 2:—బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:—పోలిగాను వనమునకు తూర్పుతటము నందున్న ఈశ్రమమెనిషు రోడ్డునకు త్తర తటమున నొకమైలు పొడవు గలరంగమున శత్రులు మహా తీవ్రముగ పోరాటమును సలిపిరి. అయినను మూడు పంక్తులలో ముందున కరుగుచున్న శత్రువుల పదాతి దళములు వెనుకకు తరిమివేయబడినవి. శత్రు సైనికుల నేకులు యుద్ధరంగ మున మడిసిరి. వైచీలను పట్టుకొనుచు గూడ మేము శత్రు సైనికుల తరుమ నారంభించితిమి. అనంతరము మూడుగంటలలో శత్రువులు రెండుపర్యాయములు వెనుకకు తిరుగబడి ప్రబలమగు యుద్ధము నొనరించిరి. భయంకరమగు పోరాటము జరిగెను. కాని శత్రు వన్నిచోట్లను వెనుకకు తరిమివేయబడెను పోలిగాను వనమునకు ఆగ్నేయ దిశనుండు రెండు స్థలములకు మాత్ర ముక్రమించుకొనిరి.

సెప్టెంబరు నెలలో మేము 5,298 గురు వైచీలను పట్టుకొంటిమి. అందు 146రు ఉద్యోగిగ్గులను 4 తుపాకులను, 3 పెద్దతుపాకులను, 57 కందక ఫిరంగులను, 317 మరఫిరంగు లను కూడ మేము పట్టుకొంటిమి.

ఆదివారమునాడు వెలుతురు బాగుగనుండెను. అందు వలన ఛాయా పటములను దీసికొనుటకు చాల ఆకాంక్షముగ నుండెను. హాయివినుగులేక రాత్రిందివము లట్లనే బాంబులు వేయబడెను. గెంట్లోడువద్దనున్న వైమానికాశ్రయము మీద ను, బిల్లెట్టుమీదను, యుద్ధరంగముననున్న కందకములమీదను, కేంఛేయి సమీపముననుండు ప్రధాన కార్యాలయముమీదను, 11 టన్నుల బాంబులను పడవైచితిమి. రాత్రిసమయమున శత్రువులుగూడ వైమానికదాడి నొనరించిరి. కాని ముఖ్యమైన నష్టముల నేమియు గలిగింపలేదు. గెంట్లోతు వైమానికాల యపు ఛాయాపటమును బట్టిచూడ వైమానిక శరణాలయము లలో పెద్దదాని కగ్గి ముట్టినటుల గోచరించుచున్నది. వైమాని కాలయమునకు మూడుమైళ్ళ దూరమున విడసియున్న మూడు పెద్ద విమానములలో రెండింటికి మోపుదలగ బెబ్బలుతగిలినవి. గోథా విమానము లనేకముగ నుంపబడిన శరణాలయ మొక దానికి అగ్ని ముట్టింపబడెననియు తెలుపబడియెను. జర్మను విమానములు 4 నేలగూల్చబడియెను. 8 క్రిందికి తరిమివేయ బడెను. మావిమానములలో నైదు కనిపించుచున్నవి.

శత్రువుల ప్రయత్నములన్నియు పూర్ణముగ విఘ్న మొందుట.

లండను, ఆక్టోబరు 1:—నర్ డ్వసు హేగుగారు నేటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించిరి:—ఈశ్రమ మెనిషురోడ్డునకును, పోలిగాను వనముయొక్క ఈశాన్యభాగమునకును మధ్యనుండు ప్రదేశముమీద క్రొత్తదళములతో నిన్నటిదినమునందును రాత్రి యందును శత్రువు లయిదుపర్యాయము లెత్తవచ్చిరి. జొన్నీ బెకు మీడికిగూడ వారెత్తవచ్చిరి. ఈ ఆప్రయత్నములను పూర్తిగ భగ్గుములయ్యెను. నిన్నటిదినమున వివరింపబడిన రెండుస్థల ములు మాత్రమే మాకు పోయినవి. శత్రువులకు విశేషనష్టము గలిగెను. వారి కావంతయు లాభము లేకపోయెను. లెన్సెగకు దక్షిణమున దాడివారులను మేము తరిమివైచితిమి.

టర్కీ

యూఫ్రటీసునదిమీద బ్రిటిషువారు విజయ మొందుట.

లండను, ఆక్టోబరు 2:—మెసపొటామియా విజయము యూఫ్రటీసు నదియొడ్డున జరిగిన యుద్ధము లన్నిటియందును ఉత్తమమైనదిగ పరిగణింపబడుచున్నది. మెసపొటామియా యుద్ధ మానంభమైన దాదిగ నింత పరిపూర్ణవంతమగు విజయ మెన్నడును లభింపలేదు. ఇదివరలో జర్మను లీ మాగ్నమున వచ్చి బాగ్దాదుమీద ననగ్గించినను చేసినవర్తనలు ఇటీవలనూచింప బడి యుండుటనుబట్టి చూచిన నీవిజయము మరింత ప్రాముఖ్య మును బడయుచున్నది.

రాజుగారు సైనికుల నభినందించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 2:—రాజుగారి క్రింది సందేశమును 55 స్టాన్లిమాడీగారి కంఠిరి. రామేశ్వరపురము సైనికుల నందఱిని పట్టుకొనుటలో పనిచేసిన సైనికుల కందఱికిని మీకు ను నాయుత్తమ మనఃపూర్వకాభినందనములు నాయకత్వము న గల సామర్థ్యమును, అగ్ని తరగతులందును గల సైనికులం దఱును జూపిన అసమాన వైర్యోత్సాహములను నేను పూర్తి గ మెచ్చుకొనినాడను.

అమెరికా

రెండవ స్వేచ్ఛాబుణము.

వాషింగ్టన్, అక్టోబరు 2:—రెండవ స్వేచ్ఛాబుణము కొరకు నేటి మధ్యాహ్నము వాషింగ్టన్ ప్రతివాదము లారంభింపబడినది. ఈ చర్య యింక నొక నెల వరకును జరుగగలదు. అధ్యక్షుడు మూడులక్షలకొట్టి దోలరులైన తీయుటకు ఏర్పాటులు చేయబడినది. చందాల వలన ఋణము రీలక్షల కొట్టవరకును పెరుగగలదని కోశాధికారులు తలచుచున్నారు. ప్రజలదివర కెన్న డింకసామ్యము జరుచేయ గోరబడలేదు.

మెక్ అడూగారు దేశమంతటను తిరిగి ఉపన్యాసముల నిచ్చి ప్రతిసంఘమును గళన, పాఠశాలను, ప్రతిస్థాపనను, అన్నిటిని చందాపట్టికలో చేర్చి ప్రయత్నించెదరు.

ఆహారాంశ వ్యవస్థ.

వాషింగ్టన్, అక్టోబరు 2:—అక్టోబరు 21 వ తేది మొదలు 28 వ తేదివరకును గల వారమున ఆహారరహస్య సామగ్రిని విశేషముగ మిగల్చు నిమిత్తము ప్రజలు సాధ్యమైనంత మితముగ నాహార పదార్థముల నుపయోగింపవలెనని వాషింగ్టన్ చెప్పిరి. ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు కోరిక సరఫరా విశేషముగ నున్నది. మిత్రమండలివారు ప్రభుత్వరక్షక పంక్తియందు జేరినవారు. వారిపుడు తగినంత ఆహారమును భుజింపవలయును. ఆహారమే యిప్పుడు యుద్ధమును జయింపగలదు. ఈ యుద్ధము చాల గంభీరముగ నున్నది. ఇంటింటికీ పోవుచు నీ యుద్ధముకారులు 2 కోట్ల 20 లక్షల కుటుంబముల వానిని జూచి ఆహారసామగ్రిని నిలకచేయుదురు.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియాను గనులవారు - దొరతనమువారు
సిడ్నీ, అక్టోబరు 2:—దక్షిణమునను, పశ్చిమమునను గనులవారి సంఘములన్నియును, ఈ దేశమున నున్న సంఘములలో ననేకములను గలసి ఏకగ్రీవముగ దొరతనమువారి మరణము కియ్యకొనినది. బుధవారమునుండియు తమపని నని యధాప్రాచుర్యముగ నిర్వహించుచున్నారు.

అమెరికావారి ద్వితీయ యుద్ధప్రకటనము.

వాషింగ్టన్, అక్టోబరు 2:—మొనిసు కోర్టువద్ద బ్రిటిషు వారు గాంచిన కేసుల ప్రాముఖ్యతను, జర్మనుల నిచ్చిచ్చు ప్రతియుద్ధములను విమర్శించుచు యుద్ధకాళివారు రెండవ అధికార యుద్ధ ప్రకటనము గావించిరి. అందు వారు బ్రిటిషువారు క్రైస్తవుల కంటె నధిక బలాధ్యులనుమాటను యాభీక్షయుట గాక జర్మనుల యుద్ధకేంద్రీకరించిన తీరును చూపుట కీలకం బయ్యును ప్రబల నిదర్శనముగ నున్నదనిరి. పరాసు రంగమున క్రైస్తవులు గావించిన ప్రబల యుద్ధపు ఫలితము తమపై నికుల నేన పేరుగ గోల్పోవుటమే యనియు వారందు తెలిపిరి.

గాజారంగము; వరాసువారి యుద్ధసంరంభము

అలహాబాద్, అక్టోబరు 2:—పయోనిరుపత్రిక యొక్క కెయికోవిలేజకు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు—కందక యుద్ధరంగమున యుద్ధము నిరంతరముగ మహాతీవ్రముగను జరుగుచున్నది. ఇప్పుడా యుద్ధసంరంభము గాజారంగము వూరికి గ్రొప్పబడినది. క్రైస్తవుల కావలిదక్షములతో ననేక యుద్ధములు జరిగెను. ఆ యుద్ధము లన్నియు మాకనుకూలముగ నుండెను. అగష్టు 24-వ తేదిని మేము విజయ ప్రసంగము బరపేదాదేశ నొక యాక్విడక్షనును యుద్ధరంగ స్థితినిజూచుట కంపితిమి. అటుపిమ్మట నైదు కోజులకు మేము మూడువంద గజుల వరకు పేయ గజుల పొడవు గల రంగమున ముందున కేగితిమి. దాని ఫలితముగ మేము గాజా నైబుతి ప్రాంతముల నుక నూతన కందకపంక్తి నేర్పరచుకొని గాని బలవంతముగావించుకొంటిమి. 28-30 తేదిలలో మా జైమానిక దళము లనేకదాడుల విజయవంతముగ గావించెను. మాను సునిపముననున్న తుగ్లూల రెయల్వేకాంతము వా రెదిరించిరి. అచటి రెయల్వేకాంతముమీదను, రెయల్వే కట్టడముమీదను అనేక బాంబుల నేసి అనంతరము వారు హేమై గావద్దనున్న కాంతముగ నూడ విస్తారముగ బాంబులనేసిరి. గజమానులు నందు మిత్రమండలివారి నావికాదళమువారు విజయవంతముగ జేయుట నాకాశ్రయము నెదిరించిరి. అచట దానికి ననేకనష్టములు గలిగింపబడినవి.

పత్రికాముఖమున దూపించుట

డి॥ బ॥ కేశవశిల్పగారి ప్రత్యుత్తరము.

దివానుబహద్రుల కేశవశిల్పగారిటుల వ్రాయుచున్నాడు. దక్షిణ హిందూస్థాన ప్రజాసంఘము వారి పత్రికాశ్రయమున నన్ను దూపించు లేఖ లనేకములు సంతకములు లేక ప్రకటిత మగుచుండెనని వివ్రతులు కొందరు తెలియజేయుచుండిరి. కాని యాపత్రికలు నాకు రాకుండుటచే నాటి యందు దలి లేఖలను, నేను చదువ లేదు. నన్నీతరున దూపించినందువలన ఫలిత మేమైన యుండిన యెడల తత్పత్రికాధిపతులకు మేలగు గాక.

నా యభిప్రాయములతో నేకీభవించి, నాకు సహాయ పడుచునని అనుదినమున లేఖ లనేకములు చేరుచున్నవి. రాజధాని వివిధప్రజేతముల నుండి నా కిట్టి లేఖలు చేరుచున్నవి. దక్షిణ హిందూస్థాన ప్రజాసమాజ సభ్యులలో కొందరి నుండి గూడ వ్రేలిరున లేఖలు వచ్చి యున్నవి.

కనుక పత్రికాశ్రయమున వెలువడు దూషణమును నే సంతక పాటించును. వివేకవంతులగు చదువరు లా దూషణము ను విమర్శించి యందలిసత్యాసత్యములను గ్రహింపగలరు. బహిరంగ మగు నిట్టి తుచ్చ పు వ్రాతలతో నీ ప్రతిపక్షులు సంతృప్తిమొందక నన్ను నిట్లుచు దూష్యులగు భావతో నిండియున్న లేఖలను టపాద్వారా నాకు పంపమొదలిడిరి. రాజధాని ప్రత్యేక కాన్ఫరెన్సు మహాసభాధ్యక్షులను వహించి గృహమునకు మరలునది కిట్టి లేఖ యొకటి నాకుందెను. లేఖ యందు సంతకములేదు. అత్యంత మణుమాత్రమున లేక తుచ్చుచు గుట్టి ఆహుభేషపు లేఖను వ్రాయ మదరాసు వాస్తవ్యు డెవ్వనికి చేయూడినదో వింతయగుచున్నది.

అనంతరమున మరి యొక ఆకాశరామన్న యుత్తర ముండెను. సంతకము లేకున్నను, దస్తూరిని కప్పిపుచ్చు నీ లేఖ యందు యత్నములు జరుగలేదు. లేఖయందలి వ్రాత నాకది వరలో పరిచయమైన వ్రాతయే. “ఆత్మలగు కేశవమగార”ని నన్ను తడు సంబోధించుచు, “హితబోధకుడ”ని దస్తూతు చేసెను. ఈ శ్రేయోభిలాషి చెన్నపురివాస్తవ్యుడని దలంచెద. నిరసనమున నిత డెంత ప్రబుణుడో, పిరికితనమున నిత డంత యగ్రగణ్యుడు.

బ్రాహ్మణులను నన్ను మనఃపూర్వకముగ దూషణయతోడ నాశీర్వదించి, “ఇది మొదటి హెచ్చరిక. నవీన అబ్రాహ్మణసమాజాధ్యక్షుడుగ నుండవలెను. దక్షిణహిందూస్థాన ప్రజాసమాజమువారు స్థాపించిన యుద్ధసంఘము విభాగింప వారు యత్నించుచుండి రని గమనింపు” మని యాతడు వ్రాసెను. మరికొంత దూపించిన పదప సీతకు “ప్రథమ హెచ్చరిక నొనగుచుంటి” నని వ్రాసెను. హెచ్చరికను నన్నింపకుండిన నేమి? ఇంకను దూపించురా లేక బాంబులు వేయదురా? ఇట్టివారలను జూచిన జాలిపుట్టును.

దక్షిణహిందూస్థాన ప్రజాసమాజ పక్షమున 15 వ తేది గోఖలేయండెరమున జరిగినసభలో తన్నా యతులు పిడుగులు గురియించినను ప్రయోజనము లేకపోయెను. 20వ తేది సభకు వెయ్యిమందికంటె నధికమగు బ్రాహ్మణేతరులు విచ్చేసిరి. శ్రీమంత్రిగ్వెముగ నభివృద్ధిచి. సభాసదులలో అబ్రాహ్మణ వర్గపు లె గ లన్ని టి కి చెందినవారు కలరు. పెద్దలగు నాయకులును, ఉత్సాహపూరితులగు యువకులును సభాభవమున క్రిక్కిరిసి యుండిరి. సానుభూతిని తెలియ జేయుచు అబ్రాహ్మణవర్గములు లనేకుల యొద్దనుండి లేఖలు తంత్రవాద్యుల వచ్చియుండెను. ప్రతిపక్షు లెంత బెదిరించి నను సభయందు “జస్టిసు” పత్రికా వర్తమానము మెయిలు పత్రికా సంపాదనకును గల మైత్రిని ఖండింపనివారు లేరు. (చక గ్రా వై శ్రేష్ఠి బి ఎ బి ఎల్, రావుసాహెబు సుబంధము మొదలియారు బి. ఎ. బి. ఎల్, టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారు బి. ఎ. బి. ఎల్, డాక్టరు ఎమ్. సి. సంజాంవ గావు బి. ఎ. ఎమ్. బి. సి. ఎమ్. మున్నగువారు ప్రసంగములను జూచుచుండి.)

యూగోపియనులలో నొక తెగవారు, దొరతనము వారి యుద్ధార రాజ్యాంగ పరిపాలనమును ఖండించుచు, ఆ విధానము నిరంకు ఆములు జరిపిన యెడల ముహూ మూడు నని ఇండియా కార్యదర్శి దొరతనములను బెదిరించుచుండిరి. ఆట్టి సందర్భమున ప్రజానాయకులు తమ విధ్యుక్త ధర్మములను నిర్వహింపకుండ నీతిరున పన్నాగముల పన్న వ్యవస్థలుండరని నమ్మజాలకున్నాను.

తమ దేశీయులలో నొక తెగవారియెడ నిష్టము లేకగాని హోనురాలు కార్యాక్రమమునుజూచి వెరగండిగాని, దక్షిణ హిందూస్థాన ప్రజాసంఘమును సంఘము నాశ్రయించి యున్న జస్టిసుపత్రికయున్న బద్ధవైరు లగు అంగ్ల ఇండియనుల జేర నియ్యకొనిన, చేరనియ్యు. గాని వివేకవంతు లగు దేశభక్తులే పక్షము నాశ్రయింప వలయునో, యిది వరలో నన్ని సంఘము లు ను తీర్మానించి యున్నవి. చెన్నరాజధాని సంఘము, బ్రాహ్మణులు, కాంగ్రెసువీరు సభల సంస్కరణవిధాన మాదిగాగల పక్షమును సమర్థింపవలయునా? లేక స్వదేశీయులగు బ్రాహ్మణులనుండి వేరుపడి ప్రాబుస్థుసభల నణచివేసి ప్రవాసక్షి లాదిగాగల కవితాసన ప్రయోగమును సమర్థించు, దక్షిణ హిందూస్థాన సమాజము, డాక్టరునాయుడు, త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగాగ్గ పక్షమును జేర వలయునా? ఈవిషయ మిదివరలోననే వివిధ సంఘములవారిచే పరిష్కరింపబడినది. రెండవ పక్షమువారు విద్యార్థులపై యుద్ధమును ప్రకటించి వైరులగు అంగ్ల ఇండియనుల పక్షమున జేరి యున్నారు. మాంటెగుగారిని వెడలించి యుద్ధార రాజ్యాంగ పరిపాలనా విధానము నంతమొందింప మదరాసు మెయిలుపత్రిక యూగోపియనుసంఘమును పురికొల్పుచున్నది. బ్రాహ్మణేతర వర్గము లే పక్షమున జేర నిశ్చయించునదియు నాకు విదితము. “జస్టిసు” వర్తమానము వృద్ధులగు దివాను బహద్రుల రాజరత్న మొదలియారు సి.వి.ఇ గారిని తమ పక్షమునకు గొనివచ్చినను ప్రయోజనములేదు. బ్రాహ్మణేతరులలో స్వగౌరము గల నిరుపేదలు సహితము జస్టిసువర్తము నాశ్రయింపరు. ఈ వర్తమానము తాము దక్షిణ హిందూస్థానపు ప్రజా నాయకులమని యింతవరకు లోకమును కన్ను మూయుకలిగిరి. ఈ మాయ అచిరకాలముననే విచ్ఛిన్నంబును. ఈవిషయ మెట్లుండినను, ఒక యంశమును మాత్రమును జస్టిసు పక్షము వారు గమనింపవలయును. హోము రూలరుల యాందోళనము ప్రమాదకరమనియు సాంప్రదాయవిరుద్ధమనియు జస్టిసువర్తము వారచేపనిగ వాదించుచుండిరి. కాన వీరు తమ కార్యోపక్రమణ మార్గముల యందు న్యాయశీలమును వహించి, వీర పురుషోచితముగ పోరాడుదురు గాక!—హిందూపత్రిక.

అయ్యో, ఆంధ్రపత్రికా రత్నములో ఇండియాపత్రికగారికి ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆవశ్యకతను కూడ విన్నవించబడునని ప్రకటించి అందుకు ద్రవ్యము కూడ ఆవశ్యకమని తెలిపితిరి. నేను ఇందు తో పంపిన రు 10 లు అతిస్వల్పమే అయినను నాశక్తికొలని పంపితినిగావున దయతో అంగీకరించి కోశాధిపతి ఎవరో వారికి అందచేయ వేడెదను. ప్రతి ఆంధ్రుడును తనశక్తికొలది ద్రవ్యసహాయము చేసి ఆంధ్రరాష్ట్రము సంప్రాప్తగువరకు పట్టువిడువక ఆంధ్రమాతను పూజించుమా ఆమెను జేష్టపుత్రికై మాతృభక్తి గలిగి ధైర్యశాలియు నిష్కపటియునైన ఆంధ్ర పత్రికారత్నము నందు విశ్వాసము నుంచెదమేని ఆంధ్రరాష్ట్రము త్వరలోనే ప్రాప్తించుటయేగాక ఆంధ్రభావకు అగ్రస్థానము లభింపవచ్చును.

ఏలూరు మయిలవరపు తిమ్మయ్య.

హిందూ న్యాయుండియా పత్రికల నందనీకుండ చేయుట

బర్మాలోని చందాదారులకు చెన్నపురినుండి టపాల్తో పంపబడుచున్న హిందూ న్యాయుండియా పత్రికను చందాదారుల కియ్యవలదని బర్మా దొరతనమువారు హెచ్చు మాటలను జనరలుకు వ్రాసిన విషయము చాల మందికి అసమ్యక్తముగా నుండక పోదు. ఈ పత్రికలు బర్మా దేశమున వ్యాపింపవచ్చునా కూడదా యనునది జేటుప్రశ్నము. ఎట్టి ప్రకటనమును లేకుండ తపాలాశీసువారు చందాదారుల పత్రికలను వారి కందజేయకుండుట చాల వింతకార్యము. ఆఫ్రికాలో ఏదో యొకముల నేడైన నొక చిన్న కరవత్రము ముద్రింపబడినదైనను గూడ నందలి భారతీ తీవ్రముగ నున్న చో నయ్యది వశపరుచుకొనబడెనని ఇండియా దొరతనము వారు గజెటులో ప్రకటించెదరు. తమ సంచికలు చేర్చుకొరణము చందాదారులకు తెలిసియుండును. అట్లుగాక ముద్రసిద్ధ జనపత్రికల నెట్టి ప్రకటనమును లేకుండ నిలిపివేయుట అతి సాహసకార్యము. అట్టి రహస్యకార్యములు పూర్వకాలమున రహస్యదేశమునందు జరుగుచుండెనుగాని బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందెచటను గూడ నిష్ఠింపములు జరుగదగినవి కావు. ఇది నిశ్చయముగ ఇండియాదొరతనమువారు కల్పించుకొనవలసిన విషయము. (మదరాసు పైమ్సుపత్రిక)

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(0)

పితాపురమునందు రామమోహన వర్గం లి గత నెల 27 వ తేదీని ప్రార్థనా సమాజమువారిచే కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరుపబడినది. వి. ఎల్. రంగయ్యగారు కొన్ని పద్యములను చదివరి. ఆనెల లుపస్యసించిరి.

గ్రంథభాండాగారములకొక లాభము:— వసుదాయ కవికృత గ్రంథములు గ్రంథభాండాగారములకు సగమువెలకే లుచున్నవని తద్గ్రంథ ప్రచారకులు ప్రకటించిరి. గ్రంథభాండాగార నిగ్మాంతకులు ఆగ్రంథములను సగమువెలకు వడ్డూది నుబ్బారాయణుడుగారి ఆగ్రంథపండితులు రాజనరేంద్రవరంకళాకాలయొద్ద బడయగలరు.

రాజస్థలింగు అను మునునలి, పూనా న్యాయవాది మొన్నటిరాత్రి స్వస్థుడాయెను. ఇతడు వెన్నెనంతనైనను లనుండి విద్యాసంఘ కలమువారి దేశీయపాఠశాల, అంగ్లేయపాఠశాల, ఆల్బర్ట్ ఎడ్యుకేషనల్ పాఠశాల, కోవాన్టీ దేశాపుస్తకాలయము మొదలగు అనేక సంస్థాపనలకు గౌరవ కార్యదర్శిగ నుండెను.

విశాఖపట్టణము జిల్లా సర్వేసిద్ధితాలూకా దివిలిహుండా ఎట్టేటకు లేటు ప్రాప్తయిటు బంధువును, భగవద్భక్తులను అగు భాగవతుల చిన్ని కృష్ణ మాధవదాసు అను నామాంతరము గల చిన్ని దాసుగారు కడచిన జూలై 6వ తేదీని మరణించినందు వారి ప్రభావతి ఆసేతుగోమాదలము కలదనియు, వారి శిష్యుల నేకులు గలదనియు, దాసుగారు మరణాంతము వఱకు విశాఖపట్టణములో సకలైపు ఎవ్వారెన్ను కంపెనీ ఏజెంటు వి. కృష్ణయ్యగారి యొద్దనుండి రనియు, వి. కృష్ణయ్యగారు వారి కవచకర్మల నన్నిటిని యధావిధిగ జరిగించి రనియు, కృష్ణయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

బాపట్లతాలూకా గ్రంథాలయసంఘము:—ఈ సంఘ కార్యనిర్వాహక సభ అక్టోబరు నెల 18 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు చేబ్రోలు, శ్రీ గాంధీనగర్వతీ గ్రంథాలయ కార్యాలయమున జరుపబడును. గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాపక కర్తవ్యమును అవలంబింప కలసిన సాధన విధానములను గూర్చియు తాలూకా సంఘమునకు వ్యయమునకు కలయు ధనమునుగూర్చియు మూలబడియుండి పనిచేయుటండిన గ్రంథాలయములలో సొకదానిని చరద్బాండాగారముగా మార్చి విషయమును గూర్చియు అవసరములగు నితర విషయములను గూర్చియు తాలూకాసంఘ కార్యదర్శిగా కీయదలంచిన సహాయమును గూర్చియు చర్చింపబడును.

వెదచెరుకూరు (బాపట్లతాలూకా) నందలి శ్రీచిదానంద సరస్వతీ గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవములు ప్రతిసంవత్సరము మే నెలలో జరుగవలసి యున్నందులకు నీరెండు సంవత్సరములు కొన్ని కారణాంతరములచే మార్పు చెందవలసి వచ్చినది. ఇకముందు ప్రతి మే నెలయందును జరుగునట్లు ప్రయత్నము లొనర్చెదము. ఈనిలకు ద్వితీయ వార్షికోత్సవము శ్రీయాత్ర టి. కేశవరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద సెప్టెంబరు నెల 10 వ తేదీ సాయంకాలము 2 గంటలకు జరుపబడినది. వికవత్సరము, గ్రంథాలయోద్యమము, గ్రామచక్రము, విద్య, గానము, రాజభక్తి, అనువిషయములనుగూర్చి అనేకు లుపన్యసించిరి. సభకునుమారు 870 మంది విచ్చేసిరి.

ఒకదానము:—కీర్తిశేఖరుల హోదిరాజు సీతాగామయ్యగారు ఈయని (తెనాలి తాలూకా) వాస్తవ్యులు. ఆగు నికాంధ్ర కవిత్రయము. యూనియన్ థ్రేర్స్ పదవి నధిష్టించినవారు, శ్రీవివాస సమాజగ్రంథ నిలయమున కధ్యక్షులు. ధార్మికులు, పరోపకారి, మనీషి, వీరుకరుణికునిగి యను ప్రాసవాధిచే 9-8-17 తేదీ యువయుము భౌతికమును విడిచి. వీరు తమచరణ కాసనమందు మూడువేల రూప్యములు బాలికాపాఠశాలకును, తన్ను వేశన స్థలమునకును, భవనమునకును రెండువేలరూప్యములను, బీదరయితుల ఋణముల యాతెముగ 4 వేల రూప్యముల విసివైచియు, దేయరూప్యములు శ్రీవివాససమాజమునకును కొనగి యాచంద్ర తారకముగ తమకీర్తిని వెల్లడించిరి. ఇట్టి పరోపకార పరాయణుడు, శేషిష్యులకు ధర్మగు భౌతికమును విడుట జూడ ఆంధ్రభావమున కొక లోటు అని తోచెడిది.

ప్రాధెసరు రామమూర్తి నాయుడుగారు:—ఆంధ్రవీర కంఠీరవ ప్రాధెసరు రామమూర్తి నాయుడుగారు గతనెల 29 తేదీ మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు హలకుంచిలి గ్రామము దనుచేయగా నుమారు రెండువేల మంది ఆయనను లైలు స్టేషను వద్ద కలసికొని మిక్కిలి గౌరవముతో వారి నిమిత్తమై ఏర్పాటు చేయబడిన బంగారాపు తిరుగొని వెల్లి ప్రవేశపెట్టిరి. పిమ్మట యీగ్రామంలో నుమారు 5 సం. రమ్యలై స్థాపింపబడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ భాండాగారముతరపున కొట్టజోగానాపు పంతులు ఆచార్య శివరాయయ్యపంతులు ఆకెళ్ల మార్గనారాయణరావు పంతులు ఆయనవపు నరసింహాస్వామి పంతులు గార్లు శ్రీ ప్రాధెసరుగారికి కారినేమనుటవును హాలులో ఆ సాయంకాలము 5 గంటలకు టీ పార్టీ ఏర్పాటు చేసి శ్రీ ప్రాధెసరు గారిని ఆహ్వానించిరి. ప్రాధెసరుగారు, చున్న మధుర వాక్యములతో కొంచము సేపు ఉపన్యసించిరి. గ్రామములోని వెద్దలు చాలామంది పుస్తక భాండాగారము విషయమై శ్రద్ధ తీసికొనక పోయినను సభ మిక్కిలి జయప్రదముగాజరిగినది. ప్రాధెసరుగారికి భగవంతుడు ఆయురారోగ్య ఆయుశ్యగ్యాభిర్విధి సొసంగు గాక. —ఒక విలేఖరి.

గోదావరిజిల్లా - కొత్తభాగ్యము:—దివాన్ బహదరు దుర్రెటి శేషగిరీరావు పంతులు వి. యే. వి. యల్. గారు దొరకనమువారిచే గోదావరి జిల్లాభోధనకు ప్రసిద్ధులుగా నియాపింపబడిన సంతోషపంద్యము ననుసరించి 29-9-17 తేదీ సాయంకాలము కాకినాడ తులాయిలతోటలో నొక గొప్ప సుహృదసమావేశము జరిగినది. పట్టణమునందలి హైందవాంజ్ఞేయ సహచర్యుడైనది సమస్తజాతులవారును మాత్రమే కాక, రాజనరేంద్రవరము, పెద్దాపురము, అమలాపురము పోలవరము, రాయచోడపురము చున్నగు స్థలములనుండికూడ వీరువల విచ్చేసిరి. శ్రీ పంతులువారు మోటారుకారు గిగగానే కరతాళధ్వనులు దిక్కులు పిక్కుటిల్లంజేయుచుండ గ్రామోహులు యంగకీర్తనలుం బాడుచుండ నుంత తోరణమున పుష్పవర్షము గురిసెను. ఆనరవిత్ రావుబహద్రుల కొమ్మిరెడ్డి న్యాయనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు కర్నూరమాలికలతో శ్రీ పంతులువారి నలంకరించిరి. ఒక మహమ్మదీయయువకుడు అన్యుతజనక మగు బలప్రదగ్ధనము గావించి యెల్లర నానందింప జేసెను. సాహిత్యులకును దర్శింగల వారికిని గూడ దత్తవచితములగు మధురాహారాను లొసంగబడెను. మా పట్టణవాస్తవ్యులగు మహాకవి కాళ్లకూరి నారాయణరావు కొన్ని పద్యములం బఠించిరి. (ఒక విలేఖరి.)

ఈనెల 29వ తేదీని ఉండ్రాజవరం గ్రామమునున్న “మూడెంట్లు సెల్లు ఇంప్రూవింగ్ సొసైటీ” యగు పుస్తక భాండాగారము పక్షమున చిలకయ్య వేంకటా చార్యులుగారి ఆగ్రాసనాధి పత్యముక్రింద సొకసభ జరుపబడినది అను వాణిశేయజాల వేంకట సుబ్రహ్మణ్య సోమయాజులుగారు విద్యుతు గూర్చియు, పొట్లచెరువు ఏర్పాటు పంతులుగారు పుస్తక భాండాగారములు, వారి యుపయోగములగు గూర్చియు, కె. నూరాజుగారు వికవత్సరమును గూర్చియు సుపన్యసించిరి. నేడు కొంతమంది నూతనమొదల్గు యా భాండాగారమున జేరిరి. ఆగ్రాసనాధిపతిగారు కొన్ని గ్రంథముల సొసంకెదనని వాగ్దానము చేసిరి. (కార్యదర్శి)

ఈ క్రింది ఉత్తరము గుత్తిగోవిందజు ఆంధ్రులచే ఆంధ్రప్రకాశాధిపతికి పంపబడినది.

మీ “ఆంధ్రప్రకాశిక” లో వ్రాయుటను వ్యాసములం జనున మాకు చాల నుభకరముగా నున్నది. మీ రవలంబించు మార్గములవలన జేయువత్తుల జాలి దొనరించుచున్నారని మాదృష్ట యభిప్రాయము. అందులల్ల మీ రెనకి మేలొనరించవలెనని వీరిని స్థాపించినానో వాగలకే మీరు చాల హాని చేయుచున్నారు. అది యుట్టుండ మేము మీ పత్రికలం దెప్పించి చదువుచుంటువలన, మేమును మీ యభిప్రాయములకు సమ్మతించి ప్రోత్సాహ పడుచున్నామని, మీరు తప్పుగా నెంచెదనకు భావముచే, మిమ్ములను ఆ పత్రికను బంపగూడదని ప్రార్థించుచున్నాము. ఇదివరకు ఇత్యులగలన చందా తెలిపినయెడల మేము పంపించుచున్నాము. మీరు దయచేసి పత్రికను పంపుట లెచువలయును. (సం) సి. ఓ. బి. రెడ్డి. వి.వి. వి. ఎల్., తుమ్మిపాటి వాస్తవ్యురెడ్డి.

శ్రీ శ్రీ సోతా ప్రగ్ధ శ్రీ గ్రామము పంతులుగారు:—వీరు ఉత్తరసర్కారులలో యభ్యుపయోగ లగు, పితాపురము, నూజివీడు, మేమూరు, గోపాలపురములలో గొప్ప గౌరవముగల్గి, 56 వత్సరములు ప్రభుత్వోద్యోగములు జేసి, అనేకాంధ్రాంజ్ఞేయులచే మెప్పునవసి, సుచ్చి త్యాగ్రాంగ్లేయ భాషా కోవితులై, తమ 83 వత్సరమున విరేకినది దెలుప విచారము గలుగుచున్నది. వారికి తెలియని శాస్త్రములేను. భారత, భాగవత, రామాయణాం గ్రంథములలో ప్రతిశ్లోకము పద్యము, వారి జిహ్వోగ్రము నుండుట. ప్రస్తుత రాజకీయాంధో శనమునకు పూర్ణానుభూతి ప్రాయము నిచ్చిరి. శ్రీ శ్రీ గంగాధర రామారావుగారు బస్సురామేశ్వరుగారు, శ్రీ శ్రీ బసవరాజు కృష్ణరావుగారు వ్యాపతి సుబ్బారావుపంతులుగారు గురుశేటి శేషగిరీరావుగారు మొదలగు వారు వారి ప్రేమమిత్రులు. వ్యసలయురకు మరణమునకు కరీరవారుప్యము గలిగి యుండిరి. వీరు యజ్ఞము ఉత్తరసర్కారులలో విచారము కలుగజేయక మానదని యొకనిలేఖ ప్రాయము నున్నాను.

అనకాపల్లి పురసాలక సంఘసభ్యులొక కిల్లునాముచున్నారు:—అనకాపల్లి పురసాలక సంఘము గుఱించి మీరు ఆంధ్ర పత్రికలో గొన్ని వార్తలక్రిందల గుఱించి యున్నారు. ఛెయిర్మన్ గాంకిరి, ఇన్స్పెక్టరులు గల కొన్ని సువస్థుల గూర్చి వాకొని యున్నారు. దీని కంతటికిని కారణము మూని సిపత్ అఫీసులో నున్న యిప్పటి మేనేజరు కలక్టరుగారు చెప్పగా ఆ మేనేజరుకు పనిలో నుండుట చుంచిన కాదని యాలోచించి తగిన వారికి తగిన జేసుమిచ్చి మేనేజరుగా నుంచవలెననియు, నిప్పటి వోవర్మయ్యకు విసివైచి పెద్ద తీరము వైరి తగిన నానిని చేవలసిన దనియు గొందఱు కవుక్ సెలల్ల సభజేయమని ఛెయిర్మనుగారి ననుగ వారు నిన్న సభగానించిరి. అందులో నుంకొందఱు సెక్రటరీని వేసికొన వలయునని చెప్పగా నానివయ్యయి మరియు నాలోచించుట కొరకు సభయాపబడెను. అనకాపల్లి చిన్నయ్యారు. అదియు గాక సెక్రటరీని వేసికొన నానాము రెండేడ్ల క్రిందనే పోయినది. పురసాలక మందు శ్రద్ధ వహించు సభుమున్న చోట సెక్రటరీ యొక్క యవసగ మేమో కాన్పించును. ఈ సంగతులన్నియు కవుక్ సెలల్ల చితా గామమూర్తి పంతులుగారు సభలో చెప్పినను నెజము దెలియక కనకాల రాజేశ్వరరావుగారు సహదించిన సెక్రటరీని వేసికొనవలయునను తీర్మానమే భాయపడినది. అందులకే తగు ప్రయత్నముల గానింపబడుట. ఈయనసిసాలిటికి సెక్రటరీ యవసము లేదని చెప్పు వచ్చుమెంటు ఆర్థుల రామమూర్తిగారు మాపించు చున్నను తీర్మానము చేయొయెను. ఇక వైనను చుంచినానిని మేనేజరుగ నుంచి, సభ్యులందఱు తగు శ్రద్ధ వహించిన యెడల సెక్రటరీని వేసికొన నక్కరలేదని తెలిసికొందురు గాక.

ఆంధ్రోద్యమము
మొదటి యై దాండ్రమహాజనసభలయందలి
అధ్యక్షకోసన్యాసములు, తీర్మానములు
చిత్రిపట సమేతము.
ప్రకటింపఁ బడినది
వెల రూ. 1-8-0.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబుకెట్టి వీధి, బాబ్జిటపుక, మద్రాస్.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

గోవువానిపాలెం. అగ్రహారం.

అయ్యా,

ఈ గ్రామము కృష్ణాజిల్లా మాజీ పీఠ తాలూకా లోని యొక గ్రామము. జనసంఖ్యయందు ఈ గ్రామము పెద్దదిగాదు. ఈ గ్రామములో నాలుగు కులముల వారుండిరి. వీరిలో బ్రాహ్మణేశ్వరులు యెక్కువ. ఈ గ్రామమునందు విశేషముగా ధనకులు గలరు గాని దేవాలయము లేకయుండెను. కొంతకాలమునకు చుట్టుపట్ల గ్రామాదులయందు నివ జాడ్యము లుండటవల్ల కొందరు బాలురు ధన జేయగల తూహలులై వట్టిగోడలతో నొక దేవాలయమునుకట్టించిరి. ఆ దేవాలయము ఇప్పుడు అతివృద్ధముల కురియుట వల్ల మన్ను కోగిపోయి గోడల పడిపోవుటకు సిద్ధముగా నున్నది. పలు వలెములకు ఆలయములుండెను. దేవాలయములు ముఖ్యముగానుండెనటెను. దేశతా నాధనలేని జీవనము వ్యధాబ్రతుకు. హిందువులు ప్రతిప్రదేశమునందును దేవాలయములుండట మనము పూర్వమునుండియు జూచుచున్నాము. జీవరాసుల కన్నిటికిని దేవుని పూజించుట ముఖ్యకర్మమై యున్నది. పూర్వమునుండియు వచ్చుచున్న ఆచారమును తీసివేయుట అధర్మము. గాని గ్రామస్థులందరే కేకపించి దేవాలయమును గట్టించి దినచర్యలను జరిపించ గలండుట గ్రామస్థులను ప్రార్థించుచున్నాను.

బెజవాడ.

యార్లగెడ్డ వేంకటరామయ్య.

II

ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తి.

అయ్యా,

ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తిని గూర్చి పలువురు పలు దెంగుల పాటుబడుచున్నారు గదా! ఇట్టి ఆందోళనము విశాఖపట్టణము, గోవాకరి, క్రీష్ణా, గుంటూరుమండలములలో పూర్తిగా కలదు. గంజాముమండలములో ఉద్యమవ్యాప్తి చాలభాగము తక్కువగా నన్న దని ఆందోళి తెలిసినవయమే. నెల్లూరి మండలములో కొందరు ఏడియో మిషనరీల నేతృత్వప్రాయములు కట్టియున్నను 2 మాజనగంభ్యాకుల ఆభిప్రాయముమీద వన పది గరకుచేయకలసింది గాదు. మహాజనభయంతో కలకర్నూలు, కడప, కర్ణాట, ఆనంతపురము, చిత్తూరు, ప్రాంతములకు బోవలెద. ఆంధ్రోద్యమం ప్రతి మహాజన సభకు కచ్చు ప్రతినిధులు 2 మా స్వల్పగంభ్యాకులయై యు న్నారు. దీనిని ఒట్టిచాడగా ఆచుట ఉద్యమవ్యాప్తి ప్రజల యందు తక్కువ యని చెప్ప నక్కరలేదు. ఇందుకు స్థాయి సంఘమువారిచే యేర్పాటుకావడం ఉద్యమవ్యాప్తి ప్రచార కులు పెద్దదమత్రము చాలదు. వారు సంవత్సరము మొత్తమున యెంత కష్టపడి పనిచేసినను విశాల విస్తీర్ణమండలములలో అయ్యది కొద్దిగా గానింపక పోవదు. ఇందుకు స్థాయి సంఘసభ్యులు ఏమిచేసిరి! వ్యాప్తికి ప్రచారములను మాత్రము నియమించిరి. ఏమి చేయుచున్నారు! వ్యాప్తి కావలయునని తీర్మానములు మార్తము చేయుచున్నారు. ఏమి చేయవలయును! వారలు ఉత్సాహపూరిత మనస్కులయి యుద్యమవ్యాప్తిలో వెనుక పడెనున్న ప్రైమండలములకు వెల్లి ఆంధ్రమాతా నేవ చేయవలయును. స్థాయి సంఘసభ్యులలో పలువురు గాధాభిమాన మనస్కులుగలరు. వారుచేయు చున్న పని వడ్లనాతీతమని చేనోళ్ల చాటవలసియున్నది. రాబోవు మహాజనసభ కన్నా మండలమున జరుగనున్నది గదా! ఆ సభకు వై నాల్గమండలములవారి సంఖ్య ఎక్కువగా యుండెనగాని లాభములేదు. అందుకు స్థాయిసంఘ సభ్యులు పలువురు ఏదో ఒకానొక స్వల్పకాలము గాక వై ప్రజలములలో ఉపన్యాస మాలకముగా ఉద్యమ వ్యాప్తి చేయవలయును. గాని, తీర్మానములతో ఎప్పుడును ఉద్యమ వ్యాప్తి గానేరదని స్థాయిసంఘమువారికి విన్నవించుచున్నాడు. గుంటూరు గరికిపాటి సేతుమాధవరావు.

III

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు.

అయ్యా,

నెవ్వెంబరు నెల 26 తేది బుధవారమునాటి మీ పత్రికలో కాకినాడ తాలూకాబోర్డు-వైసుప్రెసిడెంటు-అను కీర్తి

కతో సాక్షియని సంతకముచేసిన విశేషి వ్రాసినదానిని చూచితిని. అందులోని కొన్నిసంగతులకు సమాధానమువ్రాయుట యుచితమని తోచుచున్నది. సాక్షి తన యుత్తరముయొక్క కడపటిభాగ మిట్లు ముగించెను. "స్వప్రయోజన పరత్వమునకును వివేకమునకు గడు దూరమని సమాధానపరచుకొంటిని." స్వప్రయోజనపరత్వము నిమిత్తమయి నేమియు, ఆత్మగౌరవము చంపుకొని కలెక్టరుగారు మున్నగువారి నాశ్రయించి బోర్డుమెంబర్ గాని ప్రెసిడెంటు వైసుప్రెసిడెంటు మొదలయిన వేమియుగాని సంపాదించుకొనలేదు. అందు నిమిత్తమయి జిల్లాసభ్యులూ, స్వరాజ్యసంఘము మిలిచి ఆసోసియేషన్ మొదలగువానిలో మెంబర్ వరులకొనుట గాని చేరకుండా యుండటంగాని ఏమియు చేయలేదు. నేనట్టి నిరర్థకుడను గాన నా కేదయిన హానరరీహస్టు దయచేయించ వలసిదని అధికారులను కేడలేదు. ఏ బోర్డునూలు మేష్టరు చేతకయిన నేనువేసిన కొబ్బరితోటలు వస్త్రాలు వైన నూ పరువైజా చేయించుకొని వానిచేత చాకిరి చేయించుకొనుటకయి అత డెంత దుర్బాధ్యయనను గ్రామములోని వారి కెంత యిష్టుకు కాకపోయినను ఎన్ని సంవత్సరము లా గ్రామములో నున్నను మరియొకతావుకు మార్చుకుండా యుండుటకు న న్నాశ్రయించుకొన్నవారికిని ఏవయినను కంట్లాటుపల మొదలయినవి యిప్పించుకొనవచ్చుననే తలంపుతోను ప్రెసిడెంటు వైసుప్రెసిడెంటు మొదలగు హాదాల కెప్పుడు నాసిందలేదు. బాలెట్టుపేపర్లు సరిగా నున్నవోలేనో చూచుకొనెద నని నాకుగల హక్కుప్రకారము నేనడుగుట తప్పి లేక నే నట్లు ఎవరిని చూచనివ్వను నామాట యే మీరందరు నమ్మకలసినదే యని ఎవరు చూచిపోతాలో అని హడావిడిగా సంవిలో నీలుఅయినా నేయకుండమా మూలజగురుతో అంటించి అదివెట్టినవెట్టె తాళించెనకూడా వారికదనే యుంచుకొన్న ప్రెసిడెంటుగారిది సరియైన చర్యయో. చదువరులే యూహించుకొందురుగాక. వెనుక నొకసారి యిట్లే అప్పటిప్రెసిడెంటుగా రగు గంటి సుబ్బారాయుడుగారు ఒక క్యాండిడేటుకు ఆరువోట్లు వచ్చినట్లు లెక్కలేర్చి రెండవ క్యాండిడేటుకును 6 వచ్చినట్లు చెప్పి తమ రెండవోటు ఒకతయనకు యిచ్చి వోట్లు పేపర్లు వెట్టెలో వెట్టి బోవుచుండిరి. నే నప్పుడు మెంబరుగా నుండిని. వోట్ల పేపర్లు చూడనియ్యకలసిన దని యడుగగా చూడనిచ్చిరి. అందులో బాలెట్టు లో ప్రకారము నాయభిప్రాయంలో చెల్లకూడదని నాలుగు వోట్లుండెను. అని తీసికేసినయెడల వారికి క్యాండిగు వోటు అధికారము లేకుండెను. వారిది ఒప్పకోకపోయినను అప్పీలులో దిష్ట్రాప్ట బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు నాయభిప్రాయముతోనే యేకీభవించి ఆ యలెక్షను రద్దుచేసిరి. వగలంటి సుబ్బారాయుడుగారు ఆ బాలెట్టు పేపర్లను గాని వరక్యోనిగాని చూడనియ్యక తాము చెప్పినట్లు నమ్మకలసినదే యనిచో అప్పుడ వారిచ్చిన రెండవ వోట్ల ఖాయవయి యలెక్షను రద్దు కాకనేపోవును. కాబట్టి బాలెట్టు పేపర్లు చూచుకొనుట కిష్టపడినవారిని వారిమనస్సంకుప్తికయి చూచుకొనిచ్చుటలోనే ప్రెసిడెంటుగారికి పూచీ తప్పిపోవుటయు అనుమానమునకు పోటు లేకుండవలె చేయుటయు కలుగును. గడచిన వైసుప్రెసిడెంటు యలెక్షను లోనివి యన్నియు సరియైన బాలెట్టుపేపర్లే అని వారుచెప్పిన మాటయే గాని యిక్కర నిరర్థకము లేదు. ఇందులో స్వాధీపరత్వము నాదియో మరి ఎవరిదో తెలియుచునేయున్నది.

దుర్గిరాల లక్ష్మీదేవప్రజా

IV

ఆంధ్రప్రకాశికాధిపతుల కొక విజ్ఞప్తి

అయ్యా,

నేను ఒక పట్టేటూరి రయితును. కృష్ణసాయమే వృత్తిగా గలవాడను అగుటచే నాకు పంచములతో విశేషపరిచయముగలదు. పంచముల బాగుచేయుకొరకు క్రియాశూన్యమగు వట్టి వాగ్వియము చేయువారలకు నాకు దెలిసినవారి కష్టములను గురించి చెప్పదలచుకొనలేదు. నా స్వసంఘ బీద సోదరులతో పాటు వారికిగల ప్రస్తుతావస్థోద్దేశములను మాత్రమే చెప్పవచ్చును. నేను ఆంధ్రప్రతికలను చదువుట యందు ఆగుర్తా కలవాడ నగుటచే కృష్ణప్రతిక, ఆంధ్రప్రతిక, ఆంధ్రప్రకాశిక మున్నగు నాంధ్రప్రతికల తెప్పించి చదువుచు నాబీదసోదరులకు వినిపించుచుండెడివాడను. వారును ప్రతికల యందు వ్రాయబడుచుండెడి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర స్వరాజ్య సంబంధములగు వ్యాసములను వినినప్పుడు అప్పుడే తమ కవి

లభించినట్లును, తాము పాలనా సౌకర్యములను విశేషముగా పొందగలిగినట్లును సంతోషించుచుండెడివారు. వారిలో ననేకులు నన్ను చూచినప్పుడంతయు మనకు స్వరాజ్య మెప్పుడు వచ్చునని ప్రశ్నించుచు దానికి న్యతిరేకాభిప్రాయము గల ప్రకాశికాభిప్రాయములను తదితర పత్రికాభిప్రాయములను తమకు దోచినంతవరకు తిరచి ప్రకాశిక నేరగించుచు తదితర పత్రికల నభినందించుచుండురు. అయితరులగు ప్రజల యోగములును అందుకై వారి సంతసమును గనునప్పుడు, నాకును ఆనందము గలుగుచుండును. స్వరాజ్య ప్రశంస కలుగునప్పుడు వారికంత యుత్సాహము గలుగుటకు కారణము పాలనాసౌకర్యములు ఎప్పుడుగటయే ప్రస్తుతపాలనములో నింకను మాకెట్టి సౌకర్యలోపములుగలవో వానినలన మాకెట్టి కష్టములు కలవో చున్నవో మేము స్వరాజ్య భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములను కోరుటకు కారణమేమో యివి యన్నియు నేరొక వ్యాసమున వివరించెదను. అయ్యా, బీద రయితులే లోకమునకు మూలాధారులు. వారి కష్ట నిష్టారములను కేవల పరిచయముచే గమనించి వాని బాప యత్నించువారే వారికి నాయకులగుదురు గాని వారి యుద్దేశములను తమ లాభముకొరకు అధికర్యకల కొరకును మరగుపరచి ప్రభావ్యతరేకాభిప్రాయమును వారి సదభిప్రాయమనియే అధికారులకు నివేదించి గౌరవమును సంపాదించుకొన గోరు వారెప్పుడును అట్టి ప్రభావా హుళ్యమునకు నాయకులు గావాలరు. ప్రస్తుతము అట్లు సర్వసంఘ ప్రజల మేలుకొరకు పాటుపడువారు బ్రాహ్మణులులే యై యున్నారు. బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘాధిపతులారా! తమ రన్ననో! మీ సంఘభాషాశ్యముతో విశేష పరిచయము లేకనే వారు యుద్దేశ్యములను గమనించకయే వారి కష్ట నిష్టారములను వివరించకయే తమరి స్వోద్దేశములే ప్రబోద్దేశ్యములని చెప్పి అధికారులకు గూడ ప్రమింపజేయుచు మీ సంఘమునకు కలుగబోవు లాభముల కన్నిటికిని యడ్డుపడు చున్నారు. ఇంకను మా కొరకు తమ సర్వస్వము ధారబోసి కష్టపడుచున్న బ్రాహ్మణ సోదరుల దూషణలో తమ పాండిత్య ప్రకర్ష యంతయు గనబరచుచున్నారు. ఇదియంతయు చూడ, అమృతెట్టకు వెట్టకు! అడుక్కొని నివ్వరు ఆరు నట్లున్నది. అయ్యలారా! మీరిట్లుచేయుట సమంజస మగునా? బెబ్బలి కృత్యమగును. బ్రాహ్మణులను తిట్టుటకు పూర్వకాలమున యితర సంఘముల విషయమై వారు చూపిన నిర్దయ యే కారణమని చెప్పవచ్చును. పూర్వమెట్లుండెనోగాని ప్రస్తుతము ఇతరసంఘ నాయకులవలె వారు వాక్పూరులుగాక కార్యపూరులై యున్నారు. తమరు చెప్ప మరియొకకారణ మేమనగా బ్రాహ్మణేశ్వర పంచమసంఘముల! షీణత. అయ్యా, పనశీణతకు నునయుత క్షతయు అవివేకమును సోచుతనములే కారణములై యున్నవి. గాని బ్రాహ్మణులు కారకులు గారు ఇది యటుండనిండు. మనకన్నులు పంచమలలోగలి సున్నారు గదా వారిని బ్రాహ్మణులకన్నను మనమే ముఖ్యముగా బాగు చేయవలసినవారము. అటులండియు మనమువారి షీణతనే కోరుచున్నాము. బ్రాహ్మణులన్ననో, వారిస్వసంఘముతో బాటు సర్వసంఘములను బాగుచేయ పాటుబడుచు ప్రజాప్రేమను బడయుచున్నారు. పోనీ బ్రాహ్మణసంఘమునుండి మనము విడివడుటకు వారివై మీరే యే యపోమామృతం జెప్పచున్నారో అట్టి కష్టములనుండి మీసోదరుల నుద్ధరించుటకు మీరేమిచేసిరి. బోధతప్ప యిందువలన మీసోదరుల కేమియు మేలుగలుగదు. కాన మీరైనను మీప్రబోద్దేశములను తీర్పు కంకణముగట్టుకొని పాటుబడుచు బ్రాహ్మణసంఘమును వేరు చేయుటకు సరియైన కారణములను చూపుమ అందుల గలుగు ఫలమును మాకు రుచిచూపించు మీరు మామేలుకొరకై పాటుబడుచుండిన అప్పుడు మీరు మాకు నాకుకులగుదురు. మానందములకు సాశ్రులగుదురు. ఇప్పుడు ప్రకాశికయు తదధిపతులును, తరుక క్షి నంతయు నేపనికి నూలిన విషయమునకై యుపయోగించుచున్నారో వానినికీ సరళించి ప్రభాకర్షణ కార్యమునకు పయోగించినయెడల వారియుద్దేశ్యము సులభముగా నెరవేరగలదు ఇంకనైనను మీరు మీ సోదర ప్రజాభాషాశ్యముతో విశేష పరిచయముగలవారై వారియుద్దేశ్యము భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రమునకును స్వరాజ్యమునకును విముఖముగాదని దెలిసికొని తాము ఇష్టపడినవో వారికొరకై పాటుబడుదురని తలంచుచున్నాను.

దుర్వూరు సుబ్బ రామిరెడ్డి.

నూతన వలసవిధానము.

(-0-)

ఎమ్. కె. గాంధీగారు.

ఇండియన్ రిఫ్రాన్స్ సెప్టెంబరు సంచిక ఈ క్రింది వ్యాసమునకు గౌరవస్థానము నొసగి ప్రచురణార్థము పత్రికాధిపతులు మాకొక ప్రతి నంపియున్నారు. అంతర్జాతీయ కాన్ఫరెన్సు సభనా రిటీవల్ నె లండను నగరమున సమావేశమైయున్నారు. కాన్ఫరెన్సు సభవారి నివేదికను పొందుపరచుచు నిండియా దొరతనము గతనెల 1 వ తేదీని వెలువరించిన తీర్మానమును శ్రద్ధతో పరిశీలించితిని. గత సంవత్సరమున సామ్రాజ్య భాగముల ప్రారంభ సమావేశములలో తమ యుపన్యాసమున శ్రీ రాజప్రతినిధి బేర్కొనిన దీనిభయని చదువరులు గమనింతురుగాక. సర్వేయి మెన్టను సర్. ఎస్. పి. సింహగార్జీ సభక వెళ్లవలసియుండెననియు, తా మిండియా దేశమునకు వచ్చిన వెనుక సభసమావేశమైన కారణమున వీరా సభకు పోజాలకుండెననియు గూడ గమనింపదగును. ఇండియా కార్యదర్శి, అధినివేతముల కార్యదర్శి లిరువు ర తొడ నీమహానీయులు, అంగ్ల అధినివేతనముల కొన్నిటికి భారతీయులు వలసపోవుటనుగూర్చి చర్చించి యుండిరిని వైనివేదికయందుదహరింపబడెను. కాన్ఫరెన్సు సభకుండు, ఇన్స్టిట్యూట్ ప్రభువు, సర్. ఎ. స్టీలు మెయిలు లెండు, నీటను, గ్రండిల్బ్యూగ్రీను, మాక్స్ ఫుట్ ను గార్లు చేరియున్నారు. తీర్మానోక్త ప్రకారము, బ్రిటిషుగయానా, ట్రినిడాడు, జమైకా, ఫిజీలకు వలసపోవుటకు సహాయ పూర్వక నూతన వలస విధాన మొందు చర్చింప నీకాన్ఫరెన్సు సభజరిగి యుండెను. గనుక నీ నూతన విధానము స్వప్రతిపాలనాస్వాతంత్ర్యయుతములగు దక్షిణఆఫ్రిక, కెనడా, ఆస్ట్రేలియ, మొరిషసు, అధినివేతములకు వర్తింపదని ప్రజలు గమనింపవలయును. దొరతనమువారి తీరున నేల విభాగ మొనర్చి, తద్విభాగ ప్రాముఖ్యము నీ క్రింది సమాచారము తేటపరచును. దొరతనమువారు వైరిప్రాంతయు విమర్శింపలేదు. కనుక రిపోర్టులోని విషయములను గూర్చి తమ యభిప్రాయముల నిపుడు వెలువరింపజాలమని వ్రాసియుండుటచే దొరతనమువారు కొంతవరకు కృతజ్ఞతాపాత్రులు.

బంధకవ్రాతపు పద్ధతిని మరల నెత్తివేయనిశ్చయించితిమనియు, అధినివేతముననున్న కూలీల కంట్రాక్టులంత మగువరకు కొత్త కూలీల నాయధినివేతనమున ప్రవేశపెట్టగూడదనియు పాలకవర్గమువారు ప్రకటించి యున్నారు. ఈ ప్రకటనమునకు భారతవర్షము హృదయపూర్వక మగుస్వాగత మొసగుచున్నది.

నివేదికయందలి యంశములు వెక్కుబు సంకసము నొసగుచున్నవిగాని వెనుకటి పద్ధతికి మారుగ నూతన పద్ధతిని వివరపరచుప్రధానభాగ మాభాగమును గూర్చుచున్నది. వాగాడంబరమున తొలగించిచూచినచో నూతనపద్ధతి బంధకవ్రాతమునకు దీనిపోదని తేటపడుచున్నది. గాని నూతన పద్ధతి యొకించుక కరుణను జూపుచు, వలసపోవు వారి కనుకూలమగు కొన్ని మరతులను విధించుచున్నది.

భారతీయులగు కూలీల కనుకూలముగ నుండు తీరునగాక, అధినివేతములలో నుండు యజమానుల సౌకర్యార్థ మొక వలసవిధానము నేర్పరచు నిశ్చయించుకొని కాన్ఫరెన్సు సభ సమావేశమయ్యెనని గమనిండుట ప్రాముఖ్యము. ప్రస్తుతమున హైదరాబాదు తమ దేశమున విడవలసిన యావశ్యకత లేదు. అవశ్యకమైనను, అనవశ్యకమైనను వైని వివరింపబడిన నాలుగు అధినివేతములగును భారతీయులు స్వగృహముల నెల కొలువకొనుట కవియనుకూలము. నును విషయము వివాదాంశము. సహాయపూర్వక మగువలసవిధాన మెట్టిదియనమలుజరుగకుండుటయొక ఉత్తమోత్తమము. అట్టిసహాయ ముండనియెడల, వలసపోవు వ్యయములును, తన్మూలమున కలుగు ప్రమాదములును వలసపోవు వ్యక్తియే భరింపవలసి యుండును. వలసపోవుట స్వచ్ఛందమగును. ఇట్టి స్థితియందు, దూరదేశములకు పోవుటయొక మూఁతుకుండు ముష్టియొకటవలసని గతకాలమునందలి యనుభవమువలన స్పష్టమగుచున్నది. నివేదికామాచిత వలసవిధానము, విదేశగమనమున ప్రోత్సహించును. భారతవర్షపు పరిశ్రమలకు కూలీలు గావలసియున్నారు. భారతవర్షపు సహజసంపద పురోవృద్ధి నొందవలసియున్నది. ఇందులకు కార్యకలాపశక్తియు, స్థితిగతులీ తీరుననుండ, స్వచ్ఛమును వీడ నిచ్చయింపని, భారతీయుని, విదేశములకు పోవుని ప్రోత్సహించుట పిచ్చితనము. బర్మా, సింహళ దేశ

ములకు, బోయిన భారతీయులైన దొరతనమువారు గాని, ఏయితర స్వచ్ఛంద సంఘముగాని పరిరక్షింప నశక్తులై యుండిరి. ఫిజీ మున్నగు దూరదేశములకు బోయిన వారి గతి వేరే బేర్కొన నవశ్యములేదు. గనుక ప్రజానాయకు లెల్లరును, అధినివేతముల కెట్టి వలస విధాన ముండ గూడదని పట్టుదలతో వాదించ వలయును.

అంగ్ల సామ్రాజ్యమున భారతవర్ష మొక భాగమై యున్నది గాన సామ్రాజ్య భాగముల యావశ్యకతలను నీ దేశముచే తీరింపరాదనివాదించవచ్చును. గాని తనయందున్న మగు కార్యకవర్గమునంతయు, భారత వర్షమే యపేక్షించియుండ, నీ వాద మనమంజుసము. సామ్రాజ్య భాగములకు సహాయ మొనర్చు భారత వర్ష మునకెట్లమే గానియుట్లు సహాయ మొనర్చు సమర్థులగు రాజనీతిజ్ఞులీ సందర్భమున వేరొక కారణమును పొందుపరచవచ్చును. భారతీయు లధినివేతనవాసులతో సమానులు కాక యున్నంతవరకు వీరొకదేశములకు పోవుట కొనర్చుటకు నెట్టికలసవిధానమునను నైతికముగ భారతీయులకు లాభకారిగనుండదు. భారతీయు లెల్ల కాలమును హిందూత్వమునందలి నియోగింపబడినచో వారెన్నటికిని మానవ సహజ మగు స్థానమును పూర్ణవికాశముతో ననుభవించువారు కాజాలరు. అధినివేతములకుబోయి భారతీయుడు భాగ్యవంతుడైన మొనరించుకొనుట పొందావ్యము గాదు.

నూతనపద్ధతి నొకించుక పరిశీలించుము. భారతీయు లధినివేతనములయందు కాపుర మొనరింప నీసహాయ పూర్వకవలస విధానము ప్రోత్సహించుచున్నది. కొంత కాలము వరకు భారతీయు డాయధినివేతమున పనిచేసి తరిఫియతు ఆరును. ఈ నూతన విధానము అధినివేతనముల కత్యావశ్యమగు కార్యకవర్గమును గూర్చుటకు గూడ నుద్దేశింపబడినదై యున్నది. కనుక అధినివేతనవాస్తవ్యము భారతీయుల కొక్క మరతువై లభ్యమగును. ప్రభుమయన నాతడా యధినివేతనములోన కంట్రాక్టువైని కొంతకాలము పాటుపడవలయును. బంధకవ్రాతమువలె నీకంట్రాక్టులు గూడ వ్యక్తినిబంధించును. ఏ యజమానిక్రింద పనిచేయునదియు వలసపోవు భారతీయుడే నిశ్చయించుకొనవచ్చునుగాని ఏ యజమాని క్రింద నీతని నుంచిన నీవ్యక్తి పరిరక్షింపబడును, అట్టివానిని దొరతనమువారే వీని యజమానిగ నియమింతురు. ఈ యజమానియొద్ద వలసపోవువ్యక్తి రిమానములు సేవజేయవలయును. వైయేర్పాటు బంధక వ్రాతపద్ధతిని స్మరింపజేయుచున్నది. కార్యకు మొక యజమానిని కొప్పగింతురేగాని యజమానిని ఎన్నుకొన కూలివానికి స్వేచ్ఛలేదని బంధకవ్రాతమును ఖండించుచున్నది. నూతనపద్ధతిని బట్టి గూడ కార్యకున కీ విషయమున స్వేచ్ఛలేక యున్నది. వాడే యధికారి సేవ యొనర్చుకొనవలసినదియు దొరతనమువారే నిశ్చయించు చున్నారు. వలసపోవు కార్యకుల సంరక్షణమునకై ఈ నూతనవిధాన మేర్పాటుయ్యెనుగాని కార్యకులకు మాత్ర మట్టి సంరక్షణము లభ్యపడదని వేరే చెప్ప నవసరము లేదు. ఇంతియగాక, మొదటి మూడుసంవత్సరముల యందును వ్యవసాయమున నప్రమత్తుడై చరించినచో, కార్యకుడనంతరమున అధికమగు లాభములు పొందగలడని ప్రోత్సహింపవలయునని విధింపబడి యున్నది. బంధకవ్రాతమును ప్రోత్సహించుట కీపయిబోధన మొక కారణ మయ్యున్నది. ఇట్టివిధానముల నెన్నిటితోనో చూచియుంటిని. భారతీయుల విషయమున నిట్టివిధానములు నిర్బంధములని నాతలంపు. అధినివేతనమతులీ నియములను నిర్బంధములగ వినియోగింపగలరు. కంట్రాక్టు మరతులను ధిక్కరించినవారికి విధించు శిక్షలు వైవిధానమున నేర్పాటులు యుండలేదు.

నూతన వలస విధాన మంగీకృతమైనచో హిందూదేశమున వ్యవస్థ యెట్లుండును? వలసపోవు, వలసపడెట్లు మరల వెలయుదురు. వెనుకటికంటె వలస ప్రతిస్థాపనములకును, ఉద్యోగులకును గౌరవ మధికమైనదిగాని బంధకవ్రాతము మరల పొడచూపును. వైఫీపోలు, వై యుద్యోగులు దేశమున కధికమగు హాని కలుగజేయ సుమర్థులై యుండురు. రిపోర్టులోని మిగిలిన భాగమంతయు నంత ప్రాముఖ్యమైనదిగాదు.

రిపోర్టునంతయు చదివినవారు నే నభిప్రాయపడిన యట్లై తలంపక మానరు. నూతన విధానము నేర్పరచిన వారు బంధక వ్రాతమున ప్రబలి యుండెడి దురాచారములను తొలగించిరి. అయినను వా రేర్పరచిన విధానము భారతీయుల కంగీకృతమగు నదిగాదు. భారతీయుల కంగీకృతమగు వలసవిధానము నేర్పరచుట సాధ్యముకాదని నావాదము. బంధకవ్రాత మనక తాత్కాలికమగు బానిసత్వ మన్నమాట. ఆపద్ధతి సవరింపదగినది గాదు. దానిని పూర్తిగ నెత్తివేయవలయును. ఎట్టి విధమగు బంధకవ్రాతముగాని, మరల నేర్పడుటకు భారతవర్ష మనుమతింపకుండునుగాక!

రంగూను వార్తలు.

ఈ నెప్టెంబరు గత 19 రోజులలో రంగూనులో వేగు జబ్బు తగిలినవారు 86. చనిపోయినవారు 82.

అప్పలాయన్లు అను తెనుగుపిల్ల గత నెల 19-న తొలి తన విరావతినదిలో పడిచనిపోయెను. ఇంటివద్ద తల్లిదండ్రులు కొవపగుటవలన యీ పని చేసియుండునని తలంపవచ్చును. శనము నదిలో తేలుచుండగా రివర్ పోలీసువారివలన కనుగొనబడి శవ పరిక్షాగ్రము ఆసుపత్రికి పంపించబడెను.

1917 అక్టోబరు 1 తేదీనుండి రంగూను ప్రేమను నాండి కాతాప్రేమకొక పంపు ఉప్పును రైలువార్జి 190 వీసెలకు రూ 2 ల నుండి రూ 2-8-0 లకు పెంచును. అటులనే నెయిడాంగు, కాడుప్రేమకొకలకు రూ 2-8-9 లకు పెంచు చేయబడును గాని భామెకు తిన్నగ బోవు రైలులో చార్జి మారదు.

గతనెల 20 తేదీ ఆంధ్రమహాజన సంఘములో సంఘ పాఠశాలబాలకులకు విశ్వేశ్వర పూజావింపబడెను. ఆనాటి కగు పూజ ఖర్చుకు గాను రూ 10 లు ను. తాడాల శీతారావు స్వామిగా కొనగిరి. పిల్లల యుత్సాహము జూచి మ. దొమ్మెటి వెంకటస్వామిగారు రూ 5 ల మితాయికొని పిల్లలకు పంచి తెట్టించిరి. (స్వకీయ విశేషం)

తనకల్లు స్వరాజ్యసమితి శాఖ

నేటిదినం సాయంత్రము ధర్మవరం వాట్టి శంకరావు గారును, మదనపల్లె. వకీలు, బి. ఆనందరావు గారును మా పురమునకు దయచేసి వీసెంటుగూరి జన్మదిన మహోత్సవము అతివిధముతో జరుపుటకు ప్రారంభించగా ఇచ్చట నుమాగు 300 మంది సభ్యులు సమావేశమైరి. శ్రీ బీసెంటుగూరి ధారా పటమును పుష్పమాలాలంకృతముచేసి వందేమాతర ధ్వజముతో ఈరేగించిరి. ఆ సేతులు కర్నూరహోతులు సమర్పించిరి. తమ దేశమును సుధరించరచ్చిన దేవతయో యన పూజలు సల్పి సామాన్య కూడ్రస్త్రీలు పలువురు పూర్ణ కంఠములతో పాదు నీక్తు పోసిరి. దేశాయి చక్రపురెడ్డి, గువ్వల వెంకట్రావుగారి ఇంటియందు సభజరిగెను. వాట్టి శంకరావు గారిని అగ్రాసనాధిపతిగా నియమించి మదనపల్లె, బి. ఆనందరావు గారు శ్రీ బీసెంటుగూరి చరిత్రమును సభ్యులకు కర్ణ పర్వము గారు ఆంధ్రభాషలో నుపన్యసించిరి. అమ్మగారి నిష్పంధ వాసము తొలగించినందుకు గవర్న మెంటువారికి వందనములు తెలుపుచు హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమునకై యెంతయో పాటుపడిన బీసెంటుగూరికి అభినందనములు తెలియజేయునట్లును, మన మహమ్మదీయ సోదరలగు మహమ్మదబీ షాక్ త్ అలీ గార్లును నిష్పంధము నుండి విముక్తులు చేయునట్లు గవర్న మెంటువారిని కోరవలసినదిగా తీర్మానించిరి. వై తీర్మానము బిమల్ భాక్ సాహెబ్ వక్తరాలు జలపరచి ఆహా దించిరి. — బి. వెంకట్రావు.

గోదావరిమండల గ్రంథాలయ సంఘసభ

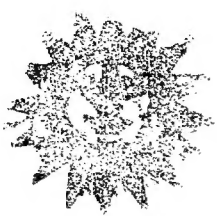
ఈ సంఘముయొక్క ప్రథమ కార్యనిర్వాహక సభ గతనెల 26 తేదీని పీఠికాపురమున శ్రీ నూర్యరాయ పుస్తక భాండాగార మందిరమున జరపబడినది. — తత్సభకు శ్రీ చెలి కానిల చ్చారావుగా ప్రధానసాధిపత్యము వహించిరి. రామహేంద్రవరము, పెద్దాపురము, అన్నవరము, చిత్రాడ మున్నగు ప్రదేశములనుండి ప్రతినిధులు నిచ్చేసిరి. ఈదిగుః తీర్మానములు సభ్యులచే నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది.

తీర్మానములు.

(1) ఈసంవత్సరమునకు రాజ్ కల్యాణకాలాకాలా బ్రయత్నించి తాలూకా సంఘము నేర్పజుట. — (2) గ్రంథాలయోద్యమము వృద్ధిపజుటకై యొక సమర్థుడు సంచారకుః నియమించవలెను. (3) మండలగ్రంథాలయ సంఘము ద్వారా జరుగబోవు సంచారకుడు మొదలగు వ్యయముల కన్నిటి అనుభవల విమి త్తము మండలములో గల ప్రతి భాండాగారము సంవత్సరమునకు నొకరూపాయికి తక్కువకాకుండెర శము నియ్యవలెను. (4) పితాపురము తాలూకాకు గాడేపల్లె నూర్యనారాయణ శర్మగారును పెద్దాపురము తాలూకాకి వారణాసి శేషగిరి రావుగారును చాగంటి కామరాజుగారును కాకినాడ తాలూకాకు యాతగిరి వెంకటలక్ష్మీనారాయణ గారును తమతమ తాలూకాలలో గల గ్రంథాలయము యభివృద్ధి క్రమపజుటకై వారి సమ్యుతి నే నియమింపబడిరి. (కారంద్రయ)

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మాన్యదొరకును. కొనువారు సూర్యమాయును గమనింపుడు. కరస్పాకెస్సు మొదలగునవి ఇంప్రేషన్ వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మింగ్ వీధి, బొంబాయి

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా నీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలనొప్పుల మాన్పును.

శార్మిష్ఠ నొప్పుల కాం దోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును

ప్రతియుంటునుండదనది.

వనమూలికలచే హిండు బేళ మందు

తీయూరుచేయబడు మంచిమందు.

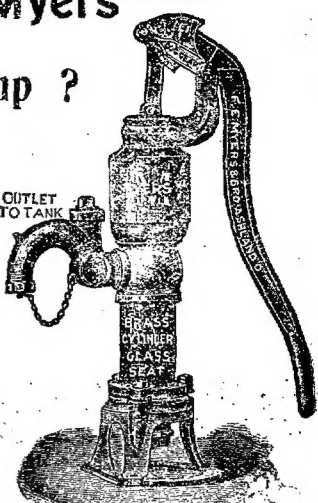
నీనిని నిదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి లండన్ మదరాసు.

What is a Myers PATENTED Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

537 **K. B. Joshi & Co.,** 321, Hornby Road Fort Bombay.

ఆర్. సి. ఎచ్. హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయుడు గారు కూచి నంసిహము చే రచించబడిన యీక్రింది గ్రంథములు, పితాపురములో గ్రంథ కర్తయొద్ద దొరకును. (882)

1. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రయు బోధములు - పద్యకావ్యము - మొదటికూర్పు (12 ప్రతులు మాత్రమున్నవి) 0-8-0
2. " " రెండవకూర్పు 0-10-0
3. శ్రీ గౌరాంగ (చైతన్యస్వామి) చరిత్రము - పద్యకావ్యము - మొదటిభాగము 1-4-0
4. " " రెండవభాగము 1-4-0
5. రూపలత-నాటకము (క్రొత్తకథ) 0-14-0

బాధాపీడితులకు యిట్లు: బహుదేవ నమాతమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిమితమైన శక్తిమంతులైన జనించు బాధ్యులకు కిరీటుకంటి మందు. కునపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తొలగించు, ప్రాంతినోపులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన శక్తి కుంభ కాగితం (36)

కనాడ సావంతుని గుణ మిచ్చుట నిష్కంఠము, సహజమైనను వర్ణవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కిరీటుకంటి పాదరొగదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును పోషించు పోగొట్టి రక్తమును శుద్ధిపరచును. కిరీటుకంటిగొడుగు గలుగజేయును. 18 రోజులవర కుండటకు 4 ఖాన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికభాషావిప్రశంస

ఇది తెలుగులో అన్ని భాషలు వివరించు 0-1-0-0 బుడ్డిలో అమ్మబడు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-నిద్యా ప్రవృత్తి

నిద్యా ప్రవృత్తి కల్పకుంబి రామలింగారెడ్డి గారిచే 0-1-0-0 బుడ్డిలో అమ్మబడు. ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర విప్రకాశాశ్రమము, 7 తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, తిక్కు, ఇనుకబానిసములు వంపులు వంపులుగ వంచబడిన లేకులు కోణములుగా తిక్కుట్టి ఇనుకకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుక సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంగతిసందర్భముల నలహా నాలోచించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిప్పుటలోను శోరి కురినే వానిని పొందవలెనని పరిశరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగివచ్చారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తహలపెట్టె నెం 55కి రు, 389 మదరాసు.

(వై కామోవెర్ గోడనప్పుడు ఈ పత్రిక చేరు కూడ నడవదలంబు గోరుచున్నారు.)

శాకభక్షణము

నిత్యభక్షణముల నుండి మన మార్మములు వంకబాటు; "అహింసా మహాధర్మ" అను నీతి నెఱిగివారము. గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోషించుచు మేమేభరించి పంపుచున్నాము. తెంటు నేనాయుడు. 312 వైద్యశాస్త్రీ యజ్ఞశంకర్ గోవిందజీ, తలకెట్టి, మధులయం 55కి, బ్రహ్మ, మదరాసు

శారదాంబ

ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుజూపబడినది. అందరును జదివి తీర వలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజీ వేరు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు.

లోకిద

గర్భాశయ రోగనివారణి:— శ్రీలకు గలుగు ఋతుశూల బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మెల బాష్టి గాను, తక్కువగానుపోవుట, కునుమరోగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధిలను తుడుపును. పెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1.10-0.

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ ప్రణయములు, నుఖసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొదలగువ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు లేజునును యిచ్చును. పెద్దబుడ్డి రు 3.0-0. చిన్నది రు 1.10-0.

అరగ

జ్వర నివారణి బుడ్డి 1-కి రు. 1.0-0 కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బోషధశాల, 166 9, బందరువీధి, మద్రాసు. (తాంబి:— సికిల్ వాహదు అండ్ నెల్లూరు.